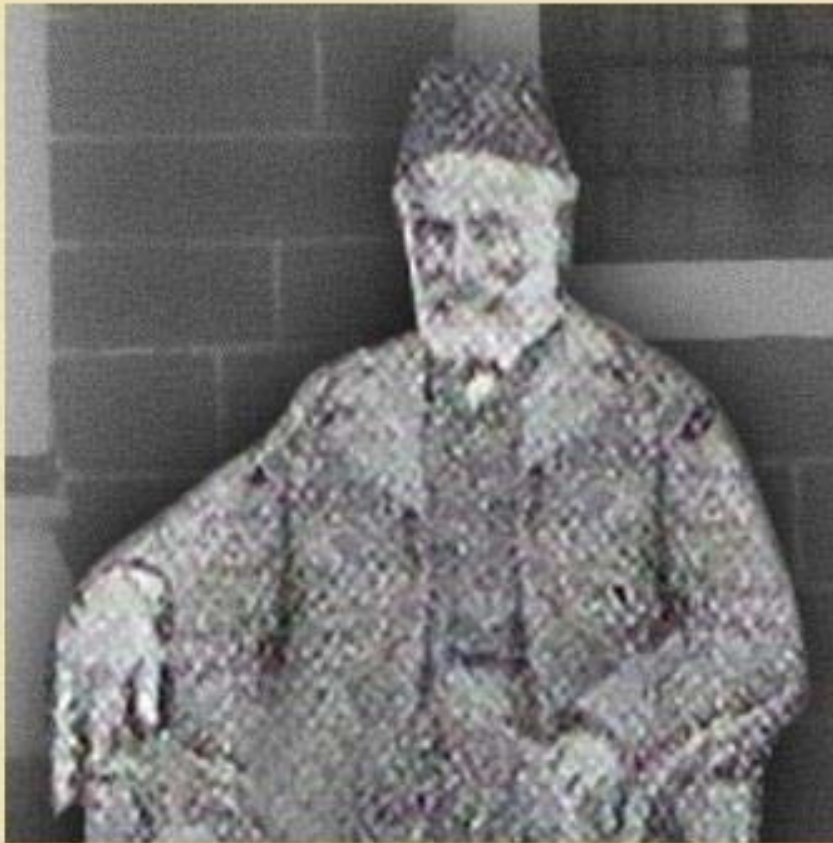

ماڤناس و شاعىرونه ۋىبى كوره

عه بدولره حمان ناجىم

۱۸۹۵-۱۸۳۳

به دواد اچوونىكى به لگه نامه يى

پروفيسور. دكتور ياسين سه رده شتى

۲۰۲۳ / سلیمانى

خوینەری ئازیز: ئەم بەرھەمەیی بەردەست، ھەروەک لە ناو نیشانە کەمەوێ ديارە، بەدواداچوونێکی ساکاری بەلگەنامەییە سەبارەت بە مافناس و ئەدیب و شاعیرێکی کورد لەنیووی دووھەمی سەدەیی نۆزدەھەم کە "عەبدولرحمان ناجیم"ە، ئەوھەمی ئەوھەمی مەولانا خالیدی نەقشبەندی و کوردیکی خەلکی سلیمانییە و باوکی رۆژنامەنووسی کوردی بەناوبانگ " مەولان زادە ریفەعت" ی سەرنووسەری رۆژنامەیی "سەربەستی"یە.

شایەنی باسە، ئەو کاتەیی ئیمە خەریکی کۆکردنەوھەیی زانیاریی بووین تاوھەکو کتیبێکی سەبارەت بە مەزنە رۆژنامەنووسی کوردی لەبیرکراو مەولان زادە ریفەعت بنووسین، زانیارییەکی زۆر کەممان لەبارەیی ناجیمی باوکییەوھە لەبەردەستدا بوو، بەلام پاشان وێرایی ھەندیک لەبەر ھەمەکانی، بە چاوخشانندی ورد بە نیو رۆژنامەو بلاوکراوھە تورکییەکانی دەوڵەتی عوسمانیی لەسەردەھەمی سولتان عەبدولھەمەیدی دووھەمدا، وەک : ترجمان حقیقت ، تصویر افکار، صباح، الجوائب، جریدە محاکم و ئەختەر ..ھتد، کۆمەلێکی زانیاریی و ئاماژەمان دەستکەوتن کە ھیچ نەبێ لانیکەم دەتوانیت بەکوردیی بەرھەمێکی سەربەخۆی لەبارەوھە ئامادەبکەیت و تیشکیکی بخەیت سەر کارو بەرھەمی ئەم کەسایەتییە گومناوھە کە کەسایەتییەکی دیاری قوناغەکەیی بوو، بەلام تاکو ئەم دواییەش، بەھۆی کوردبوونییەوھە، نە تورک بەلایانەوھە گەرنگ بوو بەیەخێکی تاییەتی پێ بدەن و نەکوردیش بەدەگمەن نەبێ ناویان بیستووھە و بایەخیان پێداوھە. ھێشتا لەگەڵ گەرانیک زۆری ئیمەشدا، بەداخوھە ھێشتا زۆر رووی ئەم کەسایەتییە ھەیی بەتاییەتی ژیانی کۆمەلایەتی و خیزانی و لایەنی دیکە، وەک ئەوھەمی کە دەشتیت بەزمانی کوردیی شیعەر یان بەرھەمێکی دانایی! چونکە ئەو ئەوھەمی سەردەھەمیک بوو کە فێربوون و نووسین بە فارسی و عەرەبی و تورکیی بوو، ھەموو ئەمانە شاراوھەن و تیشکیان نەخراوھتە سەر، ئەوھەمی مەولان زادەیی کورپیشی لەنووسینە زۆر بەرھەمەکانییدا بەلایدا نەچووھە، یان نەکەوتۆتە بەردەستمان. بەو ھیوایی ئاینە زانیاریی و لاپەرەیی دیکەیی ژیان و بەرھەمی ناجیممان بخاتەبەردەست و توێژەرانی خەمخۆر لە گەران و بلاوکردنەوھەیی دریی نەکەن و ئەم کارەیی ئیمە کاری دیکەیی بەدوادا بێت.

پروفیسۆر. دکتۆر یاسین سەردەشتی

١٦ ی دیسەمبەری ٢٠٢٣

عەبدولرحمان ناجیم کتیبە؟

بەگوێرە ی بەرگی دوو هەمی کتیبە کە ی "ئینولئەمین محەمەد کەمال" کە لەسالی ۱۹۶۹ بەناونیشانی (ترک شاعر لێ) لە ئەستەمبول چاپ و بلاوکر او هتەو:

عەبدولرحمان ناجیم ئەفەندی، کوری محەمەد بەگە کە یەکیکە لەخانەدانەکانی سلیمانی. ئەو لەسالی ۱۸۳۳/ز ۱۲۴۹ ک لەسلیمانی لەدایکبوو. خۆیندنی لە خۆیندنگاکانی سلیمانی و بەغدا تەواو کردوو و پروانامە ی بەدەستەیناوە.

لەسالی ۱۸۶۲/ز ۱۲۷۸ ک (۱۸۶۱ راستە/س) بە پشکنەری کتیبخانەکانی ئەستەمبول دامەزراوە لەسالی ۱۸۶۵/ز ۱۲۸۱ ک (مایۆ ۱۸۶۴ راستە/س)، بەسیفەتی کاتبی تایبەتی حەیدەر ئەفەندی، رەوانە ی تونس کراوە. پاش گەرانهوی، بەموچە ی ۱۴۰۰ قرۆش لە خۆیندنگا عوسمانییە کە ی شاری پاریس بوو بەمامۆستا. لەسالی ۱۸۶۸/ز ۱۲۸۴ ک وەک پشکنەری کتیبخانە ی ریکخەرو راستکەر هە ی رۆژژمێر کاری کردوو و پاشان لەمەکتەبی روشدیە ی بایەزید، وەک مامۆستای زمانی فارسی، دامەزراوە. هەر و هە وەک بەرپۆهەری رۆژنامە ی (وقایع ضبطیە) و وەک حاکمی بەشی تیهەلچوونە هە ی ئەستەمبول دامەزراوە. بەلام دواتر بەهۆی ریکخستنە هە ی بودجە ی دەولەت و دەستکاری بیکردنە هە ی، ناوبراو لەو کارە ی لا براوە.

ئەو لە قائیمقامیەتی بو قاولعەزیز، بەعلەبەک، لازقیە، حاسیبیە، جەبەلی ئەدەھمیە و هەر و هە وەک جیگری داواکاری گشتی دادگای پێداچوونە هە ی شاری ئەدرنە و دواتر وەک داواکاری گشتی دادگای پێداچوونە هە ی ولایەتی خوداوەندکارو حەلب و سەرۆکی دادگای پێداچوونە هە ی تاوانەکانی ویلائیەتی دیار بەکر کارە کردوو. پاشان وەک سەرۆکی دادگای یە کەمی بەرایی دیار بەکر دەستبەکار بوو. ئەو

لهسالی ۱۸۸۹/۱۳۰۶ک بههوی کیشیهکوه لهوی لایرا. سهبارت بهو بابته، دواتر له لیکۆلینهوهیهکی دادگای پیداجوونهوهی تاوانهکان لهئستهمبول، دهرکهوت و بریار لهوهدرا که ناوبراو لهو کیشیهدا بهرپرسیاریتیهکی نهبووه.

پاشان ئهو وهک داواکاری گشتی له دادگای پیداجوونهوهی بهیروت و دواتر ئهدهنه دامهزراو دواتریش لهسالی ۱۸۹۴/ز/۱۳۱۱ک وهک سهروکی دادگای پیداجوونهوهی تاوانهکان له مهعمورهتولعهزیز/خهرپوت کاری کردوووه بهپیدانی نیشانی پلهی چارهه و میدالیای شانازی پاداشتکراوه. ئهو لهسالی ۱۸۹۵/ز/۱۳۱۲ک له خهرپوت کوچی دوایی کردوووه.

ئهو به تورکی و فارسی و عهرهیی دهدواو دهینووسی و بهکوردیش دهدوا. ههروهها لهوانهمان بیستوو که باش دهیناسن، که ناجیم ئهفهندی کهسیکی بهناوبانگ بووه. بهلام ئهوهی عالیم و زانا بیت شتیکهو شاعریش بیت شتیکی دیکهیه. چون ههموو ههموو عالیمیک نابیته شاعیر، ئاواش ههموو شاعیریک نابیته عالیم. بهگویرهی ئهو بهرهمه بینراوانهی ناجیم، ئهو شاعیر نییه، بهلگهشن بوئهوهی که شیعری بههیزنین.

بهرهمه چاپکراو و چاپنهکراوهکانی:

۱- هویت سبحانی و ماهیت انسانی سالی ۱۲۹۶ چاپکراوه.

۲- الاربعون فی الاربعین من احادیث سید المرسلین.

۳- احسن الدلالة الى الرسالة.

۴- گلزار ادب له سالی ۱۳۰۹ چاپکراوه.

۵- رهنمای دیاربکر. چامهیهکی فارسییه کاتیک لهئستهمبولهوه بهرهو دیاربکر رویشتوووه باسی سروسو و رهوشی ریگهکهی کردوووه لهسالی ۱۳۰۲ توماری کردوووه.

- ٦- هدیة الامم و خلاصة الحكم . ٧ بهرگه
- ٧- نعم الرفیق . کتیبکی ئهدهبییه.
- ٨- صفوة الکلام ئهدهبییه و لهگهڵ نوز ههت ئهفهندی نووسییوهتی.
- ٩- تسهیل التحصیل کتیبکی له نهحوی عههبی.
- ١٠- ارضی و طابو نظامنامه لرین . وهرگیران له عههبییهوه . "

شایهنی باسه، عهبدولرهمان ناجیم خوی به نهوهی مولانا خالیدی نهقشبهندی دهزانی و نازناوی " مهولان بهگزاده " و " نهقشبهندی " ههبوو، ئهو وهک مافناسکی بیروکرانیک لهدهولهتی عوسمانیدا کاریدهکردو کهسیکی سوڤیی ئاکار بوو. بهداخهوه سهبارهت بهژیانی خیزانی، ههچ سهرچاوهو زانیارییهکی ئهو تو لهبهردهستدا نییه، ئهوه نهبی که باوکی کهسایهتی ناسراوی قوناغی دهستووری دووهمی دهولهتی عوسمانیی و روشنبیرو روژنامه نووس و نیشتمانیپهروهو ئازادیخوازی کورد "مهولان زاده ریفهت بهگ"ه¹.

¹ بو زیاتر سهبارهت به مهولان زاده پروانه : دکتور یاسین سهردهستی : چیرۆکی مهز نه روژنامه نووسیکی کوردی لهبیرکراو مهولان زاده ریفهت بهگ خاوهنی سهبهستی و عاشقی ئازادی و سهربهخویی کوردستان، سلیمانی ، ٢٠٢٣.

NACİM

Abdurrahman Nacim [Efendi], Süleymaniye eşrafından Mehmed Beyin oğludur. 1833 [1249 H.] de Süleymaniye'de doğdu. Süleymaniye ve Bağdad medreselerinde tahsili ilim etti ve icazetnâme aldı.

1862 [1278 H.] de İstanbul kütüphaneleri müfettişliğine tayin olundu. 1865 [1281 H.] de memuren Tunus'a gönderilen Haydar Efendinin maiyyetinde kâtib sıfatıyla Tunus'a gitti. Avdetinden sonra salise rütbesi ve "1400" kuruş maaş ile Paris'de Mektebi Osmanî hocalığına, 1868 [1284 H.] de kütüphaneler müfettişliği ile beraber takvimhane musahhihliğine, daha sonra Bayezid Rüşdi Mektebi Farsî muallimliğine, Vekayii Zabtiye gazetesi müdürlüğüne, İstanbul Temyiz Meclisi Şubesi mümeyyizliğine tayin ve tenkihatta azil olundu.

Bükaülaziz, Baalbek, Lâzkiye, Hasbiye, Cebel-i edhemî ve kaimmekamlıklarında ve Lülebergos, Edirne Müddei Umumi muavinlik-

lerinde ve Hudavendigâr, Haleb İstinaf Müddei Umumiliklerinde, Diyarıbekir İstinaf Ceza Dairesi ve muahharen yine oranın bidayet mahkemesi birinci riyasetinde bulundu. 1889 [1306 H.] de azledildi. İsnad olunan ahvalden dolayı İstanbul'da Mahkemei Temyiz Ceza Dairesinde aleni muhakemesi icra kılındı. Mes'uliyeti mucib bir halî olmadığına karar verildi.

Beyrut, Adana İstinaf Müddei Umumiliklerine ve 1894 [1311 H.] de Mamuretülaziz İstinaf Mahkemesi Ceza Dairesi riyasetine nasb olundu. Mütemayız rütbesini, dördüncü rütbe Osmanî nişanını ve iftihar madalyasını ihraz eyledi.

1895 [1312 H.] de Harput'da vefat etti.

Türk, Arab, Furs lisanlarile tekellüm ve kitabet ve Kürdce tekellüm ederdi.

Nacim Efendinin erbabı ilirâden olduğunu, kendini tanıyanlardan işittik. Fakat âlimlik başka, şairlik yine başkadır. Her âlim şair olamadığı gibi her şair de âlim olamaz. Nacim'in görebildiğim eserleri, şair değil, pek o kadar kuvvetli nâzırda olmadığına şahadet ediyor.

Basılan ve basılmıyan eserleri:

1 — “Hüviyyeti sübhani ve mahiyyeti insani”

“Biz âyineyiz sureti lâhut numayiz
Biz mazharı eltafi Huda, müştî gedayiz”

matlâlı gazelinin şerhidir. Kendi yazısıyla 1296 da basılmıştır.

2 — « الاربعون في الاربعين من احاديث صدرالمرسلين »

Nesayiha müteallik ehadisi şerifeyi havidir.

3 — « احسن الدلالة الى الرسالة ».

4 — “Gülzarı Edeb”. Türk, Arab ve Fûrs lisanındaki hikemî eşardan müntehabdır. 1309 da Beyrut’da basılmıştır.

5 — “Rahnamei Diyarbekir” Fârisîdir. Manzumdur. 1302 de tanzim etmiştir. İstanbul’dan Diyarbekir’e kadar menziller ve kasabaların mesafesini ve ahvalini mübeyyindir. “Gülzarı Edeb” in nihayetinde mündericidir.

6 — « هدية الامم و خلاصة الحكم ». Sekiz cildten mürekkebdır. Siyasyatdan bahisdir. Birinci cildini Türkceye terceme etmiştir.

7 — « نعم الرقيق » edebiyatdandır.

8 — “Safvetülkelâm” edebiyatdandır. Nüzhet Efendi ile müsterekdir.

9 — «Teshilüttahsil» nahve daıdır.

10 — Arazi ve Tapu nizamnamelerinin Arabceye tercemesi.

*
**

چەند شیعریکی ناجیم بەزمانەکانی عەرەبی و تورکی و فارسی
لەرۆژنامە (الجوائب) ی میسریدا بەبۆنە هاتنە سەر تەختی
سولتان عەبدولعەزیزی یەکەم.

لە لاپەرە ٣ی ژمارە ٨ی رۆژنامە (الجوائب) ی میسریدا کە
لەرۆژی هەینی ریکەوتی ١٩ی جولای / تەموزی ١٨٦١دا، چاپ و
بلاوکراوەتەوه، چەند بەیتێکی شیعری عەبدولرحمان ناجیم بەزمانە
جیاوازهکانی عەرەبی و فارسی و تورکی بلاوکراوەتەوه کە میژووی
هاتنە سەر تەختی سولتان عەبدولعەزیزی یەکەمی (١٨٣٠-١٨٧٦)
تۆمارکردوو کە پاش مردنی سولتان عەبدولمەجیدی برای لە ٢٥ی
ژوون / حوزەیرانی ١٨٦١دا، چوو سەر تەخت. رۆژنامە کە
عەبدولرحمان ناجیمی بە خۆشناکار و بالادەست لەزمانەکانی
عەرەبی و فارسی و تورکی و هەروەها یەکیکە لە زانا و دانا
بەناوبانگەکان بەغداد، ناساندوو. دەقی شیعەرەکانیش ئەمانەن:

بە عەرەبی

سلطاننا خليفة الاسلام من	اضحى مع الاقبال سلطان الانام
عبدالعزیز الفرد في سلطانه	القاهر الاعداء بتقليد الحسام
لشوكة الاسلام من سطوته	العروة الوثقى التي لا انفصام
على سرير الملك اضحى جالسا	في شوكة للدين ذات الاعتصام
مجوهرا لذاك قال الدين في	تاريخه جل عزيز ذو انتقام

1277

بە فارسی

ظل باری پادشا جملهء اسلامیان
یعنی خان عبدالعزیز آن شهریار جم نشان
کرد بر تخت شاهنشاهی جلوس زان شرف

فخرها باشد کنون مر تخت را بر آسمان
تا ابد بادا بتایید خداوند عزیز
فتح و نصرت هم رکاب و تخت و دولت هم معان
ظل یزدان است الحق آن شهنشاه گزین
جمله اسلامیان را سایهش بادا ضمان
زان مجوهر زد رقم ناچم بتاریخ جلوس
ظل باری پادشا جمله اسلامیان
۱۲۷۷

به فارسی

گفت توئی الملک حق و آوانکه تعز من تشاء
یعنی بخشد تخت و تاج سلطنت جود اله
جود بیحد یا تعز من تشا زان روی شد
سال تاریخ جلوس پادشا دین پنا
۱۲۷۷

به تورکی

ظل ملک عبدالعزیز پای ملک آراستی
ایلدی تخت خلافت چوینکه اقبال ایله بوس
ایلدیم تبشیر ناچم مصرع تاریخ ایله
یوم صاللی اون یدی زیلحجه قلدی جلوس
سی شهمه ۱۷ ی زیلحجه ۱۲۷۷

به عهه هبى

فى عصرنا بدا نجم ذوانبه
بانه مع طلوعى للأنام غدا
نور يبشر بين الكون اعلانا
عبدالعزيز للاسلام سلطانا

به عهه هبى

من الكواكب آيات الذى نظر
و النجم ذو ذنب البادى لآياته
تبدو و فى ضمنها للخلق ترهيب
فى الشعاع الذى يعلوه تذهيب

ههه والنامهى كئيب

الجواب

١٢٧٨
سنة ٥
١٨٦١
سنة ٤ م

عدد في يوم الجمعة في الموائى الى جوى الارضى - نور
٨
١١
١٩

هذه الجوائب تصد في كل اسبوع مرة متجددة من الترقية والارتقية ومنها في العام مائة وخمسون قرناً في اسلافه وفي الممالك الخارجية يضاف اليها جعل الموك اى اجرة السلطة ونحن كل
نصف سنه ثمة قروش ونصف قروش فيها هانسة قروش ولا اجر على الاخبار المتبددة لعموم الناس وبنيتها في دار الطباعة العامة وعند كامل اقدى الوراق في بايزيد
ويبين ان يكون الرسائل الووارة اليها من الخارج مما يتعلق بها خاصة الاجرة وحيث ان السمرق في هذا العمل جرى من قبل الغلثة لم يات لنا هذه المرة ان تعين اسماء الذين يباشرون
توزيع هذه الصحيفة في البلاية الخارجية وستذكرهم في المرة الاقبة ان شاء الله تعالى

والناتى المذاكرة وتظيم القوانين والاحكام والثالث للصحافات
التي يلزم احاطتها اليه باقتضاء نظام الدواوين الجبليات
التي تقرر في الاعلان وكذا استنبط الاستندان في صورة
السوية والاجراء بناء على هذا الاساس الموجب لها بالذاكرة
وقد وجهت الرئاسة المذكورة الى عهدسة فواد باشا لكون
معاملة الساسة ودراسه مسجلة واحبت وكالة الرئاسة
الى ان يعود على كامل باشا الجرب الاهلية مأمور المجلس
الدالية فابتدرا اعلان هذه الكيفية وقفا الله تعالى جميعا آمين
مولانا السلطان المعظم ادام الله دولته وايدخله لعنايته بالمراتب
المسكربة والحث على الارتقاء فيها الى الدرجات العلية
رقى ايده سدا المكرم في الجبليات بالدولة يوسف عز الدين اخدي
المدنية باشا شويش في الاروى الخاص الهمايونى
في يوم الاثنين الماضي توجهت الوكلاء العظام والمأمورون
الى الحضرة السلطانية دام عزها للهبة بالنسبة
الجديدة
رقى امير القوا المكرم سعيد باشا من الملازمين المحضرة
السلطانية الى كنية فرج لاهلية وياقته الثامنة لتلك
رقى امير الامراء المكرم حبيب باشا الرتبة قائم مقام قراويك
لاستعفاء حلمي اخدي القائم مقام من خدمته قريبا
رقى المكرم سليمان اخدي ييكاشى العسكار الطوبجية واحد
المستخرمين في معة الحضرة السلطانية العربية قائم مقام
في الطوبجية ورقى شكرى اتا قول اخدي في اردوى لبقالة
الخاص الهمايونى الى رتبة ييكاشى في الفرمان
في يوم الاثنين الماضي توجهت المعظم محمد رشيد باشا والى قوتية
الى محل مأموريته
الاکرم الكونت مالى الذى وفده من لدن حضرة اميراطور
اوستريا لتهنئة مولانا السلطان المعظم بالجلوس على تخت
السلطنة توجد يوم الاثنين الماضى مع ايلارون يوكوش سفير
دولة اوستريا الى الحضرة السلطانية وقدم كتاب التهنئة
الذى حضره وقال كل منهما من لدن الجباب الرفيع الاعزاز
والاکرام
الاکرم صفوت اخدي من اعضاض مجلس الاحكام العديلية
سار ناظرا على ديوان الجعارة
في يوم الاثنين الماضى اشعرت نار من دكان محمد اخدي بالبح
نشان في محملة خضريك بيجوار زيرك يوفسى فاحترق بها
ما يذيف على خسين دارا ودكانا
الجبل دولند و سفردولة ايطاليا سافر من هذا الطرف
الى جيوى في يوم الجمعة الغابر وحين في مكة الكومندانور
سبروق وفي يوم الاثنين قدم زاراً زيارة رسمية على جانب الصدر

والناتى المذاكرة وتظيم القوانين والاحكام والثالث للصحافات
التي يلزم احاطتها اليه باقتضاء نظام الدواوين الجبليات
التي تقرر في الاعلان وكذا استنبط الاستندان في صورة
السوية والاجراء بناء على هذا الاساس الموجب لها بالذاكرة
وقد وجهت الرئاسة المذكورة الى عهدسة فواد باشا لكون
معاملة الساسة ودراسه مسجلة واحبت وكالة الرئاسة
الى ان يعود على كامل باشا الجرب الاهلية مأمور المجلس
الدالية فابتدرا اعلان هذه الكيفية وقفا الله تعالى جميعا آمين
مولانا السلطان المعظم ادام الله دولته وايدخله لعنايته بالمراتب
المسكربة والحث على الارتقاء فيها الى الدرجات العلية
رقى ايده سدا المكرم في الجبليات بالدولة يوسف عز الدين اخدي
المدنية باشا شويش في الاروى الخاص الهمايونى
في يوم الاثنين الماضي توجهت الوكلاء العظام والمأمورون
الى الحضرة السلطانية دام عزها للهبة بالنسبة
الجديدة
رقى امير القوا المكرم سعيد باشا من الملازمين المحضرة
السلطانية الى كنية فرج لاهلية وياقته الثامنة لتلك
رقى امير الامراء المكرم حبيب باشا الرتبة قائم مقام قراويك
لاستعفاء حلمي اخدي القائم مقام من خدمته قريبا
رقى المكرم سليمان اخدي ييكاشى العسكار الطوبجية واحد
المستخرمين في معة الحضرة السلطانية العربية قائم مقام
في الطوبجية ورقى شكرى اتا قول اخدي في اردوى لبقالة
الخاص الهمايونى الى رتبة ييكاشى في الفرمان
في يوم الاثنين الماضي توجهت المعظم محمد رشيد باشا والى قوتية
الى محل مأموريته
الاکرم الكونت مالى الذى وفده من لدن حضرة اميراطور
اوستريا لتهنئة مولانا السلطان المعظم بالجلوس على تخت
السلطنة توجد يوم الاثنين الماضى مع ايلارون يوكوش سفير
دولة اوستريا الى الحضرة السلطانية وقدم كتاب التهنئة
الذى حضره وقال كل منهما من لدن الجباب الرفيع الاعزاز
والاکرام
الاکرم صفوت اخدي من اعضاض مجلس الاحكام العديلية
سار ناظرا على ديوان الجعارة
في يوم الاثنين الماضى اشعرت نار من دكان محمد اخدي بالبح
نشان في محملة خضريك بيجوار زيرك يوفسى فاحترق بها
ما يذيف على خسين دارا ودكانا
الجبل دولند و سفردولة ايطاليا سافر من هذا الطرف
الى جيوى في يوم الجمعة الغابر وحين في مكة الكومندانور
سبروق وفي يوم الاثنين قدم زاراً زيارة رسمية على جانب الصدر

ترجمة الخط الهمايونى الذى ارسل الى الباب العالي في يوم
السبت الماضى فقرى هسالك بغاية الاجلال والاعظام
محضرة جمع اركان الدولة العظام والمأمورين الفخام
ياوزرى سفير العالي
ان من الاحسان الالهى ريب العالمين انا رزقت ابنا في ليلة
السبت الواقع في الحادى والعشرين من شهر صفر الحذير
سنة اربع وسبعين وصى يوسف عز الدين فليباد الى اعلان
ولادة المشار اليه حملنا الله مقهورا بتأييداته لرابية آمين
بحرمة سيد المرسلين
ترجمة الخط الهمايونى الذى ارسل الى الباب العالي في يوم
الاحد الماضى فقرى فيه بغاية الاجلال والتعظيم محضرة الوكلاء
العظام والمأمورين الكرام بخصوص توجهه وزارة الخارجية
الى الوزير المكرم على باشا
ياوزرى سفير العالي
قد علم على الوجه الذى بين في امرنا الاخير انه من حيث
ان فواد باشا صار مأمورا على رئاسة مجلس الاحكام العديلية
بقيت نقارة الخارجية خالصة ويتأ على ان انتقارة المذكورة
من المصالح المهمة الممتنى بها في دولتنا العلية لكون
تأييد المناصب التولية مع الدول الفضة واحكامها
وقفا فوقنا مطلوباً وملزماً اتنا وايضا حيث كان لرئيس مجلس
التنظيحات محمد امين على باشا الذى كان وكيلاً في النظارة
المذكورة لياقة واعلية مسجلة وخطانة ومعلومات تامة وجهت
النقارة المذكورة الى المشار اليها الصالحة ووجه الى ابنا العالي فابتدرا
اعلان هذه الكيفية احسن الله بالتوفيق البنا جميعاً آمين
ترجمة الخط الهمايونى الذى ارسل الى الباب العالي في يوم الاحد
الماضى وثلى قيد الاكرام والتعظيم محضرة جمع اركان الدولة
العظام والمسأمورين الكرام بخصوص نصب اوزير المكرم
المعظم فواد باشا رئيساً على مجلس التنظيحات العسالى
وعلى مجلس الاحكام العديلية يعمل برئاسة المجلسين واحدة
وبخصوص فامة الوزير المكرم المعظم كامل باشا وكيلا
على الرئاسة الى ان يعود المشار اليه
ياوزرى سفير العالي
من حيث ان انعقاد مجلس التنظيحات ومجلس الاحكام العديلية
ما يكن كافيساً للاحتياجات المناضرة لدولتنا العلية فكان
يظهر بالضرورة بعض ممتلكات وتأخر في رتبة المصالح
وايضاً من حيث ان اصلاح هذه الحال ملزم لدينا شديد
الانترام استنبط كون هذين المجلسين بصيران واحدة تحت
رئاسة واحدة وبقي معنى باسم الاحكام العديلية وانه يتقدم
الى ثلثة اقسام احدها يكون مخصوصاً بإدارة الادور الملكية

بما وأجرى
مر في القصر
قال ولو اني
تأجرت لبق
من التحقيق
تأر صناعه
وسئسياس
ريخ القديمة
قراض دولة
ابتدا التاريخ
قلت والذي
من اهلها
سا فلما تذكر
دول وحروب
دققا فيما يروه
زلة من يرى
سباب والعلل
والنسيبهات
وعن احرز
نرة بين رجال
والمولى الاكرم
لمولى المكرم
ل على فضلة
العلم الى رايه
عليه في الشعر
غنى النابلسي
ت المأخرين
ن الادياء توعة
كان في شطر
قله او نقصان
يجم كان ايضا
في بهما تاما
نا قول آخر
فنا اراد بعض
في مدح مولانا
سه على تخت
ي سامي باشا
بجالس الادب
الغراي ايشا
ان عبدالعزيز
لم عبد العزيز
تاريخ العالم
لمشار اليه آنفا
عبد العزيز
ولا يفتي براعة

المنظم محمد ابي افندي ناظر ديوان التوقيعات وهو قوله
* بر مصرع ايله مرده ريز اولقه سده تاريخ وجز *
* * * * *
ومن ذلك تاريخ العالم المهذب الطبايع المطلع على اللغات
العربية والفارسية والتركية اتم اطلاق الشيخ عبد الرحمن
ناجم افندي من مشاهير علماء بغداد وفضلها وهو قوله
سلطانا خليفة الاسلام من * اضحى مع الاقبال سلطان الانام
عبد العزيز القرد في سلطانه * الفاهر الاعداء بتقايد الحسام
اشوكة الاسلام من سطوته * العروة الوثقى التي لا انفصام
على سرير الملك اضحى جالسا * في شوكة للدين ذات الاعتصام
مجورها لذلك قال الدين في * تاريخه جل عزيز ذوات تقصام
١٢٧٧

وله بالفارسية

ظل يارى يادشاه جلاله اسلاميان
يعنى خان عبدالعزى آن شهر يار جم نشان
كرد بر تخت شهتشاهى جلوس وزان شرف
فخرها باشد كنون سر تخت را بر آسمان
تا بد بادا بشا سيد خندا وند عزيز
قمع ونصرت همركاب ويخت و دولت همندان
ظل يزبان است الحق آن شهنشاه كزين
يجملله اسلاميان راسايه اش يادا نعمان
زان مجهور زد ربه تاريخ يتا تاريخ جلوس
ظل يارى يادشاه جلاله اسلاميان
١٢٧٧

وله ايضا بالفارسية

كفت نوتى الملك حق واوانكه تعز من تشا
يعنى بخشد تخت و تاج و سلطنت جود الله
جود ويخند ياقز من تشا زان روى شد
سال تاريخ جلوس يادشاه دين پناه
١٢٧٧

وله بالتركية

ظل حق عبدالعزى بك يابى ملك اراسنى
ايلدى تخت خلافت چونكه اقبال ايله بوس
ايلندم تبشير ناجم مصرع تاريخ ايله
يوم صالالى اون يدى ذى الحجده قلدى جلوس
١٢٧٧
وله حين صادف طلوع هذا النجم ذى النوائب جلوسه
على سرير السلطنة اندام الله شوكتها
في عصرنا قد بدأ نجم ذوائبه * نور بيشرين الكون اعلانا
بانه مع طلوعى الانام ضغدا * عبد العزيز والاسلام سلطانا
وله ايضا مع التوربة والتشبيه
من الكواكب آيات لذي نظر * تبدو وفي ضمتها الخلق تريب
والنجم ذو الذنب البادى لا يتد * من الشماع الذي يعلوه تذهب
* الحوادث الخارجية *
(انكسرة) جرى ذكر خبايع السويس في مجلس الشورى فقال

والحال ان دولة الملكة المفظمة
الامر من قبل فكان الجو
الساطانية ثم علمت ايضا
ان حور بيد باشا نكر تحض
ما يشع من هذه الاقاويل فله
المشار اليه هو المكذوب عليه
في البحث عن هذه القضية
فقال سرور يدل انه لما شاهد
تقاضت دولة الملكة وعدا
لا يكون بلد سرا كش متبوا
الحرب لكيلا يكون ذلك مما
العمل من جيل الطارق فذا
المهادنة على دفع عشر ريز
فادى من هذا المبلغ سبعة
جهرت اسبانيا جبتا في
بالاسبانية على بعض البلا
بفوائد تجارة الانكليز في
الانكليزية الحاكمة من دولته
في حسم هذه الخصومة
اذ اظن ان دولة اسبانيا
فاجاب اورد جون روس
دولة سرا كش لدولة اس
وان مسارك هذه الدولة ب
المرقم اثنا عشر مليون ثم
سراش وتخط من دو
فح سالت دولتنا عن
من ديوان اسبانيا بانه
بالتقسيم ثم علمت من
عن بانه بل عن عدم اس
بتوسط دولتنا وبار
الى اصلاح ذات البين بين
تذية * تطلق الياسه
اورد بال تونس وهو عب
ثم في اليوم الثامن والعش
الا على ذكر اسبانيا فزا
وود هوس انه لا يريد
على ان يقول ان دولة
يجلس للمذاكرة في
وبين معاهدة وبنى
لم يورد زوما هذه المنا
هذه الدول رأت ذلك
وشرفها ان تفتح باب
(ايطاليا) علم من
التي في الخامس وال

ظل مولا پادشاه بحر و بر
مفخر عثمانیان اجلال ایله
گتمامشکن مصره اسلافی او شاه
ایلدی تشریف خیر فال ایله
ام دنیا فخر ایدوب دنیایه هب
خاکپای شوکتک رومال ایله
عودتنده خلق ایله چرخ برین
آصدی ماه و مهرین اشعال ایله
وصفه گلمز چونکه اول نور ضیا
قبل دعا ناجم خلوص بال ایله
شاد ایده حق سایه‌سنده دایما
بندگان دولتک هر حال ایله
عرض قبل تاریخ خان عبدالعزیز
گلدی یوم جمعه اقبال ایله

سولتان عبدالعزیزی یهکهم (۱۸۳۳-۱۸۷۶)

386

بَحْرُ الْحَوَالِكِ

ذی الحجہ پنجمینہ
۳

سنہ ۱۲۷۹
نومرو ۳۳۸

اشوغز نہ داخلہ و نثار جیدہ در لوحوادث ابلہ فنون و صنایعہ دارمباحی شامل اوہرق ایک کونڈہ بر کرہ بازار وصالی و پنجمینہ کونلری جیہار آیونہ اولوق استندبکی خالدہ استانبولہ انجمنہ قیوسی اوزرنڈہ کاتن معتمد سنہ مراجعت اولنہ - در سعادت ایچون زیلانفی (۱۲۰) والئی ایلیغی (۷۰) و اوج ایلیغی (۴۰) و رالیغی (۱۵) غروشدر - طشرہ ایچون یوقیشاہ بوستہ اجرنی ضم اونور - رنسخہ سی (۴۰) بارہ بہ در

ازبیدہ عرفتہ مالک و اعلا ملق اوراق صحیحہ قالماش اولدیفتندن در سعادتہ مراجعت فلنش ابدوی محاندن بازمشدر

حوادث داخلیه

توجیہات

زجر بہ باش کانبی عزتلو منبرک افندی بہ رتبہ نایبہ ازہر محکمہ تجارت رہاسانہ تعیین قلمان نفیذبات افندی بہ رتبہ نایبہ بروسد مجلس کبیری اعضا سندن روت بکہ رتبہ نایبہ

چچیک غلنگ اندفاعی ضمیمہ آشی اصوانک ممالک محروسہ نعمیم اجرام سنہ خلی وقتدینبر و طرف سلطنت سلبہ دن تشبث اولنہ رق اکثر محملارہ مخصوص مأمورل کوندرنش ایدی بوسنہ و انبسی دولت لو عثمان پاشا حضرتلری دخی ابتدای مأموریتلرند نبر و اصل مذکورہ نک بہ سنہ دہ اجر سنہ نیت خیر بہ سببہ و بارہ دن مخصوصاً آشی قلمری جلب والسوبہ ملخصہ بہ ارسال ایدرک اطفال موجودہ نک آشلان سنہ ہمت ایتش اولدی قلمری اولطرقدن بازیورل

انکلیزہ دولتک ولی عہدی رنس دوغالک بکنشدہ وقومی نیت صحیفہ بیان قلمش اولان ولید جمہ نندن طولابی بیان حالی منضم اولان نامہ رسمی بی دولت مشاہر الہا در سعادت سفیری سرہزی بولور کچن بازار انسی کولی مساحتہ سعہ آبادہ کان قصر شمایونہ حضور معتمد اولان ذوات کرام حاضر اولدی قلمری حالہ حضور معایمشور حضرت شہنشاہی بہ دخول شرفیہ مظہر تیلہ تقدیم اش اولدیغی ایشیدمشدر

مصرہ مواصلتی بکنڈہ بازلش اولان رنس ناپولیسون ایچی کون اورانہ بعد الاقائہ طوغری صہیر ایچنہ کتیش اولدیغی اولطرقدن بازیورل

سرک عموی عثمانی به مؤخرأ وضع و شهر اولسان
مصنوعات ایچده از برسا کتلهدن اولوب بو طرفه کلش اولان
موسسور (دوبون زبیبی) ایله زوجسه سی (ایچیشری) کت
غش و تصویر ایش اولدغی و رسم طوقریسی شایان
نمایش و خصوصیه قره طافدن وطنه صوت ایش اولان
زیگ و می یک رعشا اولوب بوتلرین دخی استدلال
اولدینه کوره موی البها فن رسیده ایلر اولغند
و یوراده بر قاج آی اقامت ایله بکته بشا کتلهده رسم
چیشارنقی ایستابلرک یک اولغنده انا سوتونده کات
بکری دوه نقی نومرولی خانه به مراجعت ایلری اقتضا ایلر

نومرولی شخصه سده عمر ز اولان رتب جلبله ایله عثمانی و مجیدیه
تشان عالی پدر

مجلس احکام مصر به ونیسی سعادتلو شریف پاشا و مصر
شعبه مأموری سعادتلو حسین پاشا و جزایلی سعادتلو سلیم
پاشا و سعادتلو فاضل پاشا و قاسم پاشا و اسماعیل حق پاشا
و علی سری پاشا و صادق پاشا و جعفر پاشا و شاکر پاشا
و صفر پاشا حضرتانیه (فرستق)

سعادتلو راض پاشا و علی برهان پاشا و کاتب دیوان طلعت
پاشا و عالیله مأموری احمد رشید پاشا و ابو بکر راتب پاشا
و عبد الطیف پاشا و قبلی مفتی عبده پاشا و سوادان
قاسمعی موسی پاشا حضرتانیه (روم ایلی بکر بکلش)

دولتو شریف پاشا حضرتانیه کتلهده موری سعادتلو علی
قصبی پاشا و شاهین پاشا و راتب پاشا و خسرو پاشا و دواهد
احمد پاشا و عبد القادر پاشا و ابراهیم پاشا و مراد علی پاشا
و عباس پاشا و ناویر پاشا (میرالواق)

سادات اوجده شیری یک اقتدی به (اول صنف زبیبی)

سعادتلو عارف پاشا و منصور پاشا و حیدر پاشا و حسین
شیرین پاشا و حسن کمال پاشا و حافظ پاشا و اسماعیل پاشا
و محمد ثابت پاشا و حسن اسم پاشا و عارف پاشا و محمد پاشا
و حرمان پاشا و مصطفی ماهر پاشا و عبده پاشا به
(میرالواق)

از میری عزتلو امین کت و احمد خزانه کت و دو قشور پور کت
واحد صادق کت و شرفاق محمد زکی کت اقتدی بیلر (نایه
صنف اول نمازی) زبیری توجیه بیورلشدر

مجلس احکام مصر به زبیبی مشارالیه شریف پاشا و راتب
پاشا و برهان پاشا و طلعت پاشا و زبیر پاشا و عارف پاشا
حضرتانیه بحریه قوماندانی سعادتلو حافظ خلیل پاشا
و جهادیه انگری اسماعیل پاشا و کریدی مصطفی پاشا

و اسکندریه محافظی خورشید پاشا و خارجیه مأموری
دوالفقار پاشا و عالیله مأموری احمد رشید پاشا و سلیم
پاشا و عبد الطیف پاشا و قبلی مفتی عبده پاشا حضرتانیه
تشان عالی عثمانیه کت (یکنجی)

ینه مشا اید شریف پاشا و راض پاشا و برهان پاشا و طلعت
پاشا و کریدی مصطفی پاشا و احمد رشید پاشا و ابو بکر
راتب پاشا و عبده پاشا و موسی پاشا و حسین پاشا و زبیر
سلیم پاشا و فاضل پاشا و اسماعیل حق پاشا و علی سری
پاشا و صادق پاشا و شاکر پاشا و صفر پاشا حضرتانیه
مجیدیه تشان همایون کت (ایکنجی)

تشان عالی غش مدار حسن ایچ اقتدی کت سیاحت سیه حفته
تنظیم ایله بی تاریخدور

خلل مولا پادشاه بحرو بر
مفتخر عثمانیان اجلال ایله
کلمه سلیمان مصره اسلاف اوشه
ایلسدی شریف خیر قال ایله
ام دنیا فخر ایله دیساره هب
شاکیبای شوکتک رو مال ایله
عورتمده خلق ایله چرخ برین
آصدی ما و مهربانی اشغال ایله
وصف گلچونکه اول نورضیا
قبل دعا ایچ خلوص بال ایله
شاد ایله حق سایه سنده دانما
بند صفتان دولتک هر حال ایله
عرض قیل تاریخی خان عبدالعزیز
کلمدی بوم جمعه ده اقبال ایله
(۱۲۶۶)

مکتوبی صدور عال خاندان سندن عزتلو عالی بک سیاحت
مدکوره به سویلد بی تاریخدور

بونه دولت اختیار ایشدی سیاحت کلقتن
اهل مصر کتله قلسن تطیب ایله عبد العزیز
دوجهان مکتوزدن دوشرفاق عالیله ایچده
مصری کردی قیلدی عودت زبیب ایله عبدالعزیز

انسانی شریف هما بونده بعض مأمورین مصر به توجیه
واحدسان بیور بلوب (روزنامه وقایع مصر به) کت اون ایکنجی

ههوالی ئهوه بـلاوكرارهتـهوه كه كـتـيـبـجـانـهـی مـزگـهـوتـهـكانـی تـايـبـهـت بـهـسـولـتـانـه مـهـزـنـهـكان و هـهـنـدـيـك لهـپـياوه گـهـورـهـكانـی ئـيـسـلام لهـجـيـگه جـياوازهـكان بهـشـيـكـن لهـدهـزگـاي وهـقف و كـتـيـبـخـانهـكانـيان پـيـويـستـيان به نـوژـهـن و چـاكـرـدـنـهـوهـيه بهـشـيـوهـك كه تـومـاري تـايـبـهـت سهـبارـهـت به نووسـهـرو بابـهـت و زانـيارـيـهـكانـيان تهـرخـان بـكـريـت تاوهـكو بهـگـويـرهـی پـيـويـست بـلاوبـكـريـنهـوه. لهـوبـار هـيهـشهـوه فـهـرمانـی شاهـانه بـو ئهـركـپـيـدان و دامـهـزرزـندـنی زانـاي بهـريـز عـهـدولـر حـمان ناـجم ئهـفهـندی دهـرچـوه. ئهـمهـش ويـستـيـكي وهـلی نيـعمـهـتی بهـسوودـی پاشـامـانه بـو بـلاوكرـدـنـهـوهـی زانـست و زانـيارـيـی.

ههروهها دواي نزيك له دوو مانگ و له لاپهريه يهكهمي ژماره ٤ي رۆژنامهي (تصوير افكار) دا كه له رۆژي چوارشهمه ي ريكهوتي ١٢ي موخهريه ي ١٢٧٩ بهرامبهري ٩ي جولاي/ حوزهيرانی ١٨٦٢دا، چاپ و بلاوكرارهت هوه، هاتوه كه بهوه هويهي كتبخانهكهي شازاده داماد ئيبراهيم پاشا كتيبي زور پر بهها و گرنگي تيدايهوه له دوخيكي خراپدان، ههري بويه له لايهن سوبحي ئهفهندی بهريوه بهري ئهوقافي هومايونيهوه هيمهتي نواندوهوه بهفهرمانكي بالا عهبدولرحمان ناجيم ئهفهندی پشكنهري كتبخانهي ئهركدار كردوه كه تواناي خوي له نۆژهنكردنهوهوه ريكخستهوهي ئهوه كتيبه به هاداران به خاته گهرو ناوي نووسهرو ناو نيشان و زانياريه كانيان له دهفته ريكا به شيوه يهكي نوي ريكب خاتهوه، ئهوهش له پيناوي هانداني خويندنهوهي ئهوه كتيبانوه لهوباره وهيهوه كار كه مژده به خشه.

پاش ئهمه، ناجيم پيرستي بو كتيبه كانی كتبخانهكهي سهدري ئهعهزمي پيشوو، راغيب پاشا داناو له ٢٢ي نهقه مبهري ١٨٦٨دا، وهك يهكهمين كتيبي بيبيليوگرافي له ميژووي عوسمانيدا، له ٨٠ لاپهريه دا، له چاپه را.

شايهني باسه، پاش ئهوهي سولتان عهبدولحه ميد هاته سه رتهخت، بايه خدان به كتبخانه كان و ريكخسته وهوه پيرستكردي كتبخانه كانيان چوه قوناغيكي ديكهو گرنگي زيده تريان پيدرا. لهو باره يه شهوه،

تجارت احوال

ج ۱۸ بازار

سنه ۱۲۷۸ نومرو ۱۳۳

اشبوغزته داخلیه و تاجریه هر دو کو حوادث ایله قنون و صنایعه دا تر باحی شامل اوله رق ایکی کونده برکزه بازار وصالی و نخبینه کونلری بیچاره - آتوم اولقی استنلیکی حالدده استانبولده باغچه قیوسی اوزرنده کاش مطبوعه سنه مراجعت اولنده - در سعادت ایچون بریلانی (۱۵۰) والئی ایلغی (۸۰) غروشدیر - طشره ایچون بو فیثانه بوسته احررقی ضم اولنور - برنسخه سی (۴۰) یاره به در

ولی نعمت بیستمز پادشاهمز اقدمز حضرت تارنیک انتشار علوم و معارف قضیه نافعده سنه معطوف یسور بلان هم سنه ملوکاهزی آثار جلیله سندن بولدیغی و بو خصوص حقننده اوفاف همایون ناظری عطوفتسوا فندی حضرت تارنیک وقوعه بولان همت علیه لری طوغریسی شایان تشکر مواددن ایدوی الجواب نلم غزته ده کورلشدیر

حوادث داخلیه

توجهات

اصطبل عامره مدبری سعادت او نورس پاشا حضرت تارنیکه روم ایلدی بکر بیکلی ایلد رفیعه سی .
بوکره تشکیل اولنان مجلس استیفاف رئیس نایلیکی شهر ایلدی سابق سعادت او احمد افندی به
ازکان حریره فاععمالریدن محمد علی بکره تیه نایسه توجه یورلشدیر

اشبوغ مجلس استیفاف کورک در سعادت و کورک طشره محاکم مجازتده فصل اولنان دعاریت تکرار و تیه مخصوص اولوب رئیس اون تجارت ناظری اولدیغی بیلو او چی محکمه تجارت رئیس عزتلو غیر بل افندی دخی مجلس مد کورک جمله اعضا سندن اوله جتی مجموع اولشدیر

اشبوغ حلول المدن بیک سکر یوز آتش ایکی سنه عبسویه سی شهر مایشده لوندرده کشاد اولنده جتی سرکی به قولتی اوزره کافیه دول باورو باعمالکنندن انواع اتمعه و اشیای صنایعه و سایر ارسای مقرر اوله رق بولندن مقدم ایلک دفعه اولقی اوزره لوشده و مؤخرأ بارس شهر زنده کشاد اولنان سر کوره ممالک محروسه شاهانه اتمعه و اشیای صنایعه و سایر ممدن یک جوق اشیا کوندرلن و بونلرک یانی مقدار کاپسی صایه رق ایجابنه درجه هر دو صنعتلریته کوره التیون و کوش مدایله ل ویرلن و اشبوغ دفعه ایلله جتی سر کورده دخی ممالک محروسه ملوکاه اتمعه و اشیای وضع اولتی اوزره بر محل مخصوص تهیه و تنظیم اولمش اولدیغنه و سابقه شو کتوباید حضرت شاهانه ده ذکر اولنان سرکی به کوندرله جک اتمعه و اشیایک مصارف قلیه و سایر ممدی جانب خزینه جلیله دن تسویه اولنه جعنه بنه بونلرک اشعاب و ترتیبی و صند قله وضع ایلله محله ارسالی و سایر مفرعات ایجابیه سنک اجرامی نه سنده تجارت نظارت جلیله سی دا ره سنده مخصوصاً بر قومسین تشکیل قلمش اولمغه تبعه دولت علیه دن مذکور سرکی به اتمعه و اشیای کوندرمک اشیای اولدیغی حالدده قومسین مذکوره مراجعتله افاده کیفیت الملری اعلان اولنور
یکن هفته دخی جزو بجه اولدیغی بیلو بو جمعه کونی دخی صاحبین ساعت اوچی چار یک کچه رک شمالدن جنسویه

سلاطین عظام حضرت ایلله بعض کبرای اهل اسلامک جوامع شریفه و سایر محله ده واقع کبخله زده وقف الممش اولدیغی کتب موجوده تک تمسیر و زیم و هر بر کبخله ایچون رد فتر مخصوص تنظیم اولنه رق بونلره موجود اولان کابیرک و توفلرینک اساسی و قننی فته متعلق اولدیغی بیان واقضا ایلن کتابلرک طبع و نشری اسبابه دقت و اهتمام اولمسی خصوصند بوکره متعلقه سنه ملان ایلده سنه حساب پادشاهی موجبیه علمتله که مدن عبدالرحمن باج افندی ما - در و تعین یسوزلش اولمغه اشبوغ ماده حسیره به مان دخی و قسوی مجرد

تصویر افکار

۱۳۷۸

۴

نومرد
۴

سنه
۱۳۷۹ (هجرت)

(۴ ادب و معارف از شامی غریبی)

حریران

۲۷ (چهارشنبه)

حرم

۱۲

هفته ده ایکی دفعه استانبولده طبع و نشر اولتور. غزیه خانه سی حید به ده کاشدر. معارف و امور خیریه اعلانی بیجا ناباسبلور. آلتی آیلنی ۸۰ و اوج آیلنی ۴۰ و ریفنه سی ۱۰ غروشه در. ایالات ایله ممالک اجنبیه ایچون بوسته اجرایی علاوه قننور.

جوار ایشید

چو پای نیت

جزا قانوسنامه همایونته ذیل اولتی اوزره بودجه بانتظام بالاسی مبارک خط همایون جناب پادشاهی ایله تزیین اولتورق اجرای اقتضاسی خصوصته اراده سنه حضرت تاجداری متعلق و شرف صدور یورلتش اولان ققرا مخصوصه نظامیه جه تک معلوی اولتی اوزره بویمجه

درج و تمثیل قلمندی

چو صورت خط همایون

* موجبه عمل اولنه *

اهل اسلامدن علا و مشایخ و خطبا و انه ایله ملل سارهدن صفت روحانیسی اولان اردخی شهر قاعده سندن معاف و مستحق طو تیلور.

منزه سلطان اوج بیقی آیدنیرو نامزاج اولدیغی سالدله سنال کیجه سی ساعت برقرار زنده عالم قانی به وداع ایدی ایلدیکسندن ایرتسی کون مرتب الای مخصوص ایله جوار قانعه کاش تریه جدیده نقل و دفن اولتشد.

در سعادت اردوی همایونی ارکاتندن ایکن کچده عهد سنه رتبه مشیری توجیه یورلتش اولان دولتو درویش پاشا حضرت نرینک برینه ینه اردوی مذکور سواری میرلواسی اولوب و دیننده بولتان سعادتلو اسماعیل پاشا حضرت نری فریقلق رتبه سیه تعیین یوردیغی ایشیدلشد.

شهراده بلشی قرینه کاش داماد ابراهیم پاشا کتبخانه سنده بولتان نالیقات تفسیه تک اکثریسی فرسوده و پریشان اولدیغی جهت زمیانت لازمه سنک اجراسنه دایر

مطوفتو سی بی تک اهدی حضرت نرینک اوقاف همایون نظارتی هتکاحنده وقوع بولان انهایسی اوزرینه اراده سنیه متعلق یورلمشیدی بوکره کتبخانه رفیقش عثمان رسیده اونس و کتب موجود تک اوصاف ممبره سیه اسم و مواف و تاریخلری شامل طرز جدید اوزره برقطعه دفتری دخی تنظیم اولتیش اولدیغندن ناشی ذکر اولسان کتبخانه تک آچلتش اولدیغی اولتو نالیقات تفسیه مطالعه سنه رغبت ایدن ذواته صورت مخصوصه ده اوله رفی تفسیر اولتور.

بازار ایرتسی کیجه سی استانبولده لاکورانی محله سنده ایکی باب خانه محترق اولتشد.

بازار ایرتسی کونی ساهت آلتی بیقی صورته قاسم باشاده کاش جامع کیریمجه سنده برقهوه خانه تک اوزرنده اولان ییکار اولته سندن قشله آتش ظهور ایکنجه اطفاسنه فوق العاده اقدام اولتیش ایسده روزگارک شدتیه و اورارک صیقلنی مناسبتیه التیوز بیش طغوز قدر خانه و دکان باغشدر. و حریق مذکورک ظهوری متعاقب ذات هر جلسمت پادشاهی محل حریق تشریف یورویب امر اطفاسنه وقوعه کلان همت فوق العاده ملوکانه لری بالجه مأمورینسک سبب تزیاید سی واقعا ملری اولتیش و بیچارگان حریمزدگان طرف همایون شاهانه دن اخبار تسلیت بخش ایله برمسار قلمدیغی منلو آجیسقده فالانر ایچون مخصوصا جادزل مهیا و مقدار وافی فلان اعطا یورلتش اولتغین بونا تریه بله ده جانی با نان دردمندلرک سوزسی درونلری بوکویه رشاشنه عاطفته نسکین قلمشدر.

چو ایلات

و دیندن تحریرات مخصوصه. فی ۳ محرم ماه مزبورک ایکنی سکونی و دین واروشنده کان

دو کتبه

کتابخانه کتب نایب

موسسه فرهنگی و آموزشی ...
تهران ...
۱۳۹۰

مه و نامه های کتب

(اسمى الكتب والمؤلفين) (الخط) (السطر) (الأسار) (العدد)

(المصاحف الأشرىفة)

١	عربى	٩	نسخ	المصحف الشريف
٢	ع	١٩	ن	آخر بخط ابراهيم
٣	ع	٥	كوفى	الجزء من القرآن بخط سيدنا على (رام الله وجهه)

(كتب التجويد والقراءة)

٤	عربى	٢٧	نسخ	انحاف البشرى فى القراءات الاربعه عشر لاجد الدعاوى
٥	ع	١٩	ن	اقناع فى القراءات السبع لابى جعفر احد العوى
٦	ع	٢١	ن	تجويد بنية المزيد فى القراءات السبع لابى النحاس
٧	ع	٢٥	ن	تهذيب القراءة لمجلى زاده
٨	ع	٦	ن	حرز الامانى الشهير بالشاطبية لابى محمد قاسم الشاطبى

(الدر)

(اسمى الكتب و المصنفين) (الخط) (البطر) (الاسان) (العدد)

٩	عري	١٥	نسخ	الدرالقيم في الجويد لمحمد البركوى
١٠	ع	٢١	ن	شرح الشاطبية المسمى بكنز الاماني لشعلة
١١	ع	٢٣	ن	شرح الشاطبية لعلى القارى
١٢	ع	٢٧	ن	شرح المقدمة الجزرية لعلى القارى
١٣	ع	٢٥	ن	المختص لابي الفتح عثمان بن جنى
١٤	ع	٢٧	ن	منجد المقرئين للجزرى مع كتاب التبيان للزوى
١٥	ع	١١	ن	المراهب في الوجوهات للامام البقاعى
١٦	ع	١٧	ن	الوضح انصر بن على بخطه
١٧	ع	٣٥	ن	الشرفى القراءات البشر للامام الجزرى

(مكتب التنا سير الشرفه)

١٨	عري	٢٩	تعليق	اثنان في علوم القرآن للسيوطى
١٩	ع	٢٧	نسخ	اسباب النزول للواحدى
٢٠	ع	٢١	ن	اسرار التنزيل للامام فخر الدين الرازى
٢١	ع	٢٣	ن	نسخة اخرى
٢٢	ع	١٩	تعليق	استله واجوبه لمحمد بن ابى بكر الرازى
٢٣	ع	٢٣	نسخ	الاشارات الالهيه لجسم الدين البغدادى الطوفى
٢٤	ع	٣١	ن	اعراب القرآن المسمى بالدرالمصون لابن سمين جلد اول
٢٥	ع	٣٣	ن	جلد ثانى
٢٦	ع	٣٣	ن	نسخة اخرى جلد اول
٢٧	ع	٣١	ن	جلد ثانى
٢٨	ع	٣٦	ن	جلد ثالث
٢٩	ع	٣٥	تعليق	اعراب القرآن المسمى بالفريد للرشد الهمداني
٣٠	ع	٣٣	نسخ	اعراب القرآن المسمى بالتبيان للعكبى

(٨٠)

مجموعه حفيد	تعلق ٢١	عربي ١٤٨٨
مجموعه مسوده السقينة للواقف المرحوم راغب باشا بخطه		١٤٨٩
مجموعه مصطفي بكرزاده	مطبوع ٢٣	عربي ١٤٩٠
نسخة اخرى	مطبوع ٢٣	عربي ١٤٩١
مجموعه تعريف السلوك	مطبوع ٢٣	عربي ١٤٩٢
الكتب الدائرة في التصاوير عددها ١٥	خمس عشر	مطبوع
<p>صدر اسبق راغب باشا مرحوم كتيبه سنه موجود اولان كتب مرغوبه علوم ورسائل متنوعه فنونك اسم ومولف لربله سائر اوصاف مبهره لربني شامل اوله رفق اصول جديده به تطيب قباله اشوبه عبد آتم كتيبه انهل مهنسي عبدالرحمن ناجك معرفت عاجزانه سيلاه وريب وتنظيم علمش اولان دفترنا مع اترى بودعه تقو بمخانه عامر ده طبع وتشيل للمخدر في شعبان ٧ سنه ١٢٨٥</p>		

کتابخانه‌ی راغیب پاشا له نهسته‌مبول

ناردنی ناجیم وهک ئەندامی لیژنەیی لیکۆلینەوه له ئەستەمبولەوه بو تونس

بەگوێرەیی ئەو هەوڵەیی له لاپەرەیی یەكەمی ژمارە ٤٨٥ ی
رۆژنامەیی (ترجمان احوال) كه لەروژی چوارشەممەیی ریکهوتی
٢٨ ی زیلقیەدی ١٢٨٠ ک بەرامبەر ٥ ی مایۆی ١٨٦٤ دا، چاپ و
بلاوکرارهتەوه، عەبدولرحمان ناجیم كه ئەو کاته پشکنهری کتیبخانه
بووه، لهو لیژنەیی لیکۆلینەوهیە شەش کەسییەدا بووه كه
بەسەرۆکایەتی حەیدەر پاشا رهوانهیی تونس کراوه. ههوکات لهگهڵ
ئهو دا سیکهسی دیکهش ههبوون كه : هادی ئەفەندی و سالح بەگ و
ئارتین ئەفەندی ئەرمەنی بوون.

ههوانامهیی کتیب

تجران اخبار

ذی القعدة پنجشنبه
۲۸

شماره
۴۸۵

اشرف نامه داخلیه و خارجیه هر دو در لوح واحد ایله فنون و صنایعه دارمباحی شامل اوله رق ایکی کونده برکه بازار وصال و پنجشنبه کونلری چیقار
آیوه اولوق استغلبدیکی حالده استانبولده باشجه قیوسی اوزرنده کاش مطبعه سنه مراجعت اولنه - درسه ایت ایچون بریانی (۱۲۰) والی ایلغی
(۷۰) و اوج ایلغی (۴۰) و رایلغی (۱۵) غر و شدرد - طشره ایچون بویشانه پوسته اجرتی ضم اوانور - برنسخه سی (۴۰) پاره یه در

حوادث داخلیه

توجیهات

جایک منصرفی سعاد تلو عطا بک افندی حضرت تریته
رتبه اولی صنف اول

بازید قائم مقامی مار دین قائم مقامی سابق عزت تلو علی بکه
حکامی قائم مقامی سابق سعاد تلو ایدالله پاشانک
خدمت کتابنده بولان محمد سعید افندی به رتبه نالنه

اوله اعلان اولمش اولدیغی اوزر تواس رفعه معلومه سی
تحقیقته کوندر بلان سعاد تلو حیدر افندی حضرت تریته
معیار برینه مجلس والا تحریرات اولمه سی ممیزی
عز تلو هادی افندی و امرای بحریه دن میرالای عز تلو
صالح بک و درسه ایت کنجخانه زی تقبشینه مأمور
عبدالرحمن ایچ افندی و تحریرات خارجیه خلفا سندن
ارتین افندی دخی تعیین قلمش اولد قاری مسموعز اولمشدر

معنار و بریش ایسه ده شو تزل بولتیقه چه برسییه
مبنی اولسوب مجرد عز یزه قونوسولید تعبیر اولسان
ترتیب رابعنک اشبو نیل سائده چکلیمی موعود و منظر اولان
برنجی قرعه سی بش اون کون اوزا امین اولسنک اطرافه
انعکاسندن ایلر و گلش برشی اولدیغی کی شو اوزا بشک
دخی قرعه کاغذ لرینگ ترتیب و تنظیمه شمعی باقلمده
اولسندن نشأت ایش اولدیغی ایشیدمشدر

هرنه حال ایسه ترتیب مذکورک یوز لیراتی اولان لرینگ
قرعه کاغذ لری کاملاً تنظیم اولنده رق برایی کون طرفنده
رسمی چکلیمش اولدیغی کی ۲۰ و ۱۰ و لیر القلرینگ دخی بقینده
امور تنظیمه لرینگ اکیلیله قرعه زی چکیله جک و بو حالده
سبب منافع اوله جق اولدیغندن قیمت متزله سنک اوزمان
برقاج قاتی ترقی بوله جغی ما مواندر

برکوکک غازخانه انشاییله بوسته بیولک دره پاچه سنده رخ
غازتمد یلار بقاد اولنه جغی ایشیدمشدر

ظهور ایدن اختلال اوزرینه تواس جانبینه سوق
اولدیغی اولجه درج صحیفه یسان قلمش اولان
انکلیز سفاین حریره سی قوماید انشه فرانمز سفاین
حریره سی قوماندانیه بانوفیق رأی و حرکت انلمسی
ضمنده دولت متبوعه سی طرفندن اوامرا کیده ارسال اولمش
ابدوی (مونتور) نام فرانمز رسمی غزته سنده مر ویدر

موسم بهارده اجراسی مقرر اولان اوج کون
آت یار بشنک مایس ابتدا سندن بدایله اجراسی
نصور اولمش ایسه ده برکوکک عید اضحی عرفه سنه

مالیه خزینه جلبه سنک ابالاتده ما مورین ملکینه
طرفلرندن تحصیل اولنه میوب قالمش اولان بقایای
مطلوباننک تحصیلی ایچون بو طرفندن هر طرفه
مخصوصاً مأمور اعزام اولنه جغی ایشیدمش و فقط بوندن
صرف نظر اولدیغی دخی روایت اولتمده بولمشدر

قونوسولیده یعنی اسهام جسدیده نک قیمتی بودفعه بردن به

ناردنی عەبدولرەحمان ناجیم بۆ پاریس لەفەرەنسا

بەگوێرەى هەواییک که لەلایەرەى یەکەمى ژمارە ٦٤٣ى رۆژنامەى (ترجمان احوال) لە رۆژى ٢٥ى زیلحیجەى ١٢٨١ بەرامبەر بە ٢١ى مایۆى ١٨٦٥دا، چاپ و بلاوکراوەتەو. ناجیم ئەفەندى بە نووسراویکی وەزارەتى دەرەووە لەگەڵ عاکیف بەگ رەوانەى سەفارەتى عەسمانیى لە پاریس کراوە. شایەنى باسە. ناجیم ئەفەندى بەموچەى ١٤٠٠ قرۆش لەو خۆیندنگا عوسمانییه کارى مامۆستایەتییى زمانى فارسىی کردوووە که لەپاریسى پایتەختى فەرەنسا بۆ خۆیندکارە عوسمانییهکان لەسالى ١٨٥٧دا، لەلایەن محەمەد جەمیل پاشای کورى مستەفا رەشید پاشا، بە هاوکارىی فەرەنسییهکان، کرابوووە بە مەبەستى پەرۆردەکردنى کادرانى سەربازىی و مەدەنىی و تەکنیکى که خاوەنى زانیاریى هاوچەرخی بن. پێدەچیت ئەوێش بەچاولیکەرى خۆیندنگە میسراییهکەى که محەمەد عەلى پاشا پێشتر لەپاریس دایمەزراندبوو.

جہاز احوان

ذی الحجہ بازار
۲۵

سنہ نومرو

۱۴۸۱ ۶۴۳

اشیو غز نہ داخلہ و خارجہ ہر دو لوحوادث ایلہ فنون و صنایعہ دار مباحثی شامل اولہ رزق ابکی کونڈہ بزکرہ بازار وصالی و بختیہ کونلری چیغار۔ آونہ اولتی استنلہ بکی حالہ استانبولہ یاغچہ قیوسی اوزرندہ کاٹھ مطبعہ سنہ مراجعت اولتہ۔ در سعادت ایجون بریلاقی (۱۲۰) والئی ابغی (۷۰) غرو شد در۔ طشرہ ایجون بو فستاتہ بو ستہ اجزنی ہم اولنور۔ بر نسخہ سی (۴۰) پارہ بہ در

حوادث داخلیہ

شرفیہ ای سنوح و صدور بیور بلان امر و ارادہ مکارم افادہ حضرت شہر باری منظوق منق و جمہلہ روم ابلی قاضی سکرلکی اشبو یٹ ایکوز سکسان برس سنہ سی شہر ذی الحجہ الشریفہ سنک بکری بشنجی کوندن ضبط ایٹک اوزرہ سابقاروم ابلی قاضی سکرلکی عرب زادہ سماحتلو محمد زکی افندی حضرت نریشہ با اشارت علیہ جناب فتوا پناہی توجہ بیور شد در

پتر سیمورغ سفارت سنہ سی مصلحتکذا رافندہ تعیین قنابان قوننوس افندی بہ رتبہ اولی صنف نابسی

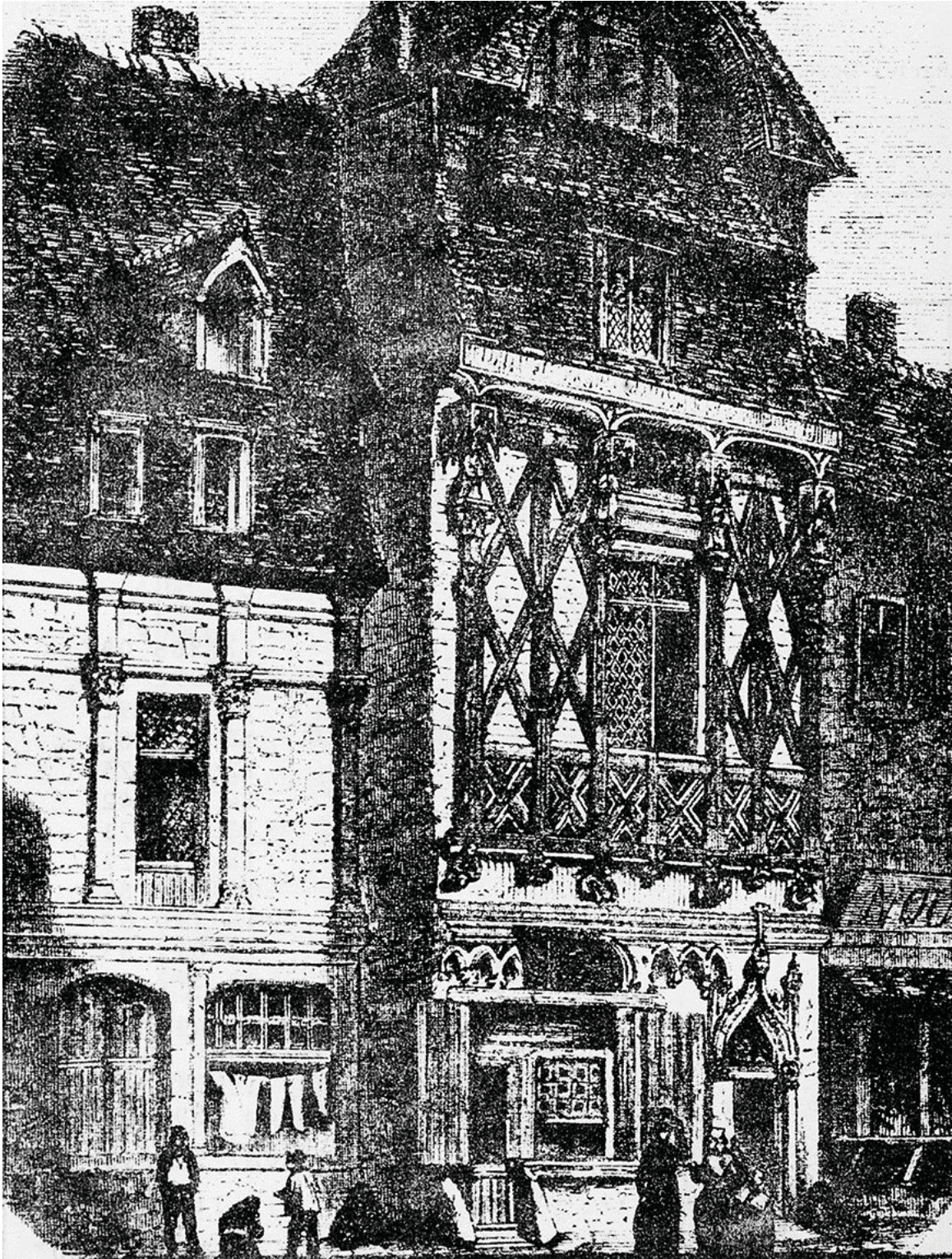
تلفراف معاونی و مدبر و کبلی فیضی بکہ رتبہ ثانیہ صنف اول مقابری خارجه کاخی معاون اول قسطاکی افندی بہ رتبہ ثانیہ صنف اول مقابری

مکتوبی خارجه خلفا سندن کا کف بکہ رتبہ ثالثہ پارس سفارت سنہ سی معینی مامور نندن ناچم افندی بہ رتبہ ثالثہ

اولد یسغی تحفقی ایستسبلہ یونلرک عیصال و اولادیلہ طول یولان والدہ لریشہ اوزرودن اللشمر غرو شہ قدر عطاش و بد رربیلہ زوجسملری اولان والدہ لریشہ ایکبشمر یوز اللشمر دن بشر یوز غرو شہ قدر عطیہ احسان بیوریلوب بحر و حینک دخی درجہ جراحیہ لریشہ کورہ ییک ویدی یوز الی ویشیوز غروشدن عطایای سنیہ عنایت بیور شد در

طوبخانہ عامرہ مشیری دولتو پاشا وقیودان پاشا حضراتی بختیہ کونی ارکایدن در سعادتہ عودت بیور شد در

اولکی نسخہ مزده نکارش پذیر بیان اولد یسغی اوزرہ قوزان طاغندہ مامور دولتو درویش پاشا و سماحتلو جودت افندی حضراتی رفاقتلریشہ مامور جنود جناب بادشاہیدن برنجی اردوی ہمایونک ایکبجی طلیمہ طاہوری و ایکبجی زحاف الاینک اوچنجی و بشنجی الاینک دخی برنجی و ایکبجی اوچنجی طاہورلری واردوی مذکور سواری ایکبجی الابی و ابجانی قدر دخی طوب و مهمات ایلہ فتحیہ اسفور قابونی و مجید بہ وسائنی شادی و فیض باری فرقتین و اثر جدید قروت و اپورلری سفاین شاہانہ سندن اکب اولد قلمری حالہ دونکی کون در سعادتدن اسکندر ونہ عزیمت المشاردر

خویندنگه عوسمانییه که له پاریس

شيعريكى ناجيم لهستايشى سولتان عهبدولحهמידى دووهم و سهدرى ئەعزەم خەيرەدين پاشاى تونسىيى

لهلاپەرە ۳ و ۴ى ژمارە ۱ى سالى پېنجهمى رۆژنامەى ئەختەر كه
له رۆژى چوارشەممەى رېكەوتى ۲۵ى ديسامبەرى ۱۸۷۸دا، چاپ و
بلاکراوہتەوہ، چەند بەيتىكى شيعرى (ئەديب و سوخنوہر)
عەبدولرەحمان ناجيم لهستايشى سولتان عەبدولحەمىدى دووہم
(۱۸۷۶-۱۹۰۹) و حکومەتەكەى سهدرى ئەعزەم خەيرەدين پاشا
(۱۸۲۰-۱۸۹۰) بلاوکراوہتەوہ كه به خەيرەدين پاشاى تونسىيى
ناسراوہ . شايەنى باسە، ئەم خەيرەدينە چەركەسىيى بوو، بەمندالى
لەكاتى ئاژاوہو جەنگىكدا رفيندرا بوو، دواتر وەك كۆيلە لەئەستەمبول
فرۆشرا بوو، پاشان بووہ يەككىك لە پياوہكانى باى ئەحمەد پاشاى
تونس دەرگاى زانست و سياسەت و پلەو پۆستى بەسەردا كرايەوہو
بەھۆى مانەوہى بو چەند سالىك لە فەرەنسا خولياى چاكسازىيى بو
پەيدابوو. دەقى شيعرەكەى ناجيم بەعەرەبىيەو بەم شيوەيەيە:

ان عبدالحميد ؤولى ملوك آل
رض طرا بطارف و تلید
ظل حق خلیفة الله حقا
نائب للرسول ذخر العبيد
ملجاء لله سلام و الدين
غوٹ للبرایا من نجل عبدالحميد
قد دعى خیرالدين صدرا بالخیر
في زمان و يوم عيد سعيد
تباهی به الصدارة فخرا
فهي تابی وصال غير ...
فهو صدر و بالحقیقة بدر
قد تجلی بنور رأي سدید
ارخوه مجوارا جاء خير ال
دين صدر الخیر عبدالحميد

در همچنان موقع مهم ایستاده است .

مخاکه را بر ملا و علنی نمایند که همه از استماع آن
را بهره‌مندی داشته باشند .

این جریده کرامی در بسیاری از اوقات از
اینگونه نکات بارگت مینویسد موقع جناب
الکساندر پاشا را در مسئله یونان بشر اشکال
می‌پندد بواسطه اینکه ذملق همه مذهبان ایشان
دارد ا عیب است که تهمین مسئله را انتخاب
کرده باعث اشکال موقع برای جناب مشارالیه
دانست حال آنکه هرگاه بدین ملاحظاتی معنی
احتمال در اندرز او در داده شود پس بجهت کس کاری
رجوع نیابد کرد بعلمت آنکه بسیاری از مهمان
امور لایحله دو جنبه دارد باعتبار جریده حوادث
رشته کارها در بد افتد ار و استیوار افراد و انتخمس
است و آنان هم با تطیع و بدون اشتنا ناچار هستند
که ملاحظه جنسیت و مذهب را در هیچ حال
از دست ندهند . بسیار افسوس باید خورد که بعض
اخبار نامهای ماجربهای مینویسند که مر دمان
آگاه از فهمیدن معنی آن عاجزند . الکساندر
پاشا دره نظر عامه کار آگاهان از جمله وزیرای
مستقیم الافکار دیده شده کار دانی و لیاقت
و در سنکاری ایشان مسلم عامه شده است . هرگاه
جریده یادگیری بخواهد بفرض تعرض بحالت
ایشان نماید حقیقه بی انصافی کرده است . کسی
که اینگونه احتمالات درباره او میرود و گفته
می‌شود که در اجرای مصالح دولت و خیر خواهی
مملکت مقاصد مذهبیه جنو کبر او تواند شد
بوجهی لائق این مقام بلند و نازک نتواند شد و
همچنان شخصی را بوزارت بسیار عمده و مهم که
وزارت جلبله خارجه است نتساید گذاشت .
پس چون این معنی را موشگافی کنیم در واقع

بعضی از روزنامه‌های سمت یك اوغلی نوشته
اند که از جانب اعلا حضرت اقدس همایونی جناب
محمود ندیم پاشا صدر اعظم اسبق را که در جزیره
ساقز بودند مساعدت فرموده شده است که در شهر
از میراقامت نمایند .

بیتی چند در ستایش اعلا حضرت شوکت‌آب
پادشاهی و تاریخ سدارت جناب مستطاب
خیرالدین پاشا الجیاه عزت همرا **ادیب مختور**
عبدالرحمن نجم افندی بان تازی استاد مسوده
اند که ذیلا نوشته می‌شود .

- ✦ ان عبدالمجید مولی ملوک ال
- ✦ ارض طرا بطارف و تلید
- ✦ ظلل حق خلیفة الله حقا
- ✦ نائب للرسول ذخر الیبید
- ✦ ملجاء قلوب الیلام والذین غمو
- ✦ ن للبرایامن نجل عبدالمجید
- ✦ قد دعا خیرالدین صدرا بالمیز
- ✦ فی زمان و یوم عبد سعید
- ✦ تناسلیه الصدراة فخر
- ✦ فی فی تالی وصال غیر الیند

۶
بآسانی و در مدت کمی
و صنعت خود را در آنها
مساوی بهایی که فروخته
و مازا بهره از حاصل خان
قیمت اصل ماده آنها و
قیمت به عملیات صنعتی و
داده است . و چون
بمجموع آن چیزی را
با آنچه داخل میشود
ضرر کم کرده ایم و هرگز
است که لامحاله باشد
بود .

اما ضرر سیاسی
که محتاج بودن بخارج
و موجب سستی و وهر
در صورتیکه منعلق
باشد که هرگاه در زمان
باشد در هنگام جنگ

۲
﴿ فهو صدر و بالحقیقه بدر ﴾
﴿ قد تجلی بنور رای سعید ﴾
﴿ ارخوه بجهرا جاء خیرال ﴾
﴿ و بن صدر الخیر سعید الجید ﴾

۱۲۹۵

﴿ اصلاح وزنی ﴾

در باب ترفیحات ملل اسلامی در نسخه پیش
اشعاری کرده شد که چاره برای ابن ترقی نیست
مگر براهبکه نوده شد و آنهم عبارت است از
ملاحظه زکردن ملاهای اسلام شخصیات و
اختلاف دینانی را در اخذ کردن علوم و فنون
و صنایع چنانکه اساس دین و عقل ما را راهنمایی
بر این مسلك راستین میکنند . جناب مستطاب
خیرالدین باخا دره مقدمه کتاب (اقوم المسالك)
علاوه بر آنچه در نسخه پیش نوشتیم از کلمات
علمای اعلام اسلامی به فقراتی چند آورده اند .

Activ
Go to

سولتان عبدولحمیدی دووهم (۱۸۴۲-۱۹۱۸)

خهیرهدین پاشا (۱۸۲۰-۱۸۹۰)

ناجیم و بلاوکردنهوهی "هویت سبحانی و ماهیت انسانی"

عبدولرحمان ناجیم له سالی ۱۸۷۸د، بهرهمیکی بهناوی "هویت سبحانی و ماهیت انسانی" بلاوکردوه که بابهتیکی ئاینی سوڤیگه راییه و لهبهرهتدا قهسیدهیه که بهدهستخهتی خوی پهر اویزی بو نووسیوه و روونی کردوتهوه.

شيعره کهی باسی مهزنايهتی جيهانی مروّف و خوشهويستی خوداوهند دهکات. مروّف به ئاوينهیهک دادهنیت که وینه خودای تیدا رهنگدهاتهوه. ناجیم روونی دهکاتهوه که هرچهنده مروّف تووی خيرو شهری تیدایه، بهلام ئافهریدهگار لایهنی خیری له مروّفدا زالتر کردوه نهگه دهست به خوشهويستی خوداوه بگریت. بالادهستی مروّف لهنیو بوونهوه ران بهشیوهیه که خودا داوای لهفریشتهکانی کردوه سهری ریزی بو نهوی بکن، نهویش بههیزی لوزیک وعقل بالادهستوه کراوته فرمانرهوای زهمین. خوداش وهک بوونیکی همیشه ئاماده و نادیاری هههبالا لهسهروو ههموو بوونه بالاکانی دیکهوه بهگویرهی (سقف الجنة عرش الرحمن) جیگیره.

ناجیم پیی وایه که دیارنهوونی شتیک مانای نهوونی نییهو خيرو شهریش لهجیهاندا بهندن به ئاکاری مروّفهوه. نهوه شهرع و عهقله که خیر و شهر دیاری دهکات و کاره بهد و خراپهکانیش رهندهکاتهوه. نهو پیی وایه که دهبیت رهوشت و ئاکاری بهرزی مروّف لهبهرچاوبگریت و مروّف ئیرادهیهکی ئازادی لهبهردهم ههلبژاردنی چاکه رهتکردنهوهی خراپهدههیه.⁴

دهقی شيعره کهی ناجیم به تورکییه بهم شیوهیه:

⁴ بو زیاتر:

Ismail Hakki Aksoyak : Abdurrahmân Nâcim Efendi ve Hüviyyet-i Sübhânî ve Mâhiyyet-i İnsânî. Adli Şerhi, Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi, Cilt: 4, Sayı/Issue: 4, Aralık 2020 , S 1051-1068.

بز آینه‌یز صورت لاهوت نمایز
بز منظر الطاف خدا مشت گدایز
ظاهرده اگر قطره ایسهک یم کمالز
صورته اگر ذره ایسهک شمس هدایز
گرچه بشریز سجده قیلر بز لره املاک
فرمانده اقلیم فنا شاه بقایز
سن صانمه بز ی اهلی زمین عرش معلی
موروث پدر در بزه بز اهل سمایز
هپ خوش گوروز کمسهیه طعن ایلمیز بز
دشنام دکل عادتمز اهل ولایز
صوفی دکلز مسجد و میخانه پرستز
خیت و شر تمیز ایدرز بز عرفایز
قایم دکلز هستی موهوم ایله ثابت
حاکم دیلز کمسهیه محکوم قضایز
یوقدم گلمز بونجه صدی بزم زمانه
وار مبدئی بول دکله که هپ نغمه صدایز
باقمزسه ده گر لطف ایله اول شاه حقیقت
هپ شکر ادریز بنده بی ریب و ریایز
هر حالده شکران ایله ثابت قدمیز
کلبیه دکل مشربمز اهل وفایز
بو بزمده بز کثرت ایله خلوه نشینز
بز وحدتی یز ناجم توحید او ایز

مراج

حاشیه دیباجه دور نامی
 فوائد فارسی
 ملا جامع
 صریحه
 کاتبه یازم
 شرح علقه
 روئے آفتاب
 درسی یکده یازم
 حاشیه برهان الدین
 یازم کتاب اسمی مجنون
 ساجا قلی زاده
 مقنی طلب
 رساله الآداب اللنیو
 من الاصول الحریه

فیه
 بیوت
 سبجانی
 باقیات انسانی
 و اثر رسالت

نجاتی

مثنوی شریف

هواجی القسیوم

برآینه یز صورت لاهوت نماید
بر منظر الطاف خدا مشت کدایز

بویکت بر بخی مصراعی • ان اند خلق آدم علی صورته • حدیث
شرفیکت مدلوله کنایت و ایچخی مصراعی • چه کنم این مشت
خاکرا مکر با مرز مشن اثر نیفتک مفهونه دلاله در و کاشف
رازسان ایغب شیرازک

ترکان فارسی کویچشندگان عمرند ساقی بشارتی دپیران پارا
بیتک مالی دخی بو خبرک بشارتته کوزل بر شارتدر

ظا هرده اگر قطره ایسه کن یم کالز
صورته اگر فده ایسه کن شمس دایز

اشبو بیت عالم انسانیکن غطسی و جناب رب الاربابه اولان
حظیرتی کویستر چونکه نفس لامرده نطفه انسانی بر قطره

احقر و مضغ بشری حیوانی بر دوزخ کمر او له یعنی حالده و ولقد
 کرتنا بنی آدم ، خلعت که اینهای کریم الهی بی اکت ایند معنی بدیع
 و بیاجتنب بر بکرپنای معرفت ، وانی اج علی الارض خلیفه
 خطاب مستطاب تعظیم ناقصا ہی ایضا ایله فرمان رفیع خلافت غیور
 موجبت بر شمس بدای حقیقت اولمشد

کر چه بشر ز سجده قیله زاره اطلاق
 فرمانده تسلیم فاشاه بقایز

ملکوک فرمان جلیل العزوان الهی یا امثلا ابوالبشر حضرت آدم علیه السلام
 اولان احترام و سجده ایله در پی افهام ایله آدمک شی کریمه ، انا کننا
 در نه الارض ، منطوقه حاکم روی زمین و جالس اورنیک تکلیف خصیفة
 و نغی فیدین روحی مصدقچه لایستاج بقا و کما تحت یقین اولد یعنی ایما ایدر

سجده بزی اهل زمین عرش مهلا
 مکر و شپرد در بره بزا اهل سمایز

سقف بجهت عرش الرحمن مایل شریفیچه پدر من حضرت آدم علیه السلام
 مورد جنک سقفی عرش رحمان و بو معنی همان الغیب حافظ شیرازی نیک
 من ملک بودم و فردوسی باین جا می بود آدم آورد بدین دیر خراب آبادم
 بتیذق و غمی مستباندر

هب خوشش کور ز کسبه یه طعن ایلمیز بز
 دشنام دکل عادت ترا اهل و لایز

خاتمه مجهول المخلد اهل سنت و جماعت عند ذه نفس الهی ایله ابلین لعین
 کبی ملعون و مطرود او دشمن او لائطرون ما عدا ایهیج بر فرد معین
 حقه لعن و طعن جائز اولد یغینه ایما و ایشار ندر

صوفی دکلر مسجد و میخانه پرستر
 خیر و شیری تمیز ایدرز بز عرفایز

عالمه و انعال احوالک خیر و شیری و ایشیا نیک حسن و جمعی شرعا
 و یا خود عقلا ثابت و متبیین اولد یغندن و نهان و غمی معاد شرعیته

دقیقه

و نظیر و علوم و فنون عقلیه تک شرف اکتساب قابلیت را بر سید مرتضی
 و ممتاز بر نوع بدیع بولد فیض نیک و بد ذوق و تمیز را مکلف
 اول یعنی کسی هر بر اثر کف خالق و مؤثر حقیقی حجاب حق اولی
 و هر پریشانی حق و خلق اعتبار را یکی نسبتی بولمخند
 خوابا ترا بهم تو غرت بدار که آن نیز در ملک حق کسور نیست
 بیشک مالا وجهه صیغ ایسانی تعظیم و احترام انیک و طیفه نهانینده و اذامروا
 باللغو و اکر ایاه منطوق جلیا و فی آداب حسنیه به عاریه احسن و لا یخدر به تعدا

قائم و کلز هستی موهوم ایلد ثابت
 حاکم و کلز کسبیه محکوم قضایز

حقیقت حاله بزم وجود و اقدار مفر بر امر مستعار و ذمزدون انفکاک
 مناسبند غیر ثابت و پایدار اوله فیض و قدرت و مشیت حقیقی الیه . الحکم
 الواضحه القهاره فخر آنچه حجاب حق مستند و مخصوص اوله فی مقفانی ذات
 و ما بالذات لاینفک عن الذات . بیلدن بولد فیض بزم وجود و بنا بود

شهر مزموجوم و حاکم مطلق جناب شی قیوم دما سوسی تبرک
جلدی محکوم قضای محترم اول یعنی تسلیم کرده ارباب سوم و اصحاب علو مدر

یو قدن کله مزبو بجه صد ابرزم جهان

وارمه بی بول دکله که هب نغمه صد این

سند کاشانک و بو بجه نجات و اصواتک بر مبدأ حقیقی استنادی
انگه قدم و وارغنی و اول مبدأ کاشانک سوسی اولاشنونان و حکم تک
وجود و عدلی سوسی اولوب جاوشت اولد قلندن بر حجاب الوجود
اثر خلق و کویینی اولد یعنی اثبات ایدر مع خانه بدضع خانه ساز که دین

باقمردنه کر لطف اید اول شاه حقیقت

هب شکر ایدرز بنده بی رب و ریاز

جناب رب عزت ایدر رسول اولی الامر طاعت و هر بر امر و نهیلر نیه
انقیاد و طاعت جمله عباد و لایفه تمت عبودیه اولد یعنی جهنده نیکان حقیقی عند نه
ی شغم بر لطف و بر قهرش کجید دین عجب من عاشق و این هر دو صند

مفاد بکبر و قهر مکیان اولوب و طیف محمود نیلری مریه ایسه انک او ایله
سکلف اولوق قریبی ندک و اذعان ایلر و صرف سلطان حکمت
بنده خالص و محبت صادق اولوق قری ایجدن
خواهی بصال کوشم خواهی بقی من فارغم از بهر دو مراغش و بقی
جمال با کما بنجه مائل وصل و بجان اولمز لر

هر حالده شکران ایله ثابتند مزب
کلبیه و کل مشربز اهل و فایز

نعت واحسان مقابله کفران ایله نکرک انجام کار نصیب وقتیزی
خران و حرمان اولدینی و تبصیر کلبیه ایسه سکت مشربانک
اخلاق سینه و آداب رده لر ندن معدود بولندینی جهتمه این
تباعه و تخاشی ایله مجرمی محرم هر سنده صامیوب هر حالده
ثابتقدم راه و فنا اولانرو وظیف شکرانینی ایفایه عزایه
همصبت و الفت ایکی جهانه موجب ترقه و دوام جاه و منزلتدر

دوام دولت اندر حق شناسیست زوال نعمت اندر ناسپاسیست
و بوده ، الدین النصیحه ، حدیث شریفی ، اولیو بیوک بر نصیحتدر

بوزنده بزکثرت ایله خلوه نشینر

بز و حدی یز نا جم توجید او ایرز

عارف و موقدا اولان ذواتر خلق ایله صحت ایله کلری حاصله حقان

غفلت ایتمزلر رقیب قیب ایکن جمال له اری کوروب نائل بزم

حضور دست صهبنا نور علی نور او نور له صفت کاشف لری خلوت

و داجمن ، و صنعت مکاشف لری هر کشفی اکفشی بن اولدی فنی

وروشندر بو مقامده حساب کلشن از سلسله حبان ناز و نیاز اوردن

پس از من حدیث زلف چین مجبایند ز بخیر مجبایمن

بیور شد و نادنی فاشلو ابل الذکر ان کنتم لا تعلمون جمله یراوتجا کور شد

خدمن البحر اللالی و من الارض الذیب و قبل الحکره من قالها یاذا الحسب

ارتق ، سلم اینجار سید و سر شکست ، و السلام

رامم و سارم و ماظم

عبدالرحمن ماحم

عمی عده

عەبدولرحمان ناجیم وەلامی میستەر هیئیری ترۆتەری کۆنسولی بریتانیای مەزن لە دیاربەکر دەداتەو

لەکاتی راپەرینەکەشی شیخ عوبیدوللانو هاتنە نیو ناوانی مەسەلەشی کورد لە نیو رۆژنامەکانی عوسمانیییدا، میجەر هیئیری ترۆتەری کۆنسولی بریتانیای لە کوردستان،⁵ وەک کەسیکی نەیار بە جولانەوێ کوردان، لە راپۆرتیکی بلاوکرایی خۆیدا، هەندیک زانیاری لەسەر کورد بلاوکردۆتەو و تویەتی کە کوردان میلەتییکی سادەو نەخویندەوارو بی سەنعەتن. ئەم وتەییە ترۆتەری کۆنسول، دلی هەندیک لە خویندەوارانی کوردی نیشاندا هەندیکیان وەک کەیفی جوانرۆیی شاعیرخوین پینەگیراو وەلامیان دایەو⁶. یەکە لەوانەشی لە

⁵ میجەر هیئیری ترۆتەر (Major Henry Trotter) ۱۸۴۱-۱۹۱۹ لە سالی ۱۸۵۸-۱۸۶۰ لەخویندنگەشی سەربازی ئەدیسکۆمب لەبەشی ئەندازیاری پاشایەتی خویندوویەتی و پاشان لە ۱۸۶۲ بەرو هندستان روشت. نوبراو لە بۆمبای و کاشغەر و ئاسیای ناوەراست خزمەتی کردوو و لەکاتی جەنگی روسی-عوسمانیی لە ۱۸۷۷-۱۸۷۸دا، کراوەتە یاریدەدەری وابەستەشی سەربازی بریتانیای لە ئەستەمبول. ئەو لەسالی ۱۸۷۹دا، کراوەتە کۆنسولی بریتانیای لە کوردستان کە ئەو کاتە ویلايەتەکانی: ئەرزروم، خەریوت، وان، دیاربەکر، موشی لەخۆگرتوو. ئەو بەچاوی خۆی کەوتنی ئەرزرومی بەدەستی روسەکان لەو جەنگەدا، بینووە. هەر وەها لەسالی ۱۸۸۰دا، وەک کۆنسولی بریتانیای لە ئەرزروم، دامەزراوە. لە سالی ۱۸۸۲ ديسانەو کراوەتەو بە کۆنسولی کوردستان و پاشان لە ۱۸۸۳-۱۸۸۹دا، پۆستی وابەستەشی سەربازی بریتانیای لە ئەستەمبول وەرگرت و سەبارەت بە کوردو کیشە و رووداوەکانی نیو ئیمپراتۆری عوسمانیی لەو قۆناغەدا بەدیان راپۆرت و نووسراوی بو دەولەتەکەشی بەرزکردۆتەو، کەزانیاری زۆری تیدا.

⁶ ئاشکرایە کە کەیفی جوانرۆیی (۱۸۱۴-۱۸۸۳)، شاعریکی گەورەو لیها تووی کوردبوو و لەبەرەتدا لەجافەکانی جوانرۆیەو پاشان هاتۆتە ناوچەشی شارەزور و لەویشەو لە سالی ۱۸۶۳دا، چۆتە کۆیەو چەند سالیکی لەوێ ژیاو و لەلای مەلا عەبدوللای جەلی خویندوویەتی. پاشان بەهۆی ناکۆکی و شەرە شیعری لەگەڵ شیخ رەزای تالەبانی، لەکۆیە جیگەشی پی لێژ دەبیت و بەشیوہیەکی زۆر نابەجی دەردەکریت. هەر بۆیە نوبراو لەسالی ۱۸۶۹، لەرێگەشی هەولێر و موسل و حەلەبەو

ژماره ۹۲۸ ی روژنامه‌ی (ترجمان حقیقت) هوه، له‌روژی ۲۸ ی ئەیلولی ۱۸۸۱، وه‌لامیکی تیرو ته‌سلی میستر ترۆتەریان داوه‌تهوه، عەبدولرحمان ناجیم بوو که ئەو کاته داواکاری گشتی بوو له ولایهتی خوداوه‌ندکار، شایه‌نی باسه ئەم وه‌لامه جگه له‌وهی که گرنگیه‌کی تایبهتی خۆی هه‌یه له‌و رووه‌وهی که سه‌ره‌تای پوخته‌یه‌کی ره‌سه‌نه له‌میژووی زانایان و نووسهران و ئەدیانی کورد، ئەو راستییه‌ش پێشاندەدات که کوردانی خوینده‌وارو بیرۆکراتی کورد له‌هسته‌مبول و شوینه‌کانی دیکه‌ی ئیپراتوری عوسمانی دووره‌ده‌ستی کوردستان، بێئاگانه‌بوون له‌و ره‌وته‌ی له‌سه‌ده‌ی نۆزده‌یه‌مه‌وه سه‌باره‌ت به‌ جو‌له‌ی ئەده‌بی له‌کوردستان ده‌ستیپێک‌ردبوو، هه‌روه‌ها کاریگه‌ری له‌سه‌ر ئەونیش هه‌بووه‌و له‌وه‌ش زیاتر دلایان بۆ میله‌ته‌که‌یان لێداوه‌و تانه‌و توانجی ئینگلیزیکی وه‌کو ترۆتەر له‌کورد و ده‌رکه‌وتنی له‌ روژنامه‌کاندا برینداری کردوون. ئەمه‌س وه‌رگێرانی ده‌قی نووسینه‌ به‌نرخه‌که‌ی ناجیمه‌ له "ترجمان حقیقت" دا:

سه‌باره‌ت به‌ زانست و توێژینه‌وه‌ی خه‌لکی کوردستان یان له‌راستییدا ئەده‌بیاتی ئیسلامی، بویری ئەم هه‌وله‌ ریک‌خراوه‌و

روو ده‌کاته ئەسته‌مبولی پایته‌ختی ئیپراتوری عوسمانی و له‌وئ له‌گه‌ل کوردانی تاراوگه‌، که یه‌ک له‌وانه حاجی قادر بووه، یه‌کده‌گریته‌وه‌و له‌و کاته‌وه تاوه‌کو مردنی هه‌وائیکی لی نه‌بیستراوه. ئەو کاته‌ی میجر هینری ترۆتەری کۆنسولی بریتانی له‌کوردستان، هه‌ندیک زانیاری له‌سه‌ر کورد بلاوکرده‌وه و تویه‌تی که کوردان میله‌تیکی ساده‌و نه‌خوینده‌وارو بئ سه‌نه‌تن. یه‌ک له‌وانه که‌یفی شاعیر بووه که وه‌لامی ترۆتەری داوه‌ته‌وه‌و به‌ وه‌رگێرانی شیعریکی مسته‌فا به‌گی کوردی بۆ زمانی تورکی (کوا دارای زه‌رگرته‌ کمرچین کلمه‌ گلناری... کلاو لار چاوخومار شیرین سوار خال مسک تاتاری)، وه‌لامی ترۆتەری داوه‌ته‌وه‌و له‌ گوشه‌ی ئەده‌بیاتی ژماره ۹۶۹ ی روژنامه‌ی (ترجمان حقیقت) دا، له‌روژی سێ شه‌مه‌ی ۱۳ ی ئەیلولی ۱۸۸۱، چاپ و بلاوکرده‌وه، که لێره‌دا بویه‌که‌مین جاره وینه‌که‌ی بلاوده‌کریته‌وه، که بۆ خۆی به‌لگه‌ی ئەو هه‌سته‌ نیشتمانی‌په‌روه‌ری و کوردانه‌یه که تا‌کو دوا ساته‌کانی ته‌مه‌نی له‌لای که‌یفی هه‌بووه. بروانه‌ بابه‌ته‌که‌ی که‌یفی له‌ به‌لگه‌کان.

پیشکەشکار بیهمان کردووہ. ئەم بابەتە سادەییە سوود و قازانجی بە
خۆشەویستانی ئاین و نیشتیمان دەگەییەنیت و بەگشتی پەیوەستە بە
عوسمانییەکانەوہ "ترجمان حقیقت" کەسەبارەت بە وردەکاری
مەدەنییەت و درەخەری ئەحوال و مەبەستی ھەر گەل و مێلەتیکە،
رۆژنامەییەکی پەسەندیدەییەو پایەیی رینمونی خێرەو ئومید دەکەم لەویدا
بلاوبکریتەوہو ببیرنیت :

برگەییەکی تاییەت و زیدەکراو سەبارەت بە زانایان و خەلکی کورد

سەبارەت بەو وتارەیی لەلایەن میستەر ترۆتەری کۆنسولی دەولەتی
مەزنی بریتانیاوہ لە دیار بەکری شکۆمەند لەبارەیی کوردەوہ نووسراوہ
و لە لایەن رۆژنامەکانەوہ چاپ و بلاوکراوہتەوہ، بەتەواوی لەگەل
حەقیقەتی حال و رەوشەکەدا نایەتەوہو لیکۆلینەوہکانی کۆنسولی
ناوبراو لەم رووہوہ تەواو سەرپین و رینان ھەلەکردووہ، بەشیوہییەک
وہلام و راستکردنەویان بەپێویست دەبیرنیت.

ئەوہی بەجۆریکە کە کۆنسولی ناوبراو کورد بەگشتی بە نەزان و
وہحشی دەناسینیت کە لە زانست و مەعاریف بی بەھرن. لەکاتیکدا
تایەفەیی نەجیبی کورد بەبەلگەیی چەسپاو و بی ئەملاولا خاوەنی
بەرھەم و شاکاری بەرزی زانستی و خامەیی رەنگین. لە نیو خەلکی
کورددا گەلێک زاناو پیاوی گەورەو خەتخۆش و شاعیری بەناوبانگ
ھەن. کوردان لەھەر لایەوہ بیگری نووسین و بەرھەمەکانیان پینگەیی
خۆی لەکتییخانەکاندا ھەییە. ناوبانگی کوردان لەرووی رەوشتی جوان
و ئاکار بەرزی و رەگەزچاکی و دلفراوانیی و نازایەتیان،
راستیەکی روون و بەلگەنەویستە.

کوردان لەبوارەکانی خوداناسیی و مامەلەکان و ھاوسەرگیری و
سزاکانی بابەتە فیقھییەکان و لایەنە یاساییە دادپەرورە شەرعییەکان
و یاسا خوداییە لەبەرچاویگراوہکان لەوانە زانستی فیقھی، ھیندە
بەرھەم و دانراوی نووسراویان ھەییە کە ناژمیردری.

کوردان، سه‌بارەت بە نووسین و بەرھەمە دانراوەکانی کەسانی
 وەک ئیمامی شافعی و نەوھوی و رافعی و غەزالی، ژمارەبەکی زێدە
 شەرح و پەراویزیان نووسیوەو بلاویان کردۆتەوہ. نووسراوی
 زانایانی کوردی وەک حەزرتی مەولانا ئەبوبەکر (وێسوح) و
 (انوار) و (سراج القلوب) ی نووسیوە. ھەر وەھا (منقول التفاسیر) ی
 یوسف ئەسمەک و (ذات الشفا) ی ئیبن جەزەری و (کفایە) و
 شەرحی (حفایە) ی عەلامە بێتۆشی و ھەر وەھا (ئەحمەدیە) ی شیخ
 مەعروفی بەرزنجی و شەرح و پەراویزەکان لە لەلای ساداتی
 بەرزنجی خەڵکی سلیمانییدا ھەن، لەگەڵ ئەو زانست و ھونەرە
 جۆر بەجۆرانە ی لەنیو حەیدەر یزادەکان ھەن وەک (صبغة الله) و
 (احمد) و (حیدر) و (عبدالله) ئەفەندییەکان. وێرای زانایانی دیکە ی
 بەرزی کورد کە لەزانستی (فیقھ)، (تەفسیر)، (ئەصول)، (نەحو)،
 (صەرف)، (مەنطق)، (کەلام)، (ھەندسە)، (حیساب)، (عەروض)،
 (ئەخلاق) و (ھونەر و سیاسەت) و (ئەدەبیات) و میژوو و تەواوی
 ھونەرەکانی دیکە، بەرھەم و نووسینیان لەلایەن یارو نەیارەوہ
 بینراوەو خویندراوەتەوہ.

ئیستاکە ئەو بەرھەم و دانراوە بەنرخانە کە کتیبخانەکانی جیھانیان
 رازاندۆتەوہ و روناکیان کردۆتەوہ بریتییە لە (شرح المقامات)
 حەزرتی مەولانا (شیخ خالد) ی سلیمانییە، لەگەڵ دیوان و
 بەرھەمەکانی کە لەبەردەستی زانایاندا یە. بەرھەمە بالاکانی زانستی و
 عیرفانی مەولانا خالد، رۆژھەلات و رۆژئاوای رۆشنکردۆتەوہ.
 دووھەمینی تەفتازانی و مەدائنی و جەلال دوانی (محەمەد فەیزی
 ئەفەندی سلیمانی) یە کە ئیستاکە موفتی بەغدایە. ئایا ئەمانە زانایانی
 پایەبەرز ی کورد نیین؟!

زانای بەناوبانگی سەردەم (شیخ عەبدولقادر ئەفەندی) کە ئەمڕۆ
 لەسلیمانی نیشتەجێیە و وانە دەلێنەوہ، لەگەڵ ھەموو ئەو زانایانە ی
 دەستی بالاییان لە زانست و زوھد و خواپەرستییدا ھەیەو ھاوتای
 ئیمامی غەزالی. کەسانی وەک (سەید کاک ئەحمەد ئەفەندی
 بەرزنجی) و (مەولانا ئەحمەد ئەفەندی نۆتشی) و (محەمەد کوری

رەسول ئەفەندی سابلاغی) و (محەمەد خەتی ئەفەندی رەواندزی) و (عەبدولرەحمان ئەفەندی رۆژبەییانی) کە ئەمڕۆ نووسین و بەرھەمەکانیان لەدوورو نزیک دیارو ئاشکرایە. ئایا ئەمانە ھەموویان زانایانی کورد نیین؟

زانا پەیا بەرزەکانی کوردی وەکو : (ئیمامی جەزەری)، (یحیی ئەفەندی ئامیدی)، (سەید عەبدولەتیی ئەفەندی شارەزووری)، (مەولانا عەلی ئەفەندی قزڵجی)، (ئەبەن ئادەم و ئیبنولحاج)، (عەلامە ئەربیلی) کە بەرھەمی زانستی و نووسراوی خامەکانیان وەک خۆر لەناوەندی ئاسمان دیارەو لەئەمڕۆدا بەرھەمی ئەوانە لەتەواوی کتێبخانەکانی ئەستەمبولدا ھەن و پارێزراون.

بەھەر حال، زانایانی کورد چ بەعەرەبی و چ بەفارسی و ج بە تورکی، و پیرای زمانی دایکزادەیی خۆیان کە کوردییە، بەرھەم و دانراویان سەبارەت بە ھەموو جۆرە ھونەرێک دیارو بەرجەستەییە. چونکە زمانی کوردیی زۆر دەوڵەمەندو زەنگینەو شیوەو ئەداکەشی فرە رەنگینە. ھەر بۆیە بەزمانی کوردیی کتیب و بەرھەمی شیعری و نەزمی و ئەدەبی زۆر نووسراون. لەلایەن شاعیرانی کوردەو چامەو شیعری پاراو و ماناداری شاعیرانەو ھەکیمانەو مەسنەویات و غەزەل و چوارینەو تەواوی جۆرە بەشە جیاوازەکانی شیعرو نەزمیان نووسیوە. شاعیرانی کورد بە عەرەبی و فارسی و تورکی، ھاوشیوەی شیحەرە پاراوەکانی عەرەب و خەلکی فارس و تورک، شیعریان وتوووە بەرھەمیان داناو. ناوی ئەو پایەبەرزانە وەک : ھەزەرەتی مەولانا شەخ خالید، عەلامە بێتوشی، شەخ مەعروفی بەرزنجی، موفتی بەغدا محەمەد فەیزی ئەفەندی کە بەرھەمی بەرچاو و چاپکراویان دەرچوو. شیعرو غەزەلەکانی (ئەحمەدی جەزەری)، (مەولەوی گۆرانی)، (نالی و خەیلی سلیمانی)، (کەیفی و کەشفی)، (سامی و کامی)، (سەلیم و فەھیم ئەفەندی)، (مستەفا بەگی کوردیی لەگەڵ عەبدولرەحمان بەگ) بەزمانی کوردیی غەزەل و شیعری سیحەرئەنگیزیان ھەبە کە بەرھەمی زانیاریی بی کەموکوریین.

خه لکی ئاسایی کورد خۆیان به زمانی عه ره بی و فارسی ئاشنان و ههروه ها هه ندیکیش له وانه به زمانه کانی فره نسی و ئینگیزی خویندوو یانه. له وه زیرو خانه دانه کانی بابان خولئخوشبوو (ئه حمه د پاشا) پیاویکی داناو زانا بوو که ئاشنای هه موو زمانیک بوو. ههروه ها هاوشیوه ی براکانی جه نابی پایه بهرز حه زره تی عه بدوللا پاشا والی مه عموره تولعه زیز. ههروه ها جه نابی سه عاده تلو حه زره تی سه عید پاشا والی ئیستا که ی دوورگه کانی ده ریای رهش، شاره زای زمانه کانه و زانیاری سیاسی و دیپلوماتیشی نکۆلی لی ناکری.

ههروه ها ئه حمه د پاشا زاده و ئه حمه د کامیل

ئاستی زانیاری و زانیی چه ند زمانیان ئاشکراو زانراوه.

زۆر سهیره! ئایا کۆنسلۆ ناوبراو شاره بچوو که که ی سلیمانی و ئه و سی چل خویندنگه ئاینیه پر له ته له به یه ی بینوه؟ یاخود چۆته مه دره سه و مه کته به کانی شاری سنه که هاوشیوه ی (جامع الازهر) ی میسره و له هه موو لایه کی دووره وه ژماره یه کی زۆر ته له به روو له به شه کانی خویندن و مانه وه ی ده که ن و تیایاندا جیگیرن.؟ ناوی مه دره سه ی (دار الاحسان) ی پیروزی بهرچاو که وتوو؟ یاخود سابلاغ و سه قز و بانه و شنو و تورجان و سه رده شت و نه ستان و ئینده رقاش و بوکان و بیتوش و جمیان و ته وای ئه و شوینانه گهراوه که تیگرایان به فیرخوازی زانست ئاوه دانن، ئایا مه دره سه کانی بینوه؟! ئه ی ده و روبه ی سلیمانی له قه رداغ و هه له بجه و گولعه نه به روو بیاره و بازیان و قزلجه و عه سکه رو ئاغجه لهر و مه رگه و ماوه ت و پشه ر، له گه ل شاری بچووکی ره واندز و کۆیه و ئه ربیل و ئامیدی و خوشناو و شه مدینان و ته وای گوندو شارۆکه کانی کوردیه کان گهراوه که هه ر یه که له وانه به دوایه کدا وه ک (دار المعارف) و خویندنگا بالاکانن، ئایا سه باره ت به وانه زانیاریت وه رگرتوو؟

یاخود ئه و زانا بهر یزانه ی بینون که له تاشکی و شیروان و تالش و گهیلان و تاغستان و ته وای ناوچه و ولاته کانی دیکه وه، به رده وام له پیناو خویندندا هاتوونه ته مه دره سه و حوچه کانی کوردستان و چه ندین سال ماونه ته وه و پاش به ده سه ته یانی زانست و هونه ره کان و

دهستاودهستکردن و خویندنهوهو تهواوکردنیان ئیجازهتنامهیان وهرگرتووه و لهپیناو بلاوکردنهوهی پرشنگی زانستدا گهراونهتهوه و لاتهکانی خویان؟ نهی نایا کۆنسل لیکۆلینهوهی له بهر یوه بردنی ژیان و گوزهرانی نهو فیرخوازو تهلهبه زانستیانه کردووه که له لایهن جهلکی نهجیبی کوردهوه دابینکراون؟ ههروهک ژیانی مامۆستایانی خویندنگه مەدرسه کوردیهکان که زۆربهی له لایهن خهلکی موتهمهدینی کوردهوه دابیندهکریت.

حاشا، کۆنسلۆ ناوبراو نه نهوانههه بینیون، نه بیستونی، نه لێشی کۆلیونهتهوه! سهیره، کۆنسلۆ ناوبراو دهزانیت که ئهمرۆکه زۆربهی زانایانی خویندنگه مەدرسهکانی ویلایهتهکانی مهکههه موعهز مهه و مهدینهه مونهوههه و میسر و شام و بهغدا و حهلب و موسل و دیاربهکر و خهرپوت و سیواس و ئهرزروم کوردن؟! نهخیر نازانیت! نایا ناوبراو به بهر ههمه زانستی و بهسودهکانی ئهم دهسته زانا و کهسایهتییه شایسته و فازیلانهه کورد دهزانیت که لهگۆشه و کهناره شاراوهکانی ئهسته مبولدان و ههموو کات له رۆژنامهکاندا بلاودهکرینهوه؟ ۱ نهخیر نازانیت!

چونکه کورد میلهتیکی بیوهه و شایسته و گوپرایهلی وهلی ئهمرو نیعمهتی حهزرهتی خه لافهتسماتی پاشاهیهه و بهئاراستهه یهکیتی میلهت و نیشتمانی عوسمانیهه ههلهسوریت و کارو بهر ههمهکانیشیان ناو وواژۆی (خالد کردی)، (کیفی کردی)، (فیضی کردی)، (عبدالرحمن لامع کردی)، (سامی کردی)، (رسول مستی کردی) دادهنن، ههربۆیه کۆنسلۆ ناوبراو نه لهوانه دهگات و نه توانای جیاوازییه ههیه لهنیوان بهر ههماکانیان. کۆنسلۆ ناوبراو ناوی پاشاکانی ئهیبویهه کوردو بهشدارییانی له کاروباری و حکمدارییه و سیاسهتدا نهیبویهه که لهنیو لاپهرهکانی میژووی جیهاندا تۆمارکراون. ههروهها ناوی نهو حاکم و والی و دانهر و میژوونووسانهه پێشو و سهروک و ئاغاکانی عهشیرهتهکانی کوردیشه نه دیتووه.

نایا کۆنسلۆ ناوبراو سهبارهت به کهسانیک که له ئیراندا ناوبانگ و پێگهه ریژی گهورهیان ههبووه وهک (سهرداری کل) لیکۆلینهوهی

کردووه؟ ئەم زانا پایەبەرزە دەوروبەری سلیمانی بە سنجەقی سەردەشت و شارۆکەیی نەستانەو پەيوەستکرد. یەم زاتە جەند سالتیکە کۆچی دوایی کردووه. ھەروەھا (عەزیز خانی کورد). ئەمپروۆش وەزیرە مەزنەکانی دەولەتی ئێران وەک (حیشمەتولەولە) و (پاشاخانی) برازای سەردەهی ناوبراون. ئایا کۆنسولی ناوبرا و درکی نەکردووه کە ئەمپروۆ کوردان بەشیککی زۆر لە زاتە پایەبەرزەکانی دەولەتی ھەمیشەبەردەوامی عوسمانیی لە ریزی والییەکان و موتەسەریفەکان و قائیمقامەکان و بەرپۆبەرەکان و کاربەدەستەکانی بەشی پەرۆردەو سەربازی و ئیداری و ھەروەھا کاروباری دەرەکی و لەپۆستە گەورەکاندا پیکدەھینن؟!

ھەروەھا کۆنسولی ناوبرا و سەبارەت بەو کوردانەیی نەبیستوو کە بوو بازارگانی روو لە روسیا و ولاتەکانی ئەوروپا و تەواوی ناوچە دوورەکان دەکەن و زۆربەیان شارستانین و بەکاری بازارگانی و کشتوکال و پیشەسازییەو سەرقالن و زمانی بیانییەکانان دەزانن؟

کۆنسولی ناوبرا، ژمارەیی دانیشتووانی تایەفەیی کوردانی شارنشین و ھەروەھا عەشیرەتە دەوارنشینە زۆرو زەوێندەکانش نازانیت یان تەواو ئاگادار نییە. لەبەرئەوھە (صاحب الدار اداری بما فی الدار / خاوەن مال باشتەر دەزانیت چی لەمالەکەیدا ھەیە) بەلام سەد حەیف و مەخابن لەم جۆرە کۆنسولانە کە سەبارەت بە دەولەتی عوسمانیی و گەلە موسولمان و نەجیبەکانی، ھەمیشە زانیاری پر کەموکورتیی و ناراستیان بەدەولەتەکانیان کەمترە لەخواستی باناوبانگبوونیان، ھەروەھا نازانن کە :

و کم من عائب قوما اصيلا
و آفته من الفهم القصير

زۆر ھەن عەبیدەگرن لە قەومی رەسەن
تێگەشتنیان کورتەو ناپەسەند

لیرهوه، داواکارم کونسولی ناوبراو لهم وهلامهی سهرهوه و
دهرختتی وردهکاری راستیهکان و پیشاندانیان، ههلهکانی
راستبکاتهوه ههروهها لهم نووسینه دریزو هاوارو ناوازو
وهبیرهینانهوه خاکهپرایهی ئیمه دلتنگ نهبی و بهسوکایهتی بوخوی
نهزانی، چونکه نالی کوردیی فهرمویهتی:

بوچی نهگریم سهه کهرهم دل دهشکینی
بوچ مهی نهپژئی شیشه لهسهه جیگه شکاوه

ئهو قسهیهش زور راسته که وتراره (هرکه زخمی خورد البته
فغانی دارد / ههرکس زامیکی ههبی بیشک که هاواری ههیه) وپرای
ئهوهش، مهستورهی ژنهشاعیری ناوازهو بهناوبانگ دهلیت:

سخن کوتاه مستوره فغان آهستهتر بهتر
ز ناله دم مزن سوز سخن سربستهتر بهتر
دوا قسهی ئهدیبانهو مهردانه کوتاییهات و والسلام

داواکاری گشتی ولایهتی خداوهندکار
عهدولرهمان ناجیم

سیر هیئری ترۆتەر (۱۸۴۱-۱۹۱۹)

" Clause 24.

" Persons who have attended and failed to pass an examination, shall not be entitled to attend on any future occasion within an interval of three months therefrom, nor unless and until they shall have given renewed notice of intention to attend an examination, and shall have paid fees as follows:—

(a) *In respect of a Major Examination, Two Guineas;*

(b) *In respect of a Minor Examination, Two Guineas;*

(c) *In respect of a First or Preliminary Examination, One Guinea;*

in cases of renewed notices for examinations to be held before the expiration of one year, computed from the first day of the month wherein the examination was held in respect of which the original fee was paid; and in all other cases fees of amounts corresponding with the fees paid on the original notice.

" Clause 25.

" Persons who have given original or renewed notices of intention to attend an examination and have failed duly to attend at the time appointed for the same shall not be entitled to attend on any future occasion unless and until they shall have given renewed notice of intention to attend an examination, and shall have paid fees as follows, viz.:— *In cases of renewed notices for examinations to be held before the expiration of one year, computed from the first day of the month wherein the examination was held in respect whereof the original fee was paid,—one guinea,—or if the persons shall have proved to the satisfaction of the Council or the Board of Examiners (by production of medical certificates or otherwise) that the said failure was occasioned by unavoidable and proper causes,—one shilling,—and in all other cases, fees of amounts corresponding with the fees paid on the original notice.*

And whereas the said Society have submitted the said new bye-laws for the confirmation and approval of the Lords of the Privy Council:

Now, therefore, their Lordships are hereby pleased to confirm and approve the said new bye-laws.

C. L. Peel.

Foreign Office, May 15, 1879.

THE Queen has been graciously pleased to appoint Major Henry Trotter to be Her Majesty's Consul for Koordistan, comprising the Pachaics of Erzeroum, Kharfoot, Diarbekir, Moosh, and Van.

The Queen has also been graciously pleased to appoint Henry Lord Boulton, Esq., to be Her Majesty's Consul at Caracas.

Foreign Office, June 16, 1879.

THE Queen has been pleased to approve of Chevalier Daniel Ploos Van Amstel as Consul-General for Australia, New Zealand, and Tasmania, to reside at Melbourne, for His Majesty the King of the Netherlands.

The Queen has also been pleased to approve of Mr. Alexander Speed Webster as Consul-General for the British Colonies of New South Wales, Victoria, Tasmania, Queensland, Western Australia, South Australia, and their Dependencies, and all other Colonies or Settlements which may be formed by division of or in any connection with the said British Colonies for the King of the Hawaiian Islands.

The Queen has also been pleased to approve of Mr. Gustav Travers as Consul at Hong Kong; of Mr. Gustav Monhaupt as Consul for Natal, to

reside at D'Urban; and of Mr. Gottfried Buhmeyer as Consul for the Town and Port of Bassein, including Diamond Island, for the German Empire.

The Queen has also been pleased to approve of Mr. J. R. MacArthur as Consul at Singapore for His Majesty the King of Denmark.

The Queen has also been pleased to approve of Mr. Robert de Selys de Fanson as Consul for the Cape of Good Hope for His Majesty the King of the Belgians.

The Queen has also been pleased to approve of Mr. Edward E. Lane as Consul at Tuastall for the United States of America.

The Queen has also been pleased to approve of Mr. John Chambers Kemsley as Consul at Port Elizabeth, Cape of Good Hope, for the Republic of Peru.

The Queen has also been pleased to approve of Mr. Alberto Harris as Consul at Southampton, and of Mr. Tomas Cockbain as Consul at Liverpool, for the Republic of Chile.

The Queen has also been pleased to approve of Mr. Henry H. C. Boack as Vice-Consul at Halifax, Nova Scotia, for the Oriental Republic of the Uruguay.

The Queen has also been pleased to approve of Mr. Jorge Lacayo as Vice-Consul at Manchester for the Republic of Nicaragua.

The Queen has also been pleased to approve of Mr. Guillermo Moran as Vice-Consul at Hull for the Republic of Peru.

Whitehall, June 14, 1879.

THE Queen has been pleased to nominate and appoint the Reverend Henry Oswald Crow, M.A., to the Perpetual Curacy of High Worsall, in the county and diocese of York.

India Office, 16th June, 1879.

HER Majesty has been pleased to approve of the retirement of the undermentioned Officers of Her Majesty's Indian Military Forces:—

Lieutenant-Colonel Henry Fowler Newmarch, of the Bengal Staff Corps. Dated 15th April, 1879

Lieutenant-Colonel Ralph Bristow Dundas, of the Bengal Army. Dated 1st May, 1879.

Lieutenant-Colonel Wilfred Hudleston, of the Madras Staff Corps. Dated 1st May, 1879.

Major Thomas Herbert Lewis, of the Bengal Staff Corps. Dated 24th March, 1879.

Major Peter Lawrence Gordon, of the Madras Army. Dated 17th April, 1879.

BREVET.

The undermentioned Officers are granted a step of honorary rank on retirement:—

To be Colonels.

Lieutenant-Colonel Henry Fowler Newmarch, of the Bengal Staff Corps. Dated 15th April, 1879.

Lieutenant-Colonel Ralph Bristow Dundas, of the Bengal Army. Dated 1st May, 1879.

Lieutenant-Colonel Wilfred Hudleston, of the Madras Staff Corps. Dated 1st May, 1879.

To be Lieutenant-Colonel.

Major Thomas Herbert Lewis, of the Bengal Staff Corps. Dated 24th March, 1879.

To be Deputy Surgeons-General.

Surgeon-Major George Barnard, of the Bengal Army. Dated 31st January, 1879.

Surgeon-Major Joseph Ewart, M.D., of the Bengal Army. Dated 1st February, 1879.

Surgeon-Major Charles Palmer, M.D., of the Bengal Army. Dated 31st March, 1879.

طبیعی اولوب فقط اهمیتدن آزاده اولدولمادان
یازمدم . دردمت انشا بولسان مکتبک
مصارف انشایه سنه شمعی به قدر اوچویز
ایراقدر مبلغ طوبیلاشمه پندری طوبیلاشمه
بونفشد . شو اقله ابله انیسه بر ایش کو
رله بیکتمه شهبه بو قدر . برده قرق کلیسا
قصدینده صویک ندری جهته اوج درت
یک لیرا مصرف ابله جوآرده بولنان صو
لرک قضیه به قدر کتورلمسی معتبران بلده نك
وخصیصین متصرف و قوماندان باشال حضرا
نك جهته اماندن ایسه ده شو قصوراتک قوه
دن فیه ایصالچیون شمعیك بر قشبت و غیرت
ایدن کور یایور . صویک اهالی به و علی
انخصوص صا کر شاهانه و حیوانات میر به
درجه زوی مستقی تفصیل اولوب اگر چه
شوارزو وامل میدانه چقار ایسه و ونکله
بر ابرازده بلده نك و لارک تنظیمه چایشیور
ایسه مسیبری بحق کتورولری شایان
تقدیس ادمردن عد ایده یلورلر . و قرق
کلیسا قضیه سی دخی ذاتا حائز اولدیغی اهمیته
فندراً ولایشک الکتیمار بر سنجانی اولمش
اولور .

برازده ادرنه دن بخت ایده ام . جلوس
همایون رسم عالییه یلک پارلاق بر حالد اجرا
اولدیغی کبی کجه شهر آیین دخی هر سنه نك
فوقده ایدی . چارشوو بازار و جوامع قنادیل
ابله ترین ایلماش وهر برده « پادشاهم
شوکتکله چوقی پشا » عبارده نك اطراف
قنادیل ابله ناولمش ایدی . هله قونسلو .
سرك وزیر ییدی شایان پاشا ایدی . جناب حق
پادشاهم ازدمر حضرتلر نك وجود
همایونیرینی کال قانیقده برقرار یورسون
آمین .

ادرنده بیرام مناسبتیه بعضی آجقلی
حادثلر وقوعه کلدی . اسباب موجهه سی
سو تدبیرلر . باقکزنصل اولدی . بیرامک
ایلك کوی بعضی افراد عسکر به وساره
سلطان سلیم جوآرنده بر کارخانه اجتماع
ایدرلر . کیم یلور دهانه ایدرلر . ان
صویک برقاغشه دنطولایی ارالنده آچیلان
باب منازعه مضار به قدر ایلورلر . بو قدر
اولسه . ونکله قالسه نه اعلا . بومضار به
وهله تشهر سلاحه مبدل اولور . اراده
سکر اون کیشیلرکله مقبول و مجروح اولمش
انتاج ایلر . محل واقعه مطریق عام . بو قدر
کورلدی اولور ادملر اولور قوالر قیریلورده
شو قانلک منته نشبت ایله من

اقلام ولایت و داره عسکرلی مأمورلی
وقت وزمانیه محل مأمور یاز یسه دوام
اینگده و مصالح عبادک تسویه سله اشتغال
اینگده اولدقزینی کوردم صحتی منون اولدم .
ورده اردوی همایون شمعی به قدر اوراق
مطبوعه نك استحصالی امر نه بر چوق
مشکلاته قصادق و خیلوجه مصارف اختیار
رینه مجبور اولقده ایکن بو کره قول افامی
رشد بک نامنده کنج و چالیشتان برذاتک
اداره سی وارکان حریه داره نك نظارتی
تمشده اولورق برده مطبوعه کشاد ایندرمش
اولدیغی تو بدم و کیدوب کوردم . مدیری
حقیقه شیرینی برذات اولدیغی مطبوعه نك
برغایای طرفنده یدایتدیگی نر قیدن استدلال

مرکب اولوب بو نر کندی صنعتیجه
اسباب ترقی معاونت متقابله ابله استحصاله
چالیشورلر .

شمعی به قدر شو بولده ای اجتماعلر دن
کلی استفاده انشا اولدقزلی کبی بو کره
عمالت و ملل اجنبیه محرولر بله غزته جیلرینی
دخی دعوت ایذک عمومی پر اجتماع شمعی
قرارلشدیروب بنا علیه شو کوزده ذکر
اولسان اجتماع عمومیك تمیه اسبابی ابله
اشتغال ایدیورلر .

عقد اولدق بحق اجتماع عمومی به ادبیات
بین الملل قوتفرسی « نامی و ری بلوب و
جمعیك ایلول اون سکرته . کشادیه
یکرمی در دینه قدر درای جهله مقراندنر .
اتش اعضادن مرکب بر قومینه ترتیبات
اساسیه قرارلشدیرمش و ترتیباتک قوه دن
فعله اخراجی ایچون دخی ایکیمی درجه ده
درت قوه سیون تشکیل اولمشدر .

شمعی به قدر ایکویز ائی نمر محرولرک
دعوت واجابقی اعلان ایلمشدر . بو قوتفر .
به دعوت اولسان محرولر اوستریا و المانیا
و فرانسه و انگلتره و ایتالیا و روسیه و اسپانیا
و پورتغال عالکندن دعوت اولقنده در .
حالد هرسینک معاونت متقابله ابله
ترقی ایده جسی اترقی ردی قابل اوله مینان
حقایقندن اولمسله بو دفعه شو قوتفر نك
دخی اورو باجه غزته جرتک صحتی برین
بر ترقی بی موجب اوله جفته هیچ شهبه
بو قدر .

اوسیت

انکتر نك دیار بکر قونسلوسی مستر
(رتور) کردستانه دار یازمش اولدیغی
لائحه معهوده . جنرال قلم (بو قدر) دیدیگی
و قاطعانه کتضاه طولدران کرد ادبیا .

تندن الک ساده و الک صنعتی سرحه بر قزل کرد .
نك اصل و ترجمه سی موی الیک صحیفا
غفلتله مالی و استخبار و اخباری لازم
خیلی حقایقندن خانی نشر یاتسه یاغشود
کندوسنجیه تحقیقاته بر (مقدمه رد) اولوق
اوزره اداره هید کره . تقدیرله برابر هیچ
اولمازه ترجمه سی اولسون ترجمان حقیقت
سه نوزنده درج - مطور یور یلور امیدی
فرضه اجتناب ایدرم (کیق)
غزل (کرده)

(۱) کوا دارایی زر کره کر چین کله
کلتولار چاوخار شیرین سوار خال مسک

ترجمه سی

ای اتار بی صبره ایینی شدن چا کیتی
کرده قیره لی و باقری کتاری - محبوبه -
ای باشلیغی اگر ییوه کوزری بنجو رسه
خاقری تانارستان مسکی مثله - محبوبه -

(۲) کانی هاته سر کیشان اروی توله
له مستی دستی و انزری که کجه هات خملر کاری

ترجمه سی

وقتا که مانی بنجور کوزرکات قصو رینی
چکد کندن سکره کاشی چکمه کلدی
سرایله - سر خوش اولمندن او بله
الی نقره دیکه خط پرکاری اگر ییوه کلدی

بختاری

ترجمه سی
سن دخی زانن یاری تقلید اینر کور یلورسک
او مغرب - نه دیهیم - شرم و حیا کوزده
اولقه هر ایستدیکلی ای کور یایه یلورسین

(۵) اگر تو راست دی بو تئل دل نیت
ادی بوچی
دوزن نیر مژکانت به خور خون دیله
سوطری

ترجمه سی
اگر سن طوغری سو یلور ایش سن ده
بورکی اوایان سن دکلی ایش سین یا هدر بو
ای یلانیه محبو به م که اوقی کبی کر بکر کندن
شزله قران اقبور - کوزه سرمه چکمک
نادی او نولما لی -

(۶) کل امر و خوبی مقابل کرد بر خسارت
له لای خلق
بلی هر دم در او هرزه کون محبوب بازاری

ترجمه سی
کل بو کسون چارنی ادمری یاتسه
کندوسنجی رخساره که مقابل طوتدی اوت
اوت چار شوده طولاشان کوزله داتما دن
دریده و پوش بوغلا اولورلر .
(۷) و کوفوازه خوبن ده تنگی له گوشه
مخور کزدون
له دوری چاوه کان تو له چاوم هیسنده
خون یاری

ترجمه سی
سنگ بنجور کوزلر کندن دور قالدیمده
اوقدر قان اغلامکه شمعی قضیه کسانش
کردونک بخوری گوشه سنده قان فرلا یور

(۸) له چارچت قلمکه امیده چار کس
کردی نادری .
به خوت عقل و له دل صبر و له بیغت امداد
بار ناری .

ترجمه سی
ای (کردی) اولیجه دکت درت کیمندن
درت فسنه اصلا امید اتمه یعنی عشقک
جهتیه کسندن عقل کولکندن صبر
بختکندن یاردم یارکدن یارلق بکلمه .

مواقیه

نیجوم ذوی الاذنب
ویکتی قور و قلی یلدیز
بجوهه ابوالضبانک اخیراً نشر اولنان
۲۰ نومرولی نعضه سنده بوسر لوحه ابله
مندرج اولان بریند مخصوص فنیک بروجته
آنی حیثاً نقل و درجته نوم کورلدی :

برمنور قورقنی ییلدرک هیات عمومیه
سی رأس تسیمه اولنان برجمیم مصایینک
مرکز طوغری ندریمک تکاتف ایتمسله
(نوات) یعنی چکر دک نیلان بر نقطه
منضبه ارابه اتمسندن عبارتدر . و آمدن
شمس جهت مقابله طوغری ملده منوره سی
کندیکه قلت عرض اینر بر هجاب آفتدیسی
کور یلر که بو کادخی (ذنب) دنیر

یک زیاده تکاتف بر توانی صیحه اولان
ماده صایده بر رأس و با طرف صافی اطلاق
ایدیلیر . کواکب ذات الاذناک قورقونی
هرضاً بالذریج کذب از یاد و ضیاری ایسه
و آمدن زده طوغری کندیکه تناصرا ایلرک

تصنیعی اولان (۲۹۹۵۶۱۸) طرح
ایلدکن صکره نغسان بنده نیکه نغسان
القی سنه سی فضله تحصیلاتک (۷۱۶۷۵۸۷)
ایندی تین ایشدر .

استغایه ایچی اوج کونک مسافده
واقع عسار ناجیمی مدیری طرفدن عام
عالی ولایت رود این شهرات رسمیده
ناحیه مذکوریه تابع قیدان قریه سنده ساکن
سایه قام اتقانی نام کسمنک فی ۷ شعبان
سنه ۸۸۴ تریشدن و زوج مسک قوری و قوی
باشک قوج قوری و قوی و یاشنه و اثریه
ایقترنک انسان الاری و ایقترنک مشابه عیب
التکلی رچوچی ملو غردنی و مذکور چو
حکف بی کون یاشاددن صکره و یاشاند
یکی هکلیور .

الدنیز معلومات موقوفه نثرآ تهر
احرک ارفضا جهترکه واقع (ابوق) نام
ساحله فرانسوز طرفدن مجدداً راسکله
کتابنه ثبت اوتوش وشو ثبت قنما .
تندن اولس اوزره محل مزوره بر حرب
سغینه سی کورلشدن - فرانسه تک (ابوق) سی
استلانکری بنده دولتی ایستایلرک بنده
کورک ارفضا طرفده واقع و نهمه صوطه
اسکمنه تهرآ ایچی بیق اوج ساعت قار
شوده کان (عصب) ده قولوی تشکیل
ایکنک اولرینه تارشور حرکت استالکار
نه سایه یلور .

تکن بازار کوی اسکداره کان باشا
قوسی مکتب رشده سنک اجرا اولان تو
زنج مکتبات و سنده اسکدار ولیس مدیری
سعادتلو علی رضا باشا حضرتزه تصویب
دولک شریف یوست شیفین رشادتلو اقدی
و فنیلتل خواجه سیری اقدی حضرتای
وساژ بر جوق دولت کرام حاضر اولدق
خالده معارف نظارت حلیله سی طرفدن
اصلا یوریلان کتابلرک توزیع و تقسیب
عقیده شا کرداندن هنوز اون ایچی اون
اوج باشنده بر کوچک اقدی بوجه ای
فقیق قراشتایش و مدرسین کرامدن فضیلتلو
قره مصطفی اقدیسک دوام حر و اقبال
وشان واجلال حضرت خلافتناهی
مختص بر دعای ایه جگانه ختام و پریش
ور ایچی سنه ندی اسکدار اهلله طائی
باشا قوسی رشده پرنک معصی اقدیری
طرفدن شو توزیع مکتبات سنده کوزیلان
ذخیرت و همگن سوز اراقدیر و کسین بولش
اولدق خادم معارف اولان معتبر فرزند
مع الشکر حر ض ایبر و مناسب کورولدی
خالده نطق سنه کورک درج و تشریف هم
علیه معارف و یلرکن کنی ایلم .
صورت نطق .

جناب حق حبیب الهی حرمته
عایت شاهانسی بردوام یورسون .
حکمداران عظام میسنده معارف پرورک
عنوان مغزیه بحق معنون اولان شوکتلو
پادشاهز و سبب یکنامه صلا و سلام اقدیمز
حضرتلرک سایه ملو کانه زده تحصیل
کالات انشایه اکنک اولدق کوی تاز پانده
شوق غریب اولق اوزره بوضو رتبه نالی
کلیات ایذیتیز دن طولای دخی ایضای
تشکرده بالوجوه ناخر و تحضیر پادشا
همز که هر خصوصه و سیماز قی معارف
امر اهنده مشهور دیده منو کت اولان
الطاف و عنایت سیله رتی و بوت شکر
و جودت حقیله یان و ادا سددکده ادا
و فضلی عسکرک السنه و اقلا یله تعیر
پولتد اظهار عیز ایوب ملو رشده
یسه علم یلر که هنوز انسانی تحصیلده

بولدیور نعل اولورک و یایده نامه
ااده مافی البالله ایضای فریضه قدرتای
اوله لم . بزم ایسوی شهیدت سلوک
ایده چک برشاهراه سلامت و ارسه اوده
پادشاهزک سرر شوکت مصیر
خلافت کبراهال الایکال تدریس و عاقبت
اوزر برزه سایه اقدار باشت حایت اولد
فریق معصویت وجدانیه ایه جناب قاضی
الحیاسکن تضرع تیز ایقک و بعد التصیل
ولی قیمت اوزرته وسوق و تعیین یوره .
حظری خدمت دولت و ملت پونده فدای سر
چن الکندر . اثر همایونه ا قنایه اسباب
تحصیلیه مزای اکل امرکه و برزی حسن
تعلم تریه خصوصه مصروف اولان
همترکن طولای معارف نظارت حلیله یله
عزم معلوم و رده بوکون نقره کتیری
تشریفک طولای حضور و یله مباح اولد
بهر ذوات عالیه تک جماً متکر متداری بر
همان عمل مطلق حضرتی مجموعه معارف
طاک ورق پسین دورک لیل و نهاری مغلب
ختم پیر اولدیه قدر سولیک پادشاهز
سلطان نازی عدا لید نالی اقدیس حضرت
تزیک ظل ظلیل ملو کانه و جابشاهانه لری
النده و متلو جومیزک انشای کتیره سی
مشاهده ایه پاجله عثمانلی لری قرالیمین
یورسون آیین

امل امور
دانسیق ملاقاتنه دایر اولدق نظر
اطلاعه و اصل اولان معلومات کافیه سی
پرس شمارک چار و موسیو زیورسی ایه
ملاقتن صکره یلک بشوش بر سالد و بولنده
اولدق خبرینی تأیید ایدیور که بولنده
ایلهک چهره سنده کوریلان آثار باشانک
بندن ایلو کدی برلیک تیر رحیمی ملو
ماننه تبلیغ ایلش اولدق سائر اورویا
غزته لری ادا ایکنک و مشام استیلاده
(نقلینس ژورنال) نام غزته تک تشرایش
اولدق حوادت ذکر و آیتان اکنک دره
مذکور غزته دیورک ؛
(ناسوا اوران) - فنک خاندان ترا
لیسی - سامانک عصر حاضر نهاییه
مطوری فرین ذوال و انراض اوله سی تک
زیده مجلدلر . فنک تاج فرانسه لری
مالک اولق ایچون پاجله حکمدار خاندان فرین
زیده « هوژورون » خاندانک حق
وارد .
فنک ملککی تکرار المانیایه اتفاق
ایدرسه قائده ن شته بر شی کوریه جگر
وقیه المانیایه بلز زیده خصم و معارض اولان
فنک کایرک شهیدی خالده و اتفاق فکر یله
اشلاف و موانده و بولندق بر یوروز
فنکک مستمرات وسیع سی مقدار کفایه ده
ایشلیک و یولردن مأمول و منتشر اولان
پاجله فوالمی اتصال اظک اوزر حکمت
مذکور ایچون المانیایه اتمامدن دهاسم
بر طریق بوقدر .

امور
دنیایک اذدرین قیورلی
آوستریا غزته زده مسالعه اولدق بنده
کور آوستریا کاندیه بو هیاده (ریزیرام)
شیری کوش مدنلرده (آدایر) نام قوی
بودن ایچی سنه اول یلک یگری مزوعی
حالی بولنیور ایچی که او وقته قدر ارشک
اجاق خشانده بو قدر ایلو کتیک کورلش
ایشلیش شی دکل ایچی . بنده مذکور
مدنلرده بولان سفتماری نام قوی و کوریه تک
اوتوز ایچی مزوعده قدر سفر اولمشدر .
بو قدره حس اولان حرارت تحمل ایلمه .
میدچک درجده اولدقندن داخل ارشده
دها زیده ایزو کیه یله چی استلال
اولیور .

اوره
عبد الله
کردستان اهل بیستک علوم و مناقبه
دار و فی الحقیقه ادبیات اسلامیه متذکر
اولدق تنظیم و تقدیمه متناهی اولدق
(لاصق) عاجزانه مک مناقبه و فوالمی عیب
دین و وطن اولان پاجله همایلیزه یاده
اولدقندن واقف دتلق مدنیت و کاشک
« ترجمان حقیقت » حریده یسنده
متنبری ستون غیر رهمنور بنده درج
و تشریح یورلسی ایدیه اشو بر یضده
ایله بر ایتدینه جاسرت اولدی .

بند مخصوص و سزاد و مخصوص
عنا و اعال اکراد .
انکله دولت تنظیمه تک دیار بکر
ولایت جلایسی قونسلوسی سز (توز)

طرفدن کرد حقه بازش و غزته ایه
نشر و اعلان اولقش اولان مقاله یون
حقیقت حک و امانه غیر مطابق بولدیقتن
و قونسلوسی سوی الیسک بو یاده اولان
تحقیق ایجات مطهر و بولس اولدقندن
روده تصحیحه زوم کورلشدن . شو یله
قونسلوس سوی ایه پاجله کردزه جهالت
و وحشت اسناد ایدیور . و علوم و معارف
فدن بی بیره اولدق قری سیان ایلیور
حالی که کرد خانقه غیبه سنک مار و فضا
نق تصویب اولدق آثار علیه و قلمی بر اهرین
و دلائل قاطعه سیله تاسیر . کورک اقوام
سارمه قبله هم و فضلا و خطاط و نثر
سی یلک زاده کسب اشهار ایش . کورک
هر ر قشه دایر تالیف و تصنیفی وضع
کتابخانه اعتبار اولش . کورک حسن
اخلاق و طیب اوراق و سار جیده یله
کرم و شجاعت فقر پیری سلم آفتاب .

کردک عبادت و معاملات و متاسکات
و عذوبت مسائل قنیه سی ساری و قوانین
ماده شریعه و موایس الهیه یغینه و صریحه
سی شریعی علم فقهین لایحه و لایحه
تصنیفی بولش . کورک امام شافعی
و توی و دماغی و غزال حضرتلرک من
و تالیفی اوزر بنده قعدادن ایزون شرح
و شایه لری نشر و تدوین اولش . کرد
علمندن بولان مولانا و بکر حضرتلرک
(وضوح) نام تالیفی ایه (اتوار) و
(سراج التلوب) و یوسف اهلک متقول
انقاسیر) و ابن الجوزی سنک (دات السفا)
و علامه پیشوینک (کتابه) و شرحی
(مناهی) و شیخ معروف زنجینک (اجدی)
تالیف منظره لری و بولنک شرح و حاشیه
ری میداندور سیلایه اهل ایسندن سادات
بر زنجیه ایه حیدری زادنردن و علوم
و فنون متوعه اصحابسن (صیقله)
(اجد) و (حیدر) و (عبدالله) اقد
یلر ایه سائر علمی اعلام اکراد حضرا .

تک (هقه) و (تسیر) و (اصول)
(تسیر) و (صرف) و (منطق)
(و کلام) و (هنسه) و (حساب)
(و عروض) و (اخلاق) و (فن سیاه)
(سیات) و (ادیات) و تاریخ و فنون سارمه
دایر تالیف و تصنیف ایش اولدق قری
کتاب و مؤلفاتری مسالعه کتار یلر و اخبار
اولش . و بر ایش اولدق قری ایشو اناز
قیلدرار یله کتاختانده علم زین و تیر
اولش سیلایه دل مولانا (شیخ خالد)
حضرتلرک شرح معاصی ایه دیوان
و تالیف بین العالم تداول بولش . و آثار
علیه هم و عرفی شرق و غرب به اشعه یلک
اوار اولش . نالی آیین منتزالی و مدالی
جلال دواز (محمد فیضی اقدی سیلای)
که ایوم مقیم مسیسینر زرد علمی فرا .

مدن دکلیور . سید عصم و عصام دهر
اولان و ایوم سیلایه ده کرسی نشین تدریس
و ااده بولان (شیخ عبدالقادر اقدی)
ایله هر علمه بد طولای سز اولان بوزده
وتوری دخی امام خزانلر حضرتلرک کمنده
بولان (السید کا که اجد اقدی بر زینس)
ومولانا (اجد اقدی توطشی) (محمد
بن وسول اقدی ساوجبلاغی) (محمد
خشی اقدی رولندی) (عبد الرحمن
اقدی روزهانی) که ایوم آتورونالی لری
معلوم اقامه و ادا سنده هم کرد علم سار
مدن دکلیور . اکر علمی اکراد دن
(امام جزینک) (و یچی اقدی عابدیک)
(وسید عبد العزیز اقدی شهرزورک)
(مولانا علی اقدی قریبلیک) (و ابن
آدم ایه ابن الحانک) (و علامه ار بیلیک)
آثار علیه و قلمی کاتیبی فی وسط النهار
شهود و بولنک مؤلفات و آثری ایوم
در معاصره بولان پاجله تشایه رده دخی
مضبوط و موجوددر . و المناهل کور
علمسنک کورق و کورک طریقی و کورک
نری ایه کسب مازاد اتری اولان کردی
اعتزلیه هر رقه دایر اتری شاهرد .
کرد لسی و اولدقندن کورجه اولدق
نشر و منقوب یلک چوق ادبیات کتایلی
پاژش . کرد شاعر لری طرفدن بلغ
و معنیدار شاره و سیکانه قصاید و متنویات
و فیکل و در باحیات و سزاد انواع و اقسام
اشعار و ابیات رشده انقه چکتس . کور
شرا و علمی هر یله عرب عربا تک و نثر
سیده اهل فرسک و ترکیه بلغ تر کورک
شعر و آثری کی شعر سو یلیوه اثر
بر ایش . و یوه اسم یلیری یاده محر
مولانا شیخ خالد حضرتلرک علامه ییوتی
و شیخ معروف بر زنجی و شیخ بغداد محمد
فیض اقدیسک مطبوعه و معنی ازله
تحقیق ایش (اجد جزری) (مولوی
کورق) (نالی و خیالی) سیلای
(فکری و مسیری) (کیق و کشقی)
(سای و کای) (سلیق و نهم اقدیسک)
(مصطفی بل کردی ایه عبدالرحمن طرفله)
کورجه اولان شعر و نثری ایدیه
جلالدر و یوه اثر معارف و کالدر کرد .

ایله هر علمه بد طولای سز اولان بوزده
وتوری دخی امام خزانلر حضرتلرک کمنده
بولان (السید کا که اجد اقدی بر زینس)
ومولانا (اجد اقدی توطشی) (محمد
بن وسول اقدی ساوجبلاغی) (محمد
خشی اقدی رولندی) (عبد الرحمن
اقدی روزهانی) که ایوم آتورونالی لری
معلوم اقامه و ادا سنده هم کرد علم سار
مدن دکلیور . اکر علمی اکراد دن
(امام جزینک) (و یچی اقدی عابدیک)
(وسید عبد العزیز اقدی شهرزورک)
(مولانا علی اقدی قریبلیک) (و ابن
آدم ایه ابن الحانک) (و علامه ار بیلیک)
آثار علیه و قلمی کاتیبی فی وسط النهار
شهود و بولنک مؤلفات و آثری ایوم
در معاصره بولان پاجله تشایه رده دخی
مضبوط و موجوددر . و المناهل کور
علمسنک کورق و کورک طریقی و کورک
نری ایه کسب مازاد اتری اولان کردی
اعتزلیه هر رقه دایر اتری شاهرد .
کرد لسی و اولدقندن کورجه اولدق
نشر و منقوب یلک چوق ادبیات کتایلی
پاژش . کرد شاعر لری طرفدن بلغ
و معنیدار شاره و سیکانه قصاید و متنویات
و فیکل و در باحیات و سزاد انواع و اقسام
اشعار و ابیات رشده انقه چکتس . کور
شرا و علمی هر یله عرب عربا تک و نثر
سیده اهل فرسک و ترکیه بلغ تر کورک
شعر و آثری کی شعر سو یلیوه اثر
بر ایش . و یوه اسم یلیری یاده محر
مولانا شیخ خالد حضرتلرک علامه ییوتی
و شیخ معروف بر زنجی و شیخ بغداد محمد
فیض اقدیسک مطبوعه و معنی ازله
تحقیق ایش (اجد جزری) (مولوی
کورق) (نالی و خیالی) سیلای
(فکری و مسیری) (کیق و کشقی)
(سای و کای) (سلیق و نهم اقدیسک)
(مصطفی بل کردی ایه عبدالرحمن طرفله)
کورجه اولان شعر و نثری ایدیه
جلالدر و یوه اثر معارف و کالدر کرد .

بروآوردن و عالیشان و کیلانند و طاعتستا
 و سائر جهات و بلدانند علی الدوام
 ال تحصیل کردستان بدرسه زینسه
 ماب برقاچ سنه اقامتند و تحصیل علوم
 زینه مداومتله نسخ متداوله بی قرائت
 کالندن صکره اجازتنامه لر الهرق نشرانوار
 زیم ایچون و منظرینده عودت الملکه اولان
 می کرام الیه کورشمعی . یاخود بونجه
 س عاومک امر اناشه و اداره لر کرد
 عالی کرمه و نجیبه می طرفلندن تسویه
 نته کلدیکنی و کرد مدرس و خواجده زینک
 ژنرالی می معاش و وظیفه صاحب اولیوب
 د اهلای مقدمه و متدیته سنک اتفاقله
 نیش الملکه اولدقزینی تحقیق ایلمشیمی .
 نانا . قونسلوس مومی الیه نه بونلری
 درمش . ونده الیشتمش . ونده تحقیق
 نیشتمشدر . عجباً قونسلوس مومی الیه
 یوم مکه معظمه و مدینه منوره و مصر و شام
 بغداد و حلب و موصل و مار دین و دیار بکر
 زغر یوت و سیواس و ارضروم و لایترنده
 النان مدرس لک اکثریسی هلمای اکراددن
 بلدیغنی ییلوری . خیر یله مز . یاخود
 موم در سعادت مز او یه خول و خفاده بولنان
 انطام علما و فضلالی اکرادک هر وقت فزته لر
 نه نشر الملکه اولدقزینی آثار علمیه و نافعیه .
 زینی طایوری . خیر طانیه مز . حقیقه
 ر . چونکه کرد طاشقه مطبوعه و فاضله می
 وروولی تعمیر لری اولان ذات خلافتست
 نیشاهی حضرتلریه مطیع و مقاد اولد .
 نیدن و تقسیر بینی ملت و وطنک جهت وحدت
 عقیده جامعه می اولان عثمانلی صایه رق
 وفاتی یلدکارندن نشر و تألیف الملکه اولد .
 نری ازلریته (خالد کردی) (کینی کردی)
 بیغضی کردی) (عبدالرحمن لامع کردی)
 ساهی کردی) (رسول مستی کردی)
 تضار بینی وضع ایلمه مز لر . بنابرین قو
 یسلوس مومی الیه دخی نه انلری طانیه ییلور .
 چنه به اثر لریک فرق و تمیزینه مقتدر اولور .
 نونسلوس مومی الیه اکراددن امور ملکیه
 یو دیلوماتیه ده بولنش و اسملری نیت صحائف
 درایج جهان اولمش اولان ملوک ابو پیه
 له بونجه ولایه و امرا و مصنفین و مورخین
 سالله بی و کرد هشار کثیره سنک رئیس
 بکتر بینی و اغاری بینی دخی کتب توار یخده
 نور ماش . قونسلوس مومی الیه کردلندن
 ندی ایران طرفنه کیدوب علم استعدادی
 یایه سنده آز بروقده کسب اشتهار و جاه
 باعتبار الیه شریف و عزیز الدیاز (سردار
) و ذوات عالی سلیمانیه جوارنده سردشت
 خجافته خلق نستان قصه می اهالیستندن

بولنش و برقاچ سنه اقدم عازم دار بقا اولمش
 اولان (سردار کل) (کردعزیز خاندن)
 والیوم ایران دولت فخره می و کلاسنندن
 (حشمة الدوله) (باشخان) - حضرتلری دخی
 سردار مشار الیه لک برادرزاده سیدر « اولدیغنی
 دخی تحقیق ایتماش . قونسلوس مومی الیه
 کردلندن ایوم پک چوق ذوات معالیستاتک
 درایت و استقامت ذاتیلری جهته دولت
 ایدمت عثمانیه ده والی لک و متصرفلق
 و قائم مقاملق و مدبر لک مأمور یلریله علمیه
 و عسکر یه و ملکیه و امور خارجیه خدمات
 جلیله سنده بولندقزینی دخی ادراک ایتماش .
 قونسلوس مومی الیه کردلندن لاجل التجاره
 روسیه مالکنسه و او رو یا وسار اما کن
 بعیده به کیدرک اکثر یسنک تمدن و تجارت
 و زراعت و صناعتله مشغول اولدقزینی
 واجتی لسانلریته کسب و قوف ایلدکار بینی
 دخی استقام ایتماش .
 قونسلوس مومی الیه کرد طاشقه مقدمه .
 سیله خیمه و چادر نشین اولان عشار نامعده
 کردیه نیک مقدار نفوس لر بینی دخی یله میسوب
 یا کلمش خبر و یرمشدر . زرا (صاحب
 الدار اداری بمافی الدار) ققطحیف صدحیف
 که بونللو قونسلوس لک دولت علیه عثمانیه
 و اقوام نجیبه اسلامیه قارشوسننده دائمی
 دولتریته و یرمکه اولدقزینی معلومات
 ناقصه و غیر صحیحه و غزته لرله نشر الملکه
 اولدقزینی مقالات و تفوهات غیر لاشقری
 صحیح نظر یله باقیلور . و او رو یا اهالیسی
 دخی بونلره السدانه رق طرفلندن متصل
 علیه مزه اعتراض لر ایلدیلور . نیز لکه بونلرک
 یازدقزینی مقاله لر اصل سزدر . نیز لکه
 بونلرک و ردکاری معلومات منابع موثقه دن
 مأخوذ دکدر .
 نیز لکه بونلرک کسب اشتهار ایچون
 دوللریته اولان اشعار لری هب نقصاندر .
 نیز لکه .
 (و کم من جانب قوما اصیلا)
 (و آفته من القوم القصیر)
 ارتق قونسلوس مومی الیه جوا با
 بالاده بسطو بیان اولنان تفصیلات معروضه
 صحیح الیه خطای سنک صحیح المسنی و صدای
 دراز و فر باد و آواز عاجزانه مز دن دخی اصلا
 طار لاسنی کندوسنه اخطار ایدرز . چونکه
 نالی کردی یورمش .
 (بوچی نکریم صد کرتم دل دشکینی)
 (بوچی نرزی شیشه لصد جیکه شکاوه)
 یعنی ایچون و بصل اعلام بن . کسن
 هر کون یوز کره قلب ویرانی قیرار سین .
 نصل و ایچون شراب دو کلسون . که شیشه می
 یوزردن قیرلشدر . و بو دیک صحیح

و طوغری برسوزدر زرا (هر که زخمی
 خورد البته فغانی دارد) مع ذلك کرد شاعره
 نادره و مشهوره لرندن مستوره نیک
 (سخن کوتاه مستوره فغان آهسته تر بهتر
 ز ناله دم مزن سوز سخن سر بسته تر بهتر)
 بیت ادیبانه و مردانه سیله ختم کلام
 ایلرز والسلام .
 مدعی عمومی ولایت
 خداوند کار
 عبدالرحمن ناچم
 انعام
 بر فاسقونالی الیه ارقداشی اره سنده :
 - نصل . سنی یکن کون تحقیر ایدن
 زانه بردها تصادف ایندکی ؟
 - اوت قافه رو ایالده راست کلام .
 - آنه یاپدک . کندیسینی دوللو یه
 دعوت ایندکی ؟
 - دوللو یه نیچون دعوت ایدم ؟
 - جام سکا حقاوت ایتمیمی ؟ البته
 بر اتقام المسنی ایسترسک .
 - های شاشقین . بن اقی دوللو یه
 دعوت ایسم بتم کندیمکده دوللو ده تلف
 اولقلغمک احتمالی وار . او یله انتقامی
 اولور ؟ بن ایدن دهسا مکمل بر صورت
 انتقام الدم .
 - نصل ؟
 - دیدم یا . کندیسینه قافه رو ایالده
 راست کلام . یوزمه هیچ اثر اغسیران
 کوسرتمیدرک لطیف بر تبسم الیه کتدم یان
 اوتورد . مکالمه اتانسنده پاره یه احتیاج
 اولدیغنی اکلاد یغندن در حال جیبیدن یوز
 لیراق بر باقنوط چیقاروب قرضا و یردم
 هم کلمکه قارشو اکا ایلیک ایتم . همد
 ایلمه بینی کوردیکی برده صقیلسنه و نکر
 ایسه بندن صاوشتمه و یوزیمی کورمانک
 یاشتمسه سبب اولدم .
 بریسی اچ قرنه ایلی الما بک ممکن او
 لمدیغنی ادعا ایتمیله ارقداشی کوله رک اد
 سنده اوله شی می اولور دیدرک بر الما الور
 بر بونک اوزرینه ارقداشی دیرک :
 ایشته شمعی ایکنجیبسینی یه مز سنک
 چونکه بردانه می معده کده بولنیور .
 وولتر نام فیلسوفک اقامت ایلدیکی
 نه می سراینده فیلسوفی طانیوب کندیسینی
 برقاچ کون پیکر مک اوزره کلان مسافر
 اصلا اسیک اولدیغندن مومی الیه مس
 فر لک کترتی کوردیکه دیر ایشک :
 - یارب ! سن بینی دوستلردن قور
 دشغتر لرن کندم باش چیقارم .

ناجیم به‌شیریک وه‌لامی شیره‌که‌ی ئەمین حیلمی ئەفەندی ده‌داته‌وه

له‌ژماره ۱۰۶۵ ی رۆژمانه‌ی (ترجمان حقیقت) دا، ئەمین حیلمی ئەفەندی شیریک‌کی به‌تورکی سەبارەت به ئاو نووسیوه‌و عەبدولرحمان ناجیمیش وه‌ک نه‌قشبه‌ندییه‌ک له‌ژماره ۱۰۷۳ ی ئه‌و رۆژنامه‌یه، که له رۆژی شه‌مه‌ی ریکه‌وتی ۱۴ ی کانونی دووه‌می ۱۸۸۲ دا، چاپ و بلاوکراوته‌وه، به‌شیریک وه‌لامی حیلمی ئەفەندی ده‌داته‌وه که له‌هەر به‌یتیکیدا هەر چوار ره‌گه‌زه‌که‌ی سروشت له : با ، ئاو، خاک و ئاگر پیکه‌وه کۆده‌کاته‌وه، ئه‌وه‌ی رۆژنامه‌که به‌شیریک‌کی بپۆینه‌ی داده‌نی . به‌م شیوه‌یه:

نقشبند باد هوا در آتشله خاک اوستنده صو
نکته کو در نقش مائی نقش مائی فتنه‌جو
آتشین اولسه اولور بر باد برکی کلرک
هپ صوندر کلشنک طوپراغی طوتمز رنک بو
انعکاس آتشی عشقله طوفان اولدی آب
تند باد قهر ایله بو خاکی باصدی سو بسو
کلمسه جندن نصیبی نار غمدر آدمک
اغلامه باد هوا خاکه دوکمه آبرو
آب و تاب قالمدی بر باد اولدی ملک اول
آتش عشق ایله یاندی خاکه چوکدی سرفرو
بو زمینده ماجرای عشق چوق صو کوتورر
آتشی جانسوز قارشو باد در هپ کفتوکو
باد بر کف حلمی بی تنظیر ایدن بو خاکده
آتسه پیرو اولورمی (ناجما) هر آب جو

اولور . بونوعك الك مشه
 ساحلنده در كه طيش طرفي
 درين قهرندن ديگجه يو كس
 دن بر ميله قدر وساحلندن او
 يكرميدن يتش ميله قدر اوله
 قيبسي بو بنده ۱۰۰۰ ميل قدر
 بوسددن ايچرويه كينك كيره
 بوغازلر بولنديغي كبي سد ايله
 صودخى درين وليمانلقدرد .
 ديوار سدلى بر قاج اطه
 كده « حصار سدلى » عدا
 شركت اطه لى دينيلان
 الك بيوكى اولان تاهيتى جزير
 ينك حصار سدى عدا و لشمسند
 ۷۰۰۰ اياق يو كسك ط
 بواطه نك اطرافنده بيوك
 اوقيانوسدن يارم ميلدن او
 و ۲۰۰۰ اياق درين بر قطعه
 بر مرجان قيا سيدر .
 « آتول » تعبير اولنان
 بوزدن او چيوز اياق قدر در
 اللى ميله قدر اوزون بر قطعه
 ايدن دوز وانسز مرجان قيا
 عبارتدر .
 آتولر كاه د كرمي كاه بيض

هنرميزع كامدله سوق ايلز بر قطره **صو**
 عالمالى سيراب ايلر كن « حساب آرزو
 كزديرن هر جايي ميل ولعل خالكدر بنى
 اب ودانه كزديرر انساني ديرلر سوبسو
 ايلز آب حيات لعل جانبخشن در يغ
 سوقى ما اجرينه واقسه او شوخ شيوه خو
 هب خياليله بگر عمرم زلال لعلنك
 صو بو لئزسه تيم ايله جائزدر وضو
 نو ككيلان صوقابنى طولدرسه ايلردى كوكل
 ماججر اى وصل ايچون دلداره صرف آب رو
 عالم آب تو اضعدن بولور رندان فيض
 بزمه نشئه پاش اولور ايلر سه ميناسرفرو
 هشتكسر در دل فراقكله انچون اغلام
 حنفظ آب ايتز شكسته اولسه البت برسبو
 ايلين تنظيم بازار در و نين فيض الور
 دفع آثار غبار ايلر صولانسه چارسو
 دررلك ايدنجه نقش بر آب اولديغن هر هوشيار
 از زدياد آب و تاب كونه اولمز چاره جو
 آتدى صودن بر غزل مجراى انشاده ينه
 طبع شوق انكيز حلمى چاغلا يوب مانند جو
 باده اى تسكين تاب تشنكان نظم اولور
 ا ايلسه نظيره همت شاعران نكته كو

مخده سنك مقصدى نه اولديغىنى ايتضاح
ايدىيور .

ذکر اولان تلغرافنامه نك و يردىكى
خبره كوره حكومات تمخدهده سائر امر بقا
حكومتلر ينى ضبط وانضمام املى قطعياً
مفقوذ اولوب بلكه اورو پانك امر بقا
اوزرنده بولان تقوذينى كليا محو ومنع
ايچون عموم امر بقا حكومتلر ندين هر برىسى
نه برر دولت و حكومت مستغله اولهرق
قطر بونرك سياست بر اتحاد متين ايله حكوم.
مت واحده صورتنده نشكللى نوصيه
اولنكش ايش .

اگر حكومات تمخده نك بو املى عموم
امر بقاده رواج بولوبده اتحاد مطلوب
حصوله كنه حك اولور ايسه اتنك مليوندن
مجاوز امر بقا تقوس تمخده سنك كندىلر ينى
اورو پاتقوذنن قور تارق مقصدى حصول
بولدقن فضله اورو پاچه بر چوق دولترك
امر بقا تقوذننى التنه كيرملى ييله ملخونك
اوله پلور .

مواش حاربه

اورو پا

وارشوه اهالى سنك يوديلر عليهنه

اوسيات

بك التمش بش نومرولى غزته مزه درج
اولنكش اولان هز نك امين حلى افسندى نك
صو به متعلق غزانه نظره اولهرق ادباى
علمادن خداوندكار ولايت جليله سى سابق
مدعى عمومىسى عزتلو عبدالرحمن ناچم افندى
طرفندن تنظيم ايدلان وهر بر بيتى عناصر
اربعه بى شامل بولان غزل بى بدلىدر :

نقشبند باد در آتشفه خاك اوستنده صو
نكته كودر نقش مائى نقش مائى فتنه جو
آتشين اولسه اولور بر باد بركى كلرك
هپ صودندر كلشك طراغى طوموز نك بو

انعكاس آتش عشقكله طوفان اولدى آب
تدياد قهر ايله بوخا كى باصدى سو بسو

كاسه جندن نصيبى نار غمدر آدمك
اغلامه باد هوا در خا كه دو كه آرو

آب و تاپى قالدى بر باد اولدى ملك دل
آتش عشق ايله ياندى خا كه چو كدى سرفرو

بوز مينده ماجراى عشق چوق صو كوتورر
آتش جانسوزه قارشو باد در هپ كفنكو

بادر كنه حلى نظير ايدن بوخا كده
آتشه پيرو اولورمى (ناچا) هر آب جو

تعيين اولسان مدت جيتانك ر بعى

قدر ينى يشامشتر :

ارتق صوك بهار موسمى دى كلسدى
چاندى .

بركون موسوبوده وو قز نه ديدى كه :

ارتق فوجده كى نيس شهر نه كوتور
مليبك .

قز بااسنك بوز نه باقدى . دو قور
ديدى كه :

سكاو بره جكم تعليلات موجنبه خر .
كت ايدر ك بوقيش كندى بسنه باقارسك .
بر كره مارت آينى اله الور ايسه ك ادمونك
استقبالى حفسده كى قرار قطعى بى دى
و بررز .

آتونين قوجه سنه وقاين والده سنه
سويليه جكنى سويليه رك اوچى بردن نيسه
متوجهما پارسدن حر كت ايدىلر . سويليه .
جكى شى اوزون دكل ايدى . زير آتونين
هر نه بى ارزو ايدرايسه ادمون دى اوارز .
وده بولنوب حال بو كه ادمونك هر ارزو ايلد .
يكى شى دى مادام ده پهرونك كندى آرزو .
سى انك ايدى .

كوستاودى دوستى ايله بر ابر نيسه كيتك
ايسدى ايسدهده نيشتى دى برر كوتوره .
ميه جكندن واندى ايرلىق ايسه كندى بسى
ايچون ممكن اوله ميه جكندن كنده مدى .
باخصوص كه ارتق ادمونك بر آتونينى

چامه‌کە‌ی نا‌جیم یان رینامە‌ی دیار بە‌کر

ئە‌وه کاتە‌ی لە‌به‌هاری سا‌لی ١٨٨٥ ، سه‌عید پاشای خە‌ندانی خە‌لکی سلیمانی لە‌پۆستی سه‌دری ئە‌عزە‌می ئیمپراتۆرییە‌که‌دا بوو، فه‌رمانی بوو ده‌رچوو که وه‌ک سه‌رۆکی دادگای ئیستیئناف/پیدا‌چوونە‌وه‌ی دیار بە‌کر ده‌ست به‌کار بی‌ت. نا‌جیم لە‌ئە‌سته‌مبول‌ه‌وه به‌سواری که‌شتی به‌ری‌که‌وت به‌نیو ده‌ریای ره‌شدا خۆی گه‌یانده سامسۆن. له‌و‌یشه‌وه به‌ره‌و باشوری رۆژه‌لات و کوردستان ری‌گه‌ی وشکانی گرتە‌به‌ر به‌ره‌و دیار بە‌کر و له‌ ٢٧ی نیسانی ١٨٨٥ گه‌یشتوو. ناوبراو ورده‌کاری گه‌شته‌که‌ی کردۆته چامه‌یه‌ک چۆته هه‌ر جیه‌ک و هه‌رکێی بینیه‌ تو‌ماری کردوو و چامه‌که‌ی پێش‌که‌شی سه‌عید پاشا کردوو. چامه‌که‌ له‌به‌ره‌تا به‌زمانی فارسییه‌به‌ناو‌نیشانی (ره‌نمای دیار بە‌کر)ه که ٢٣٧ به‌یته و ئیمه وه‌رمان‌گیراوه بوو کوردیی و ئاراسته‌ی گه‌شته‌که‌شمان له‌سه‌ر نه‌خشه دیار ی‌کر دووه.

رینامە‌ی دیار بە‌کر

زستان کاتی رۆشت و پاشان هات به‌هار	ئە‌وسا ده‌می رۆشتنم لی‌یدرا قه‌رار
ئە‌وه‌ی که‌وا له‌دلی من جی‌گیر بوو	سه‌ودای شاری دیار بە‌کر دی‌گیر بوو
ئێستا به‌ فه‌رمانی شاهه‌نشای زه‌مان	من بوومه سه‌رۆکی ئە‌و ده‌ورو مه‌کان
پیدا‌چوونە‌وه‌ که بوو حه‌ق جه‌زایه	حوکه‌ی ئە‌هلی به‌دکار بی‌شک سزایه
تۆ ده‌پرسی می‌ژووی که بخری‌ته روو	ساله‌که‌ی ورد هه‌زارو سی‌سه‌دو دوو
ئومیدم من هه‌یه به‌خوداو په‌یامبه‌ر	له‌دادپه‌روه‌ری که هه‌رگیز نه‌چمه‌ ده‌ر
کاتی‌ک مه‌به‌ستم بوو ری‌گام گرتە‌به‌ر	خۆم ئاماده‌کرد من بوو ری‌گه‌ی سه‌فه‌ر
له‌رۆژی شه‌مه‌دا ده‌رچووین براده‌ر	له‌شاری (ئە‌سته‌مبول)ی پرشکۆو سه‌روه‌ر

له و شویننه ی وا هه یه ته ختی پادشا
 سیبهری یه زدانه جیگری ره سول
 تاوه کو مانگ مابن و بسورپئ دهوران
 که که شتی ئاگرین ته رخان بوو بۆ بار
 ریگای سه فه رمان به ره و (دهریای رهش) بوو
 دوو شه و مان وا له ناو ده ریا برده سهر
 ئا له و ریگایه داو به و ناو ده ریایه
 سوپاس بۆ خودا که به یانی دووشه م
 که شتی گرتی له نگه ری بئ مه شه ققه ت
 له و شویننه خو شه که شه و یک ماینه وه
 به یانی که هات و بئ ناخو شی و خه م
 چه وت مه جیدی درا به کرپئ کاروانچی
 نه و موهاجیر بوو که سیکی خاوه ن دین
 دوو که سی دیکه که هاورپئ کاروان بوون
 له و دوو که سه یه کیان ناوی سه لیم بوو
 ناوی که س زۆر جار له روو خسار دیارده کا
 بۆ سه لامه تبوون و توفیق بوو ده لیل
 مژده ی لاچوونی هه موو وه سواس بوو
 ریگه ی ساف وه ک دئی پیاوی خودا
 بۆ زاخاوی چاو له ریگه هه رده مئ
 نه و ده رو ده شته وه کو فه رشی به رین
 خاوه نی مه نزل (جه قالی) نام بوو
 کاتئ تاوی خوړ سبه ی ده رکه وت به یان
 پاشی ریگه وتین به ره و ریگه ی ویسأل
 نه م مه کانه ره ونه قی جوان وه ک گه وه هر
 نه وسا عه زمی گرتنی ری هاته بهر
 جیگه ی چه زره ت (عه بدولحه مید) دینپه نا
 په ناگه ی عاله مه سوئتانی عه دول
 شاری نه سته مبول لئی ده مینئ نیشان
 له سه عات شه ش تیگرا بووینه که شتی سوار
 بۆ یاریده عه ونی خودا هاوبه ش بوو
 به سواری که شتی ریگامان گرت بهر
 پشت و په ناو هیوامان هه ر به خوایه
 له که ناری (سامسون) وه ستاین به بئ بیخه م
 له وی دابه زین گشت بئ کی شه و زه حمه ت
 ماندوو بوون نه ما گشتمان چه واینه وه
 که وتینه جو له و ری له روژی سی شه م
 ناوی مورد بوو نه و کابرای کاروانچی
 ده ست و داوینپاک و چالاک و نه مین
 نه فسه ربوون هه ردوو به پله ی سه روانبوون
 نه وی دوو هم توفیق پیاوی چه لیم بوو
 ناوی نه و هیوا بوو بۆ کاروانه که
 (حسبنا الهادی لنا نعم الوکیل)
 کاروانه که رووی له لای سیواس بوو
 ریتمایی ئیمه بوو ریگه ی هودا
 باخ و ئاو و گو ل وه لای نا گشت خه مئ
 چیمه نی سه وز بوو به هه شتی سه رزه مین
 یه ک شه ویش جه سته له وی ئارام بوو
 پیخه فمان جی پئ شت خورا نانی به یان
 (چه وزه و چه مام) بۆ ئیمه بوو به مال
 شه و به باشی خه وتین تا وه ختی سه حه ر
 بئ ترس دل بئ خه م و رهنج و که سه ر

چووينه (ئاماسيه) شاری جوان و شه هير
 هه ر له مزگه وت ته لارگه ليكي ديرين
 بووني رووبار چه ند پرد له ناوه ندى شار
 والى شار بوو پياويكى عالى ته بار
 نه و كه سه ش (ريفعت خه ليل پاشا) بوو
 ژينى نوئي نه و به و ويلايه ت دابوو
 له سه ر هه ر ري له لاي راست و له لاي چه پ
 پردى بنيات نابوو زور گه وره و جه سيم
 فيكرى كارى چا كه ي چه سپاوه له وي
 هه و لي نه و تاكو قيامه ت جي سوپاس
 روښتم و بينيم من جواميري نه و
 پاش نه وه ي خه وتين به ئارامى له وي
 له ريگه بينيمان كو شككي دلگير
 گياني نه و بنياتنه ره هه ر شاد بي
 له سه ر نه و رييه بي نشيو و هه وراز
 مائنه وه شه ويك له وي بو سو بده م
 بي گرفت و كي شه يه ك هيچ موشكي لي
 شاره دييه ك پر له گو لزار دل فرين
 چونكه تيكر بووينه هاوده م هاونشين
 نه و شه وه خه وتين هه تا ده وري سه حه ر
 هه ر له وي دا هادي پاشا بينرا
 كاتي مه غريب گه ييه مه نزل كاروان
 راهيبك نه مجاره بو مبوو خانه خوي
 بو به ياني ليره وه كه وتينه ري
 نامه كه ي مير نه حمه د ئيستا هاته ده ر
 چاو و نه و به خشي به دل پرشنگى نوي

جييه كي ئارام و تا حه زكه ي دلگير
 بينرا تيكر ديمه ني جوان وشيرين
 له مبه رو نه وبه ردا چه ند كو شك و ته لار
 هه لسو رو بنياتنه رو ساحيب ويقار
 ئاسيفى ده وران وه زيري شا بوو
 چه نده ري و ريچكه ي بو بنيات نابوو
 ريگه ي بنيات نابوو ته خت وه ك ناوله پ
 بانگيدا (هنا صراط المستقيم)
 بي نه وه ي دواي به رزه وه ندى خوي كه وي
 بو وه زيرو كاربه ده ست بيته نه ساس
 عه قل و هوش حه يرانه بو ئيدراكي نه و
 بو سپيده خوره تاو كه وتينه ري
 بنياتنه ري بوو شاهيكي بي نه زير
 تا قيامه ت ناوي هه ر له ياد بي
 گه يشتينه مه نزي له (چنگل بوغاز)
 كه وته ري كاروانمان لييدا قه ده م
 شاره ديي (توقات) بووه جي و مه نزي
 باخ و بيستان ده وري داوه نه شئه هين
 تيپه ري كات ده م به خه نده و پي كه نين
 جاري تر كه وتينه سه ر عه زمي سه فه ر
 ديتي نه و شه وقه بو دل وه ك چرا
 له (يه كي خان) مائنه وه تاكو به يان
 دل سه خي و خوشمه شره بي وا ها له كوئ؟!
 شاري (سيواس) بوو كه بوو به شوين و جي
 حه زره تي شه وقي نه فه ندى كه وته به ر
 خاوه ني لوتف و كه ره م بوو خانه خوي

سۆزۈ چاڭكە و كەرەمى بۆمان ھەلپىشت
 فەرھاد پاشاى بىراى پىاوى بەھەلگەوت
 (ھەسەن) ناو بوو بىرى جوانى ۋەك دەريا
 جووينە ۋە سەر رى كاتىك ھەسايىنە ۋە
 ھەر لە سىۋاسۆ تا خەرىپوت نىۋان
 دەستى دوعا بۆ (خان ھەمىد) بەرزۆ كرا
 چەندە رى بنىياتنرا لەم كايەدا
 لەھەر لا ئاۋەدان خەلگ شادومانە
 ەدلى شاھانە شمولى عام و خاص
 جىنشىنى ئەنبىا و پىغەمبەران
 دادپەناو ھەم عادىلى دەورو زەمان
 فەخرە پىاۋ لە سەردەمى ئەودا بژى
 ناۋى باشى دادى بوو رۆحى رەوان
 پاىەدار بى ھەر (امىر المؤمنىن)
 خۆرى روناكى شكۆدار سەدھەزار
 ھەرچى پىۋىست بوو لەرى وتراۋ بەس
 ھاوسەفەر ھاۋرپى رىياز و نىياز
 لە (دەلىكى طاش) شەومان ھاتە پىش
 بۆ بەيانى دىسان رىمان گرتەبەر
 سىحرى جوانى ھەر لەسەر تاكو بنار
 دەچوۋە نىۋ باخ و گولان ئاۋ جوئىبار
 لەو بنارى كىپو خەندەى لالەزار
 رىگە دەبرىن پىكەۋە زۆر ياخو كەم
 پىر لە نوره دل لەشەۋوق و پىر سرور
 نەشئەيە بۆ گىيان و دل ئاۋى ھەيات
 جىيەكە ناۋى شەرىفى (ئالەجان)

بەۋ پەرى رىز نىمەى كىرۋوۋە بانگىشت
 لەكۆرى ۋى دوپرو گەۋھەر دەركەوت
 سەرۆكى دادگا پىاۋىكى وريا
 لەم سىۋاسە دوو شەۋى تر ماينەۋە
 زىدە بوو لەم شوينە كرى كاروان
 ھەر يەك ھەژدە مەجىدى دەبوو بدا
 ھەر لەساي لوتفى خودا و ئەم شاىەدا
 لەگىشت لا دەركەوت كە ئەمن و ئەمانە
 خىرو چاڭكە بۆتە بنىادو ئەساس
 فەخرى شاھى ەدل و سولتانى زەمان
 كارو ئاكارى ۋەكو نەۋشىرەوان
 بەۋ جىھانەى بەخىشى ئەۋ دادپەرۋەرى
 مردو ھەرچى ما لە شا نەۋشىرەوان
 پاىەدارى مولگ و دەۋلەت ەقل و دىن
 سىبەرۋ سايەى بمىنى و پاىەدار
 دوپر بەبۆنەى نورەۋە پىرشنگى ھەس
 بىينەۋە سەر باس و خواسى ئەھلى راز
 كاتى ئەۋ رۆژەش گوزەشت بى رەنج و ئىش
 خەۋتىن و ئاسودە تا ۋەختى سەھەر
 رىگەى ھەموار كاتى نەۋبەھار
 ھىشتا مابوو بەفر بەسەر روۋى كۆھسار
 دەگرى بۆ رۆينى بەفرى كۆھسار
 پىر لەخۆشى و شادى بى ئازارو خەم
 تەى دەكەين نىمە بەشادى رى دوور
 بۆى درەخت و لالەۋ دارو نەبات
 مەنزلى نوئ جىيەكە ناۋ و نىشان

ماینه وه لیږه ش فه قهت ته نیا شهوئ
 شویننیک لیږه ماینه وه تا به یانی
 شویننیک تیایدا وچانیدا گیان و دل
 شه و که سیکبوو میواندوست و جوامیږوو
 کاتئ شه و بوو هاته لام پیاویکی پیر
 شاره زاو دنیا دیه و زور هویشیار
 پیاوی سوئج و ناشتی و ته وانا
 هیښده ماندووی ریڼه بووین تامه زررؤی خه و
 بو سبه ی جاریکی دی که وتینه ری
 نه وجه وانیک نه و شه وه بووه میوان
 کاکي یوسف زاده ناوی نه و حسه یین
 نه مشه ویش رویشت له گه ل کاتی سه حه ر
 رووی شارپڼگه هه مووی ته خت و ته مام
 ریڼگه مان ته یکرد به هاوکاری خودا
 چون سه رنجمان دابووه سه ر تولی ری
 بچی هه ر لایه ک ده بیینی ناوه دان
 چه نده رووبار وا له نیو شیوی به رین
 شوینی نه مجاره ش که تیشکی خسته دل
 شارئ بوو جوان و زه ریف و پر له گوئ
 خانو مائی دل بهر و کوشک و ته لار
 ناوی شیرین و زولال پاک و ره وان
 هه ر له وئ پاشای شاکر بینرا
 گیان و دل له دیده نی بوو شادومان
 لیږه ئیبراهیم نه فه ندی ی ره نیس
 چونکه کوئه ناشنا بووین لیږه دا

شوینی وا ده رمانه بو راحه و خه وئ
 ریڼگه که ی سه خت و نشیو پر به ردی ره ش
 جییه که که پی ده و ترا (حه کیم خانی)
 مائی (مه حمود نه فه ندی) بووبه مه نزل
 له به هره ی نووسین و نه ده بدا تیږ بوو
 خوینه وار شیرین زمان و وردو ژیر
 چه شیده ی تال و ترشی نیو روژگار
 ناوی (عه بدوللا نه فه ندی) و دانا
 تاسبه ی بیجوله نوستین هه موو شه و
 (حه سه ن به تریق) بووه مه نزلگه ی شه وئ
 هاته لامان هه روه کو دوست و نیشان
 خوا له چاوی پیس به دور بی نه جمه عین
 هه مدیسان ریڼگه ی سه فه رمان گرت به ر
 که رچی چه ند شوین ناته واوه و نابه کام
 دهستی دوعا به رزه بو سایه ی خودا
 بینرا هه ر دییه دیته پیشی دی
 هه ر بژی دادپه وه ری شاهی زه مان
 گوندی گه وره هه روه کو شارئ ده ژین
 شاری (مه لاتیه) بووه جی و مه نزل
 باخ و بیسان مه سده ری رووناکي دل
 چه ند ته به ق به رزو بلند ناوایه شار
 باخ و په رژینی سه وز میسلی جینان
 دلنه وازو سه رفراز گه ش وه ک چرا
 شه و قی نه و پر نوری کرد دوو چاومان
 خانه خویمان بوو به پرتزو هه م نه نیس
 ده عوه تی کردین له م شوین و جیڼگه دا

ئەلحەقى پېشانىدا مېرو وەفا
 موئىس و ھاودەم دۆست و يار بوو
 ئەو شەوۋە تاكو سەحەر تېرىبووين لەخەو
 ھاتە سەر رېمان روبارىكى درېژ
 كەلەكېك لېرە وەستابوو لەكەنار
 زۆر بەئاسانى لە رووبار تېپەپىن
 خەلكى ئەو دىيە ھەموو كوردى رەسەن
 ئەو كە حاجى بوو مرۇقىكى كەمال
 شەو لەوئى خەوتىن بەياني زوو بەزوو
 رې دوور زۆرى نەما دل بەختەوەر
 بۇ گەيشتن جەستە كەوتۆتە خرۇش
 باي نەسىمى وەسلە بۆتە رېنما
 ھەر بە نېە باخ و گولستان و چىمەن
 تاكو (خەرپوت) دەرکەوت لەم رېگەدا
 جىيەكى دلگىرو دلگەش بوو ئەوئ
 مونتەزەر رائف ئەفەندى ھاتەپرى
 خۆى نەبوو تەنيا لەگەل كاك عارفا
 ئەو جەنابە دەعوەتى كردين لەوئ
 پرسىارى والىم كرد لەم شارەدا
 فەرمووى ئەو زاتە لە دادگا حازرە
 تا بىنئىت جەوھەرى دادپەورەرى
 كاتى چووم بىنىم لە ناوئەند مەحكەمە
 دىتمەن مەوھبى ئەفەندى ھەر لەوئ
 ھەر لەوئ مەحمود ئەفەندى بوو عەلىم
 پېشتەر چاوم مەن بە مەحمود كەوتبوو
 ئەو شەرىفە خاوەنى عىلم و عەمەل

كۆپى وا خۆشتر لە سەد سەپرو سەفا
 گيان و دل تىنوى رەونەقى دىدار بوو
 بۇ بەياني كاروانمان كەوتەوەر
 ئاوى پاك و روون لەھەر لاوہ سەررېژ
 ناردى بۇ ئىمە خوداى پەرورەدگار
 پاش ئەو بە گوندى (قازى كۆى) گەيىن
 ھەر لەوئ دىتمە زاناي گەورەو پەسەن
 ناوى حافىز محەمەد بوو ئەھلى حال
 رېگەمان گرت پېش ئەو خۆە با لە روو
 گيان و دل ئىستا نىشاتی چۆتەسەر
 شەوق و زەوق و ئارەزوو دل پىر لەجۆش
 تەى دەكەين ماندونەناس رېگەى سەفا
 رېدەكەين ئاسودەو ئارام گيان و تەن
 (مەزرەعە) مەنزل بوو ئا لەم جىگەدا
 والى ئېرە بوو (حاجى حەسەن) ناوئ
 دابى پېشوازى ئەدا كردو بەجى
 نووسەرى دادگا لەگەل كاك مارفا
 شىومان خواردو لەوى كردمان خەوئ
 تاكو سەردانى بكەم لەم جارەدا
 كاتى عەقدى جەلسەكان گوى راگرە
 بېتەدى عەدل و رەوايى و سەرورەرى
 موفتەخىر بووم چەند بلىي ھىستا كەمە
 شارەزاي ياسايەو زانا ناسرەوئ
 حافزىك پىر سىنگى قورئانى عەزىم
 كاتىكى ئەو لىل شەرىف بەگ ھاتبوو
 داناو خەتخۆش و جىي ھىواو ئەمەل

شاربه پیکه ر فازیل و خالی له بهد
 شاره زای ری تا بلی زور مپه ر بان
 ده عوه تی کردین مروقی ساده بوو
 دهر مه عاریف پشکنه ر شه و که تمه تاب
 بوته مه تموری زهوی و مولک و عه قار
 هاوده م و هاو رازو هاو فیکرو نیشان
 والی خاوه ن هیمه ت مه ردی به که لک
 هه روه کو ئاکارو کارو ناوی نه و
 قه ول و کاری هه روه کو ناوی (حه سه ن)
 ده عوه تی کردین له نیو مال و حه رهم
 قه ت دهر ون تی ر ناخوا ناکا ئیکتیفا
 بو به یانی زوو له بو ی هه ستاینه وه
 پی م له ئاوزه نگی نا و نه سپمدا تاو
 هه ردوو هاو ری واته توفیق و ره فیق
 بو عبوری جوگه هه ر پرد بوو مه به ست
 له هه رلا کیلگه یه و رووبارو کانی
 ئاوده دا مه زراو چیمه ن دهر ژیتته سه ر
 زوو شکوفه ی پیده دا وه ک به رگی گول
 سوک و چوبوک بئ گرفت و قورسی بار
 پر له جوانی نه و به هار شادی و سرور
 پان و پاک پرشنگی زیوین چاره یه ک
 تابلی جوان نازهنین و پرشکو
 (کوله جک) مان بینی ئا له م ریبه دا
 هه ردوو ئاویزانی یه ک چه شنی فه نه ر
 ته ی بکا تا شه تی به غدا ناوه سی
 هه ر گه یشتین بانی زینمان دابه زین

لی ره بوو مه ردی ره شیدو مو عته مه د
 کارزان و عاریف و شیرین زمان
 موعاون سألح به گیش ئاماده بوو
 هه ر له وی بوو روشدی حیکمه تما تاب
 هه ر له وی نه نصاری م بینی کونه یار
 بیری هی ناین کونه باسی پیشوومان
 هه وی زوری داوه بو تی کرای خه لک
 به رزو مایه ی ئیفتی خاره زاتی نه و
 فیکرو راو هه وی جوان و دلپه سه ن
 دل سه خی و نه هلی سه عی و خاوه ن که رهم
 خو له باس و خواس و کو ری پی اوی وا
 سی شه وی ری ک لی ره دا بو ی ماینه وه
 هه ر که ده رکه وت تیشکی رو ژو خو ره تاو
 پی که وه هاوده م له گه ل دوستی سه دیق
 ری گه ی هه موارو ری ک و راست و ته خت
 له هه ر لاهه گوندو دی و ئاوه دانی
 ئاوی سازو ساف له هه رلا دیتته دهر
 نه و نه سیمه ی کارده کاته گیان و دل
 ته یده که یین نه و ری گه یه به نه رمه غار
 پرته وی نه مپوکه وا پرپوو له نوور
 له و نزی ک ریبه هه بوو ده ری اچه یه ک
 ده یروانی نه و به سه ر گشت ده شت و کو
 تی په رین و له و مه کان و جیبه دا
 چه ند سه رنج ده ی دیتته به رچاو ده شت و دهر
 ریبه کی پان و به رین جا هه رکه سی
 مه نزلی نه مجاره مان بوو (خان گزین)

زېده بوو شهوق و سرورو هوښ و ههست
 چای کرا نوښ پاشان چاومان چوونه خه و
 مه جلیسی شه و پر قسه وباس و که لام
 ورده ورده چوینه وه نیو دهشت و دهر
 میسلی کیوی طور به نوری خوا که گهشت
 دیار بهرووی رووباره کان و جوئبار
 ههروه کو ریگه ی سیواسه هه مقهرین
 کیوه کان ده برن شینایی ناسمان
 توندوتولله وهک پولا خوی دا نیشان
 هه ریه که و وهک گاشه به رد مه حکم ره صین
 رایمائیوه به ردی شاخی بو سه ره ری
 به ردی گه وه ری راده مائی به ره و خوار
 بی مه شه ققه ت ری ده کاو دیت و ده چی
 ناره زووی دل دیده نی ئەم کایه بوو
 تا کو دل نارام و ناسان بسره وی
 خه لکی پالو بوو ئە دیب و خوښ زمان
 چوو هه والیدایه جه نابی شاره دار
 که وته باس و مه جلیسی کردین گوشاد
 هاونشین و هاوهم و هه م دوست و یار
 ناوی توفیق بوو پیاوی کارامه بوو
 گفتوگو مان کردو تاوی لیره مان
 گه ردنی ریگا دیسان گیرایه وه
 (نه رغه نی) نه مجاره بو مان هاته پیش
 واریسی گه نجینه یی فه خری زه مان
 ئە و وه لی ئە مرو ئیمامی موسلمین
 غازی و سولتانی عوسمانی نه سه ب

ئەم مه کانه هاوسنووره بو مه بهست
 دابه زین لیره و چانمان دا به شه و
 چایه که ی ئەم مه نزله پر چاژو تام
 بو به یانی ری ملی گیرایه بهر
 تیشکی خور روناکی دایه کیودهشت
 سهیری هه رلایه ک ده که ی وه رزی به هار
 ریبه کی پر خه لک و دلگيرو به رین
 ناوی رووبار روشنه و پاکه و ره وان
 ریگه یه ک دهر وا به نیوان شاخه کان
 پرده کانم دی هه مووی توکمه و مه تین
 هه رچه نه لافاو له هه ندی شوین و جی
 هاتنی لافاو که لیره جاروبار
 له م ریگایه عاره بانه و چوارپی
 چونکه (مه عدن) له م سه ره ریگایه بوو
 بو سه عاتیک چوومه ئە و شوینه و له وی
 هه ر له وی بینیم که سیکی مېره بان
 ئە و محه مه د ناوی بوو زور ریزار
 ناوی ئە و حاجی محه مه د بوو که هات
 له و ده مه دهر که وت جه نابی شاره دار
 جیگری ئە و حه زره ته ش ناماده بوو
 کاتب و ئە ندای مه جلیس بینان
 پاش و چانیک گیان و دل حه وایه وه
 سواره روشتین ورده ورده چوینه پیش
 پایه دار پی سیبه ری سایه ی جیهان
 ئە و خه لیفه و هه م امیر المؤمنین
 ناوی (خان عه بدولحه مید) و بو له قه ب

حهق و عه دلی برده بست به بستی جی
 شاسواری ریبه وهستانی نیبه
 میهره بانی نواندو لوتفی زنده بی
 دلفراوان پر که ره م نه هلی وه فا
 تابه یانی پیکه وه حه واینه وه
 گرتمان ریگه ی سه فهر هه نگاوی تر
 پر له مه زراو چیمه ن و چه شنی نه عیم
 هه ردوو بهر سه وز دل ده کا حه یران بوی
 ته یرو چیمه ن بیخه من له م ریبه دا
 مائی بچووک نه ماما نوی بوو په یدایی
 چاوه شی بوو زه بت و ره بتی بوو جه لی
 تابه یانی ماینه وه لای دوور له خه م
 چوو مه سه ر ری جاری هه ر نه برابه وه
 یازده ی مانگی نیسان بوو بی ته عه ب
 شاری جوان و ری کوپیک و زور دیار
 موشیریکی سه ربازی بی ریا بوو
 خاوه نی شیرو قه له م پیایوی موهمیم
 خامه که ی به خشی به مولکی شا ژیان
 دوژمنی دین و ولاتی کرد که ساس
 دوست هه موو ده یزانن قه ت نابی ته مام
 ئیره شوینی نیشته جیئی نیمه بوو
 نیعمه تی خوا ی خاوه ن ره حم و شه وکه ته
 پاش گه یشتن ده ستپیکرد ئیش و کار
 هه م نیمامی مورسه لین له م کاره دا
 جیئی په سه ندی حه ق و سایه ی حه قپه سه نند
 سه دری نه عزه م حه زره تی شه وکه تمه ناب

نه و ریگای دادپه وره ری کرده شاری
 وه سفی نه و زاته چ پایانی نیبه
 لیره صدقی پاشا بووه خانه خوئی
 مه نزلکی بوو بلندو باسه فا
 نه و شه وه له و ماله خو شه ماینه وه
 لای ده می نویژی بویانی جاری تر
 تیپه رین نه مجا به ده شتیکی عه زیم
 ری به نیو مه زرادا ئاسان ده روی
 تیپه رین پر جو شه ئا به م ریبه دا
 ریگه مان وا گه بیبه لای (دوو ه چائی)
 لیره دا یه ک نه فسه ر به ناوی عه لی
 هات و رو قدیمیکی کرد نه هلی که ره م
 بو به یانی تاوی نه سپم دایه وه
 تا کو دوو شه ممه روژی داوا زده ی ره جه ب
 جووینه نیو شاری (دیار به کر) دوا جار
 والی نه م شاره که سامیح پاشا بوو
 چه ند بلئی ئازاو له مه یدانی عیلم
 شیری قه هری دوژمنی کوشت و به زان
 خه سلته تی نه م زاته پاکه ناکری باس
 ناوبانگ و چاکه ی نه م ئاصیف مه قام
 چونکه عه ونی حه ق ره فیقی ریگه بوو
 (ناجیم) ئیستا که غه ریقی نیعمه ته
 هه ر به عه ونی خواو ره سولی نازدار
 من ئومیدم هه س به توفیقی خودا
 کاری من شایسته بیئت و دلپه سه نند
 دیاریبه ک بی پیشکه شی عالی جه ناب

ٺه و (سه عيد پاشا) ي به كارو ڪرده وهى مولڪ و خه لڪي به خته وهر ڪرد دوور له وهى
 گهر په سه ندى ڪات جه ناب ٺه م دياريه ٺيفتيخار بؤ من له سايه ي باريه
 گهرچي (ناجيم) ناو و نيشاني نيه لوتفي صه دره بؤيه رووي له به رزيه
 گهر له مشتي خاكي په ست بيدا نه زهر واده ڪات ٺه و مشته خاڪه بيته زهر
 دهر حقي صه دري سه عيد من چي بليم وه سفي ٺه و نابي ته واو ههرچي بليم
 له و ڪتيه ي هه زره تي مه ولای روم سه ي جه لاله دين گه ريده ي خاكي روم
 هه رده من باسي وتارم ڪه م به يان خور ڪه به لگه ي خوره پي ناوي نيشان
 شادي هه رده م هاوده مي عومري بي تابميني صه دري شاهه نشا بي
 نائيبي فه خري زه مان سايه ي مه جيد واته سولتاني مه زن عه بدولحه ميد
 خوا ٺيدا مه بدا به عومرو شه وڪه تي هه ريميني عيزو هه يبه و سه توه تي

چونڪه دوا جار گه شتمه خه ته ي ڪه لام

بر رهواني پاڪي ٺه حمه د سه د سه لام

۱۲ رجب ۱۳۰۲

۱۵ نيسان ۱۳۰۱

تذییل

قال (ناجم) جامع هذا الكتاب حين تعين رئيس محكمة استئناف
الجزء بديار بكر. صانها الله من كل آفة ومكر. في مشهوداته
اثناء الطريق. وكان عون الله له نعم الرفيق.

(راهنامه دیار بکر)

چون زمستان رفت و آمد نو بهار بهر آمد رفتنم شد بر قرار
آنکه از شهادت ما را ر بود آمد سودا دیار بکر بود
زانکه با امر شهنشاه زمان کشتم اکنون من رئیس آن مکان
بهر استیناف در حق جزاست حکم بر اهل جنایت هم سزاست
گرهمی پرسی ز تار بخش بدان یکبزار رسید و ذو بود آن

(۱۳۰۲)

هست امید از خدا و از رسول از عدالت بنوم هرگز عدول
بود مقصد چونکه راه آمدم بر مرام خویشان باز آمدم
شد عزیمت روز شنبه ای خلیل از (ستانبول) آتقایی بس جلیل
زانکه هست او تختگاه پادشاه حضرت (عبد الحمید) دین پناه
ظل یزدان نائب فخر زمان ملجاء عالم ملاذ انس و جان
تا که گردد چرخ و تابد مهر و ماه یابد استانبول ز آتشه فروجا
بود کشتی آتشین دوزخ شرار در ششم ساعت شده بروی سوار
راه ما چون بود بر (بحر سیاه) همره ماشد دران عون آله
ماند دوشب بر سر آن بحرما آب اندر پست و در با لاسما

استانبول

بحر سیاه

راهرو را چون توکل لازم است
 حمد لله روز دوشنبه سحر
 اندر آنجا بی تعب بیرون شدیم
 یکشنبی ماندیم آنجا شاد کام
 هفت مجیدی اجرت کرد و نه داد
 او مهاجر بود و شخصی پاکدین
 شد رفیق ره دو ذات نامدار
 یک از ایشان بود نام او سلیم
 از سزا نازل شود چون اسم ذات
 بهر توفیق و سلامت شد دلیل
 زان تفرات ترک هر وسواس شد
 راه صافی چون دل مرد خدا
 چشم می افتاد در ره هر زمان
 فرش کشته با هر اران انبساط
 منزل اول (چقالی) نام شد
 صبحدم پیش از طلوع آفتاب
 چشم خود را در ره مقصد کشود
 آن محل پاک شد مارا مقرر
 عزم ره شد بادی خالی زغم
 تا که شد (اماسیه) شهر شهیر
 بس جوامع بس بناهای قدیم
 در میان شهر نهی پر جسور
 بود آنجا ولی عالی تبار
 حضرت (رفعت خلیل پاشا) ی راد

هر زمان برحق توسل لازم است
 شد کنار بلده (سامسون) مقرر
 ز انتقام وز آنخل ممنون شدیم
 روز سه شنبه عزیمت شد مرام
 صاحب کرد و نه نامش بد مراد
 صافدل پاکیزه سیرت هم امین
 هرد و بیگباشی و مرد کار زار
 و آن دیگر توفیق و ذات او حلیم
 شد تفرات ز اسم ایشان بر نجات
 (حسبنا الهادی لنا نعم الوکیل)
 رو براه جانب سیواس شد
 کشته بهر ره روان راه هدا
 بر درخت و بر کل و آب روان
 از کل و زرع و چمن زرین بساط
 اندر آنجا یکشنبی آرام شد
 خاستیم از خواب نوشین باشتاب
 (حوضه و حمام) را منزل نمود
 شب بخوابیدیم هنگام سحر
 بی تعب بی رنج بی بیم و الم
 منزل و آرا امکاه دلپذیر
 دیده شد با ساعتی غایت عظیم
 برب او قصرهای بی قصور
 بانئ شمه راه حق کردون وقار
 آصف دوران وزیر خوش نهاد

سامسون

چقالی

حوضه و حمام

اماسیه

داده از نو او ولایت راحیات
 بهر شهراه از یمین و از شمال
 جسرهارا ساخته غایت جسیم
 فکر او مصروف اندر کار خیر
 تاقیامت سعی او مشکور باد
 رفتم و دیدم جمال پاك او
 اندر آنجا شد شبی آرام و خواب
 دیده شد در راه خانی دلپذیر
 روح آن بانی بر حمت شاد باد
 بود آن ره بی نشیب و بی فراز
 يك شبی مانندیم آنجا صبحدم
 نیست از ره مشکلی حاصل مرا
 بلده ایست اندر میان راغها
 از درختان باغها تزیین شده
 اندر آنجا هادی پاشا دیده شد
 چونکه با هم یار و مونس بوده ایم
 خواب کردیم اندر آنجا تا سحر
 وقت مغرب واصل منزل شدیم
 منزل شد خانه يك راهی
 صبحدم کشتم از آنجا رو براه
 میر احمد بود مکتوبی در آن
 داده مارا دیدنش شوق جدید
 از کمال خود مرا دعوت نمود
 در تکلم درو کوهر پاشا و

رهروان راساخته راه نجات
 کرده از همت بسی قلع جبال
 (نادیاً هذا صراط مستقیم)
 نه برای نفع ذاتی همچو غیر
 بر وزیر و والیان دستور باد
 عقل حیران ماند از ادراک او
 عزم ره شد باطلوع آفتاب
 بانی آن پادشاهی بی نظیر
 تاقیامت نام خیرش یاد باد
 کشت منزل ساحه (چنگل بوغاز)
 در ره مقصود بنهاده قدم
 بلده (توقات) شد منزل مرا
 کرده اطرافش احاطه باغها
 وز گل و گلزار قصر چین شده
 دیدنش نور دل شوریده شد
 همدم و همراه تونس بوده ایم
 بعد ازان کردم ما عزم سفر
 در (یکی خان) بی تعب نازل شدیم
 مکرم و صاحب ادب خوش مشربی
 شهر (سیواس) آمده آرا مکاه
 حضرت شوقی افندی باشد آن
 کرده ایفا از وفا لطف مزید
 لطف بر لطف و مسرت رافزود
 فهمی پاشا را برادر باشد او

خبرک بوناز

توقات

یکی خان

سیواس

ناظر عدلیه است آن پر فطن
 مانند در سیواس دوشب بعد از آن
 اجرت کردونه آنجا در فرود
 هر یکی را قطع شد هجده مجید
 ساخته از لطف خود آن پادشاه
 هر طرف پیدا شده امن و امان
 شد طریق خیر اساس هر صواب
 نگر کرد آن سرور و سلطان کل
 بذل کرد آن صاحب خلق عظیم
 گفت عالم را شرف من داده ام
 رفت و باقی ماند از نوشیروان
 ملک را آید بقا از عدل و دین
 هست این اخبار چون شهراه راست
 آفتاب شوکتش تابنده باد
 راه خدمت از صداقت می شود
 از ره صدق و صفا در سفته شد
 بهر راه عدل بس باشد کلام
 چونکه هستم در سفر با اهل راز
 رفته شد آن روزی رنج و تعب
 خواب ما را برد آنجا تا سحر
 راه هموار و سپاه نو بهار
 مانده اندک برف بر کسارها
 از فراق برف کریان کوهسار
 با صفا و بی غم ورنج و کسر

جمله افکار چون نامش (حسن)
 باریقان کستم اندر ره روان
 و آنهم از سیواس تاخر پوت بود
 شد دعا از بهر (خان عبدالحمید)
 در ممالک صدهزاران شاهراه
 هر جهت معمور و عالم شادمان
 شاه عادل را ثواب اندر ثواب
 بر جمیع انبیا و بر رسل
 در حق نوشیروان لطف جسم
 در زمان شاه عادل زاده ام
 نام نیکو بهر آن روح روان
 کن دعا بهر (امیر المؤمنین)
 باقی امر و حکم (شاهنشاه) راست
 سایه اش بر فرق ما پاینده باد
 نقطه کم شد صداقت می شود
 آنچه لازم بود در ره گفته شد
 بر ره مقصود آیم و السلام
 باز آیم بر طریق خویش باز
 دو (دلیکی طاش) شد آرام شب
 وقت بیداری شده عزم سفر
 بهر استقبال صف صف آشکار
 سیلها می ریخت بر گلزارها
 وز سرشک کوه خندان لاله زار
 می شدی بردشت و بر هامون گذر

باز

می نمودیم اندر آن ره ما عبور
از نسیم و نکبت نوع نبات
بر سر آن راه نو آمد گذار
یک شبی آنجا قرار و خواب شد
اندر آنجا صبح شد آهنگ راه
شد (حکیم خانی) نهایت جامرا
از برای راحت و بهر منام
داشت از مهران نوازی شهره
شب پیامد پیش ما یک شخص پیر
ساخلوره خورده بین وهوشیار
بود ما مور آن کهن در تلغراف
هم در آنجا بود یک مردی مدیر
مختصر حکمش بصلح و آشتی
اندر آنجا شبی خوابیده شد
گشته شد دیدار در هنگام چاشت
بود بانزدیکی آن ره چون خراب
نوجوانی از پی ما شد دوان
بود یوسف زاده و نامش حسین
گشت اندر پورشادی او غریق
داشت آن شهر اها هم انتظام
بارفغان خود اندر راه گشت
چون نظر اطراف را کردیده شد
بود آبادان و خرم هر طرف
پهن دشتی در میانش نهرها

بادل پر نور و باشوق و سرور
در مشام ما شدی بوی حیات
تا که شد (آلاجه خان) جای قرار
از برای ره شتاب و تاب شد
راه ناهموار و پرسنگ سیاه
وان محل دلکشا ماوی مرا
خانه محمود افندی شد مقام
وز کتابت و زادب او بهره
نکته سنج و خوش زبان روشن خمیر
دیده بودی کرم و سرد روزگار
بود چون نامش فلاطون بیخلاف
کامل و صاحب خرد بود و خبیر
نام عبد الله افندی داشتی
زانکه از دوری ره رنجیده شد
روی خود را باز اندر ره گذاشت
شد (حسن بطریق) ما را جای خواب
کرد اندر خانه خود میهمان
حفظ کرد اند خدا اورا زعین
وقت صبح باز شد عزم طریق
گرچه مانده بعض موقع نا تمام
شاگر و داعی ظل الله گشت
قریه بر بالای قریه دیده شد
یافته از عدل سلطانی شرف
از بزرگی قریه ها چون شهرها

آلاجه خان

حکیم خانی

حسن بطریق

شاد کردید اندر آنجا دل مرا شد (ملاطیه) بهر شب منزل مرا
 هست شهری بس لطیف و دلستان هر طرف بستان و باغ و گلستان
 خانه های دلکش و قصر و رواق قبه هایش بود چون سبع طباق
 آنها از هر طرف کشته روان از لطافت باغها رنگ جنان
 دیده شد پاشای شاگرد اندرو آن کریم الذات نادر اندرو
 جان و دل از دیدنش مسرور شد وز جمالش دیده ام پر نور شد
 کشت ابراهیم افندی رئیس میزبان از بهر ما و هم انیس
 از قدیمی داشت چون الفت مرا کرد اندر خانه اش دعوت مرا
 الحق ایفا کرد آن صاحب وفا شرط یاری را تمامی از صفا
 از ره صدق و ولا دمساز شد خواب ما بر بستر اعزاز شد
 سیر شد از خواب تا وقت سحر روز روشن کشت و شد عزم سفر
 آمد اندر راه مانهر مراد بود در طغیان و آبش مستزاد
 فلکه موجود بود اندر کنار کشته شد بالای آن فلکه سوار
 با کمال سهلی آنجا در گذشت (قاضی کوی) بر لبش منزل بکشت
 کرد بودند اهل آن ده جمله شان دیدم آنجا عالی با فضل و شان
 بود او حاجی و شخصی با کمال نام او حافظ محمد اهل حال
 شب بخواید اندر آنجا صبح زود رو براه انداخت و شوق مافزود
 قریب مقصد دل مارا کشاد از نشاطش جسم و جان کردید شاد
 آرزوی وصل شوق انگیز کشت آتش عشق و محبت تیز کشت
 چون شود نزدیک ایام وصال دور گردد از دل عاشق کلال
 شد نسیم وصل مارا ارهنا بی تعب طی می شدی راه صفا
 بر مزارع بر نباتات و چمن می گذشتیم و مفرح جان و تن
 تا که شد (خرپوت) مارا آشکار (مزرعه) منزل شد و جای قرار
 جای دلکش بود و والی اندرو حضرت (حاجی حسن بک) بود او

ملاطیه

قاضی کوی

خرپوت

مزرعه

منتظر رائف افندی در طریق
بود اندر محکمه سر کاتب او
هم مراد دعوت نمودی آن جناب
کردم اول ذات والی را سؤال
گفت اکنون هست آن ذات کزین
تا که بیند بشنود احکام عدل
خدمتش رفتن میان محکمه
دیده شد وهی افندی رئیس
بودم محمود افندی آن علیم
ذات او را دیده بودم پیش ازین
صاحب علم و عمل بود آن شریف
عزم ما بود آستانه آن زمان
بود آنجا یک رشیدی معتمد
کردان و عارف و شیرین زبان
بود صالح بک معاون اندرو
حاضر آنجا رشیدی حکمت شیم
می کنند از سعی و عرفان فوآد
دیدم انصاری همان یار قدیم
صحبت دیرینه اش تذکار شد
این همه بهر اهالی می شود
ذات او والی و عالی ذات او
بود فکر و رای اکرامش حسن
ارزه جود و کرم دعوت نمود
گشت دل خورسند از انعام او

بهر استقبال آمد آن شفیع
عارف و معروف از هر جانب او
تا شود در خانه اش آرام و خواب
تا کنم او را زیارت وقت حال
در میان محکمه چون سامعین
چونکه شد ایام شه ایام عدل
مفتخر دیدم زاکرامش همه
بود او با علم و با قانون اینس
داشت اندر حفظ قرآن عظیم
باشریف رشدی افندی بهین
کامل ودانا و خطاط و لطیف
حق کند روح شریفش شادمان
می نمودی او ریاست بر بلد
رهروان را بود غایت مهربان
کرد دعوت جمله را آن نکته کو
او معارف را مفتش بود هم
اندر آنجا باب مکتب را کشاد
بود مامور اراضی و مقیم
همدم و همرازو هم افکار شد
حسن همت هم زوالی می شود
همچو نامش جمله اجراءات او
قول و فعلش بود چون نامش حسن
عطف و لطف خویش را بر ما فرود
وز کلام و صحبت و اکرام او

مدت آرام شد سه شب تمام
 صبحدم خورشید چون شد آشکار
 روبرو بنهاد بایار قدیم
 راه هموار و مثنی و راست بود
 هر طرف پرقریه هر جا شهر زار
 آب صافی سو بسو جاری شده
 از نسیم و از هوایش جان و دل
 می گذشتیم اندران راه حسن
 بود پرنور مسرت آن نهار
 قرب ره دیدیم ما در یاچه
 ضبط کرده جوشش اودشت و کوه
 در گذشتیم از کنارش بی الم
 تنگ آمد دشت و صحرا چون برو
 راه برخود حالیا بکشاده است
 گر شود فارغ همان صحرا ز آب
 گشت منزل جنب او (خان کرین)
 بود آن موقع ولایت را حدود
 بهر دفع ماندکی آنجا بشب
 داد شرب چای بس لذت مرا
 اندران خان خواب کردیم و همان
 از فروغ شمس در ره کوه و دشت
 هر طرف پیدا ست آثار بهار
 دیدم آن شهره ممر ناس بود
 نهرها از یکطرف با ما روان
 قصد ما شد باز بر راه مرام
 گشتم آنجا بر سراسبی سوار
 یعنی توفیق و رفیق ما سلیم
 بر سر هر جوی پل بی کاست بود
 هر جهت مزروع و هر جا جویبار
 در دل زرع و چمن ساری شده
 می شکفتی همچو برک غنچه گل
 فارغ از بار ره و قید رسن
 جلوه گر هر جا عروسان بهار
 پهن چهره صاف و سیمین چهره بی
 از توقف داشت دهشت باشکوه
 بود نامش (کولجک) لیکن چویم
 در تلاطم آمد و در جستجو
 بر شط بغداد رو بنهاده است
 قریه ها تشکیل کردد بی حساب
 بی تعب پایین شد از بالای زین
 شادی و شوق و سرورم زان فرود
 جای نوشیدیم باشوق و طرب
 حاصل آمد نشئه عزت مرا
 صبحکه گشتم با همرو روان
 همچو کوه طوز غرق نور گشت
 هر طرف رود است و جاری جویبار
 از درستی چون ره سیواس بود
 کوهها داده نشان از آسمان

کولجک

خان کرین

در میان کوهها راه جدید
 جسرها بر جویها دیدم متین
 هر یکی چون سنک خار او رصین
 کرچه از سیلاب در بعض محل
 سنکها افتاده بودی از جبل
 رخنه‌ها از سیل آنجا کم نمود
 بود جزئی سنک وهم محکم نمود
 اندر آن ره هم عرابه هم دواب
 می تواند بگذرد بی پیچ و تاب
 چونکه (معدن) در کنار ره نمود
 آرزوی دیدنش دلخواه بود
 تا شود آرام يك ساعت زمان
 بود از پالو ادیب و خوش زبان
 او محمد بود و ممدوح السیر
 او رئیس بلده را داده خبر
 نام او حاجی محمد کشت یاد
 آمد و بر ما در مجلس کشاد
 اندر آن دم نزد ما آمد رئیس
 بود او بهر جزا وهم انیس
 هم معاون آمد و کرده سلام
 داشت همچون نام توفیق کلام
 کاتب و اعضای مجلس دیده شد
 صحبت ایشان مرا بگریده شد
 استراحت حاصل آمد بعد از آن
 عطف کردم من بسوی ره عنان
 زان هایون معدن شاه غنی
 وارث کینه فخر زمان
 ظل کنت کنز آن شاه جهان
 او خلیفه است و امیر المؤمنین
 نام (خان عبدالحمید) است و لقب
 او طریق عدل را شهره کرد
 وصف آنحضرت چو بی پایان بود
 کشت آنجا صدق پاشامیزبان
 راهر و بر راه خود پویان بود
 خانه اش بودی بلند و باصفا
 مهر بانی کرد و لطفش را عیان
 شب بخوایدیم اندر خانه اش
 با تواضع دیدمش هم باوفا
 بود خوش باخویش و بایکانه اش
 چون شدم بیدار هنگام غاز
 راه مقصود آمده ما را نیاز

معدن

رخمی

شد عبور ما بصحرای عظیم
 ره میان زرعیها ممدود بود
 رفتن آن ره صفائی داشتی
 چون ره ما بر (دوه چائی) رسید
 اندر ویک ضابطی نامش علی
 کرد اکرام و مرا خدمت نمود
 اندر آنجا نیز کشتم من سوار
 تا که دوشنبه ده و دو از رجب
 واصل شهر (دیار بکر) شد
 والی آنجا سماح آن پاشای راد
 از شجاعت کشته در عالم علم
 سیف قهرش دشمن شه را محامت
 زان همیشه می کند آن ذات پاک
 زین دما دم کرده آن آصف مقام
 چونکه عون حق رفیق راه شد
 کشت (ناجم) غرق در نعمای حق
 کردم استمداد از حق و رسول
 هست امیدم بتوفیق خدا
 جمله خدمتهای من الیق شود
 چونکه شد منظومه ام آخر تمام
 تحفه باشد سنیه این بیان
 آن (سعید پاشا) که از رای سعید
 کر شود مقبول صدر کامکار
 هست (ناجم) کر چه بی نام و نشان
 از کل وزرع و چمن مثل نعیم
 از دو جانب سبزه ها مشهود بود
 در دل مرغ و چمن بود آشتی
 دیدم آنجا کلبه اما جدید
 بود چاوش ضبط و ربطش منجلی
 خواب کردم نزد او ناصیح زود
 بر سر شهراه می آمد گذار
 پانزده از ماه نیرسان بی تعب
 منتهای نظم فکر بکر شد
 آن مشیر عسکر و خالص نهاد
 مقنن با فضل او سیف و قلم
 خامه اش ملک شهنشه را حیات
 دشمنان دین و دولت را هلاک
 دوستان ملک و ملت را بکام
 بهر من آنجا اقامتگاه شد
 شکر حق چندانکه نعمتهای حق
 کشته شد آغاز خدمت با وصول
 هم بامداد رسول کبریا
 هم قبول حق و ظل حق شود
 رهروان را (راهنامه) ساخت نام
 بهر صدر اعظم آصف نشان
 کرده شان ملک و ملت را سعید
 بس بود مارا نشان افتخار
 لطف صدر او را شود ترفیع شان

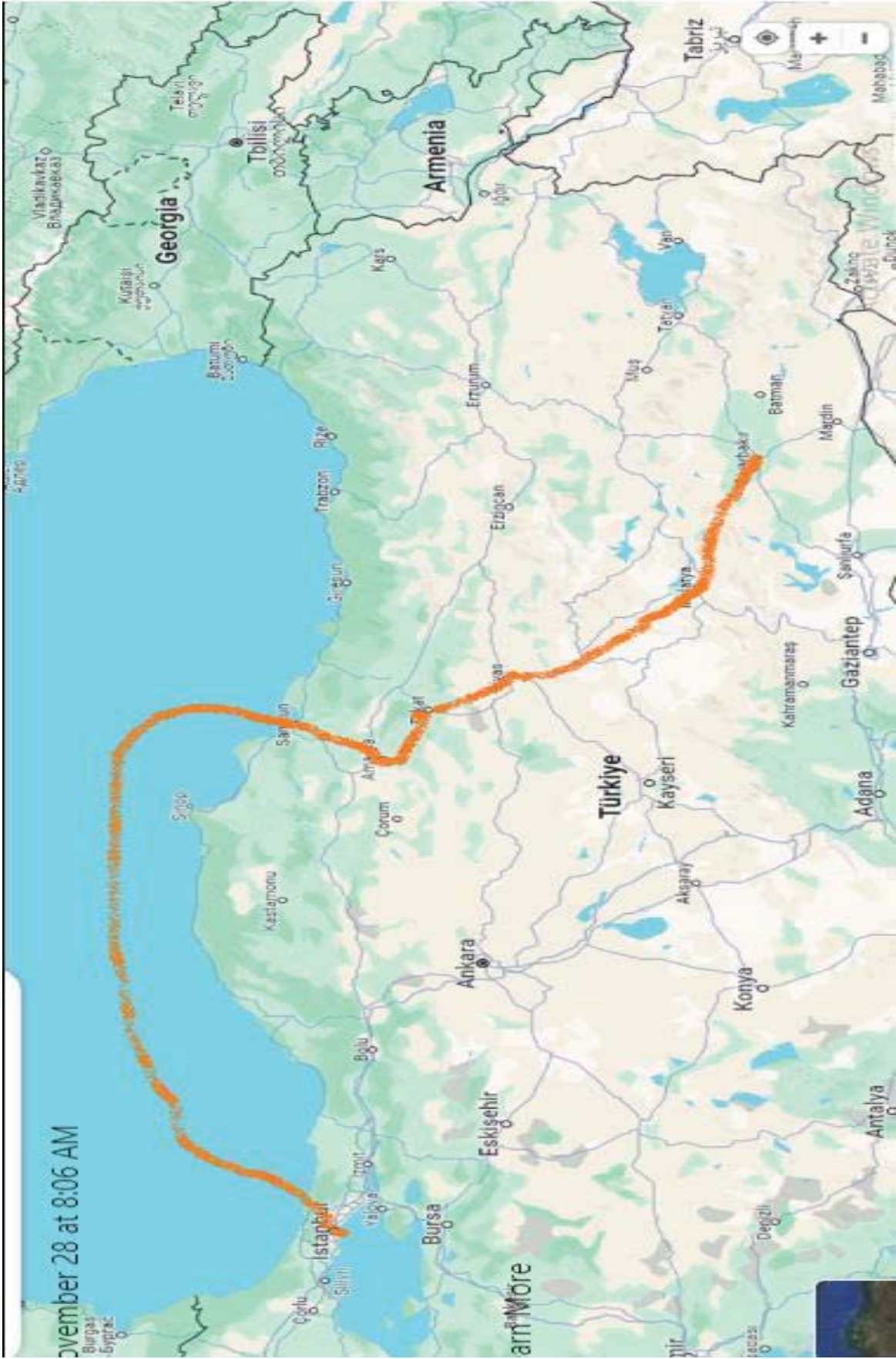
دوه چائی

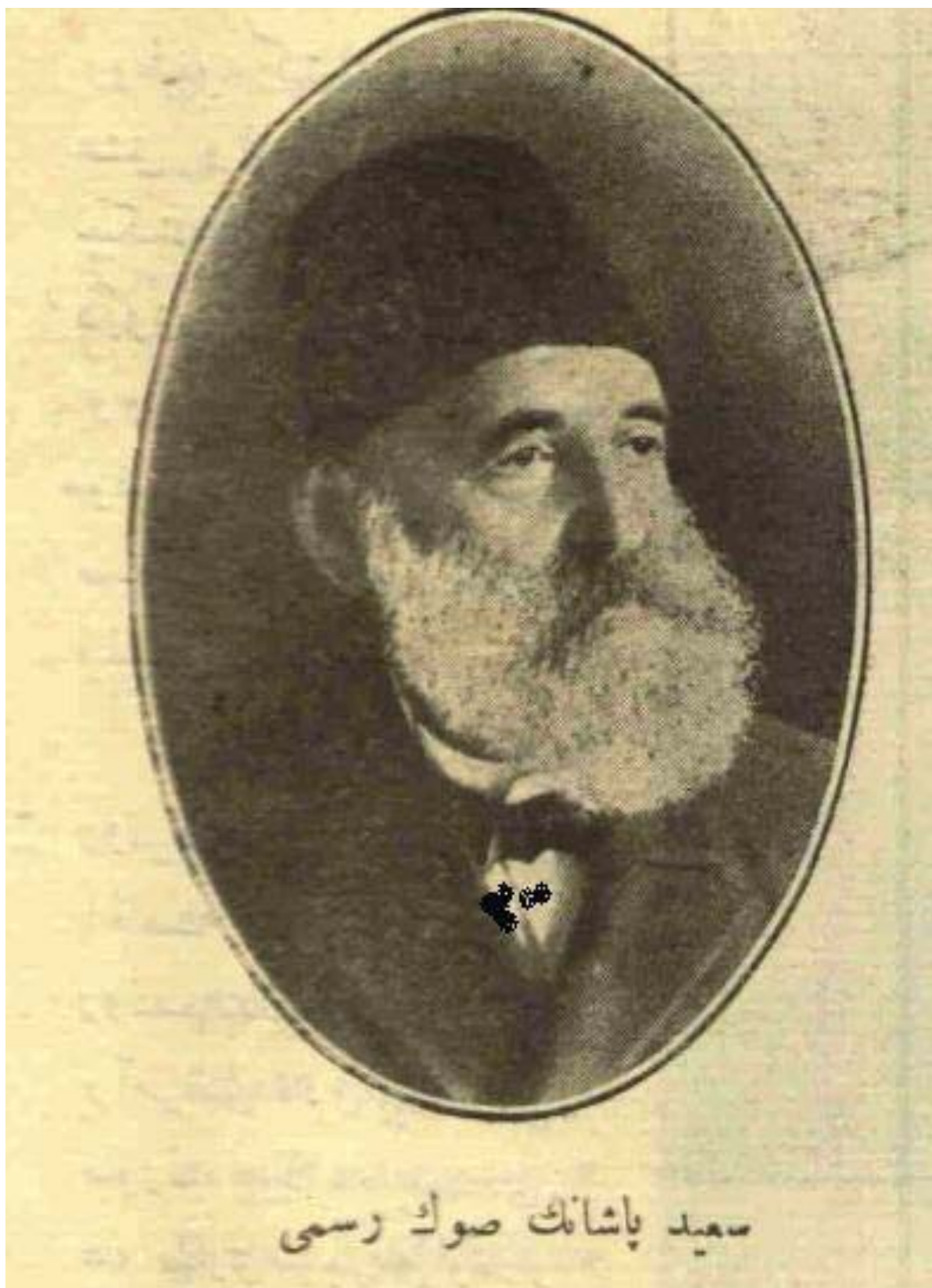
دیار بکر

کر کند بر خاک پست او یک نظر کردد از تاثیر آن ا کسیر زر
 من چه گویم وصف آن صدر سعید وصف او از ذات او آمد پدید
 از کتاب حضرت منلای روم آن جلال الدین ره پیمای روم
 هر زمان آید بگویشم این خطاب آفتاب آمد دلیل آفتاب
 سعد با ایام او همراه باد بدرافخم صدر شاهنشاه باد
 نائب فخر زمان ظل مجید یعنی خاقان زمان (عبد الحمید)
 خلد الله تعالی شوکته ابد الله واعلی صولته

چون پایان کشت و ختم آمد کلام
 بر روان پاک احمد صد سلام

فی ۱۲ رجب سنه ۱۳۰۲
 وفی ۱۵ نیسان سنه ۱۳۰۱

سعید پاشای خندان

لادانی عہدولہرحمان ناجیم لہ دیار بہکرو ناردنی بو بہیروت

وہک بینرا، ناجیم لہ چامہکہیدا بہئومئیدیکی زورہوہ رووی لہدیار بہکر کرد بو وەرگرتنی ئەرکہ نوییہکھی و ہک سەرۆکی دادگای پیدچوونہوہی تاوانہکان لہوشارہ و ہیوای وابوو کہ سالانی کارو خزمہتی لہم شارہ کوردییہ، سالانیکی پر خوشیی و بہرہم و خزمہت بیٹ، ہہربویہ زور بہجددی و دلسوزانہ بہدہم ئەرک و کارہکانییہوہ چوو، بیئاگا لہوہی کہ سالانی کہمی داہاتوو، چ نالوزیی و ناہہموارییہک دیننہ ژیانییہوہو بہشیوہیہک تارادہی دہرکردن لہ و ہزیفہ و فہسلکردنی دہروات و لہکھیسیکھوہ دہگلئیت کہ دواتر لہ دادگای پیدچوونہوہو تیہہلچوونہوہی ئہستہمبول مسہلہکھی یہکلا دہبیٹہوہ.

دیارہ کہ ناجیم پاش سالتیک لہ سەرۆکایہتی دادگای پیدچوونہوہی دیار بہکر، واتیہ لہسالی ۱۸۸۶ء، دہکرئتہ سەرۆکی دادگای بدایہت / بہرایی لہو شارہو پاش ۳ سال، واتہ لہسالی ۱۸۸۹ء، بہہوی تیوہگلانی چہند بہرپرسیکی بالای ہشہکانی دہزگای دادوہرییہوہ لہ دیار بہکر لہ کہیسی بہرتیلوہرگرین و بہرہلاکردنی کومہلئیک تاوانبار کہ لہ تاوانی دزیی و پہلامارو جہردہیی و شہرو کوشتندا تیوہگلابوون، ئہمیش بہ تومہتی (وظیفہ مأموریتی سوء استعمال / خراب بہکارہینانی پوستی کار بہدہستی) دہگلئیتہ نیو کہیسیکی فرہ نالوزو پر کیشہوہ کہ پاش گیرہوکیشہیہکی زور لہ ئہستہمبول چارہسہرکراو پاشان بو سہرکار گہریندراپہوہو پوستی داواکاری گشتی لہ ولایہتی بہیروت پیدرا.

دہبیٹ بوتريت کہ لہم بارہیہوہ، ژمارہکانی ۵۱۰-۵۱۶ی ہفتہنامہی (جریدہ محاکم)، کہ یہکیکہ لہ گرنگترین و پر زانیاریترین بلاوکر اوہکانی سہردہمی سولتان عہدولحہمیدی دووہم کہ روژی شہمان چاپ و بلاودہکرایہوہو زانیاریی وردو ہہوالی کہیس و بریاری دادگاگان و دہزگای دادوہریی تیدا بلاودہکرایہوہ،

لهزیندانهوه براوته ئهوی و قسهی لی وهرگیراوهو دادگاییهکهی خراوته ۲۷ی مانگ ورۆژی یهک شههمه. ههوهها داوای هینانی نهزیف بهگ و ناجیم ئهفهنیش کراوه.

لهرۆژی ناوبراو، ئهندامانی دادگا که بریتیبوون له : حسین حامید بهگ، عهلی شههباز، ئهکیادیس ئهفهندی، سهوقی بهگ ئهفهندی، ئوخانس ئهفهندی و حیلمی ئهفهندی بهسهروکایهتی هاشم بهگ کۆبوونهوه. فهتھی بهگیان به دهستی کراوه هینا بهلام پۆلیسی لهگهلا بوو بۆئوهی رانهکات گهگهل پاریزههکهی که عهوادیس قوللیان بووه. ههروهها له تهوقیفخانهش نهزیف بهگ و ناجیم بهگیان هینا. ههر لهوی کازم ئهفهندی داواکاری گشتیش نامادهیی ههبووه. دادگای به پرسیارهکانی کازم بهگ له فهتھی بهگ دهستیپیکرد. لیهدا تۆمهتبارهکان ناسینران بهم شیوهیه:

فهتھی بهگ، تهمهن ۴۶ سال، خهلکی سیواس...

نهزیف بهگ، تهمهن ۴۰ سال، خهلکی بکشطاش...

ناجیم بهگ، تهمهن ۵۶ سال، خهلکی سلیمانی...

شایهنی باسه، دواي پرسیارو وهرگرتنی وتهکانیان بهگویرهی یاسای بنهماکانی دادگاگانی ژماره ۲۴۴ و ۲۴۵، دواچار تۆمهتبارکردنهکان لهلایهن رهئوف بهگهوه خویندرايهوه. لهراستیدا، وردهکاری پرۆسهی دادگایی کردنهکهوهکهی ئهستهمبول لهژمارهکانی دیکهی (جریده محاکم)دا، بلاوکراوتهوه، بهلام ههر زوو دهرکهوتوووه که فهتھی بهگ بههوی چهسپاندنی بهلگهکان لهسهری لیکوئینهوهی زیاتر لهگهلا کراوهو بهگویرهی یاسی تاوانهکانی ژماره ۶۸ و بهرای زۆرینهی ئهندامان گیردراوتهوه بۆ زیندان. ههرچی نهزدف بهگ و ناجیم بهگ ئهفهنیشه تۆمهتی تاوانهکانیان ناتهاو بووهو مهرهخس کراون.

دیاره ههر لهم کاتهشدا، چاوی ههمووان لهدهرهوهو ناوهوهی ئهستهمبول و دهولتهی عوسمانیی، کهوتبووه سهر ئهو دادگایهیی که بۆ موسابهگی موتکان لهم کاتهدا ئهستهمبول دهستیپیکردبوو. پاش

ماوهيهكى كهه ناچيم بهگ گهريندرا تهوه بو سهر كارهكهى بهلام نهك
لهدياربهكر بهلكو وهك داواكارى گشتى دادگاي شارى بهيروت له
لوبنان بهپلهى دووهه سينفى موتهمايز، نهه ههوالهش له روژى
چارشهممهى ريكهوتى ٣ نهيلولى ١٨٨٩ء، لهلاپهرهى يهكهه
روژنامهكانى عوسمانيبدا وهك ژماره ٣٦٤٣ى (ترجمان حقيقت) و
ژماره ٣٦٤ى روژنامهى (صباح) دا، له بهشى (توجيهات)ء،
بلاوكر ايهوه.

جريدة محاكم

جمعه ايرتسى

يوم	يوم	سنة	اعستوس	سنة	صفحة
٥١٠	٧	١٣٠٧	٢٥	١٣٠٥	٦٠٧٩

(اشيو غزته بهر هفته جمعه ايرتسى كونلى جيقار . سنه لى در سعادت ايجون مجيده بكرمى غروش)
 (حسابيله التمش غروشدر . طشره ل ايجون اون بش غروش پوسته اجرتى ضم اولنو . بهر)
 (نسخه سى بنه مجيده بكرمى غروش اولقى اوزره يوز باره هر برده ساتيلور . درج اولنه جنق)
 (اعلانك هر برندن بر مجيده اخذ اولنور . سنه لکنه مشترى اولقى استيانلر عدليه نظارتى)
 (دائره سنده كائن جريده حاكم اداره سنه مراجعت ايلمليدو)

قسمت رسمى

(عدليه نظارت جليله سنه مورود تذكره)
 (ساميه صور نيدر)

وكالت دوربه وبيع بالوقفا طريق وسندر رسمى
 ابه دايتره زهين اولسان املاك و اراضينك
 بموجب قانون فروختى حقدده دايتر طرفندن
 وكالت دوربه به دار ايراز اولنه جنق سندات
 اوزرينه دفتر خاتالى مامورلى طرفندن مديونتره
 وقوعبوله جنق اخبار وجهه محاكمه مراجعتله
 رسماً تاخير مصلحت ايتدر ليدىي حالده مامورين

موى اليهم معرفتله بيع وفراغ معامله ستاك اجرامى
 ومحاكمه مراجعت تقدير نكده لاحق اوله جنق حاكمه
 انتظار اولتى وباسند رسمى وكالت دوربه ابه
 وكالت حسب الوكاله شرعاً ونظاماً مجبور
 اولديغى لوازم وكالتى ايفادن امتناعى تقديرده
 بالمحاكمه وربله جك قرار اوزرينه معامله اجرا .
 يدنك ايقاسى ضمنده صوب دولتر به دفتر خاتالى
 نظارت جليله سنه تليقات اجرامى خصوص سنه
 شوراي دولت تنظيمات دائره سندن قلمه انسان
 مضبطه وطرف والامى مشيختنه ابه جريان
 ابدن بخاره اوزرينه مجلس مخصوص وكلا فرار به
 بالاستيدان اراده سفيذ جناب پادشاهى شرف

قوتك ارابه و تعريف ابلديكي وجهه شهيسى
اجرا و معاملات سازه دخي ابغا قلندي .

سنة ۱۹ نومبر سنه ۳۰۵ تاريخي و ۱۶۲ نومري
اتهامنامهسي اوراق مترجمه سبيله برار في ۱۹ نومبر
سنه ۳۰۵ تاريخي محكمه تمير جزا داره سنه
توديع اولتغله بالمطالعہ اسول محاکات جزايه
قانونك ۳۱۸ نجی و ۲۱۹ نجی ماده لرنه نوفيافاً
بونردن جنايته اتهام ايدلان قضي بلك مدت
معيه سي طرفه توقيفخانه دن جلب ايله آروجه
طوبلان ضيطناسامده تفصلاً بيان اولديغي
اوزره اشجواب و تعين و كالته دار اولان معاملات
قانونيه ابغا اولتغره اجراي محاكمه لري شهر
مذكور كيركي درديجي باز ارا رتسي كونه تعليق
و قظيف و نايم اقديله لازم كلان جلبنامدر تنظيم
و ارسال اولدي

يوم مذكورده محاكمه اولده سنه رئيس هاشم بك
افندي و اعضا حسين حامد بك افندي و علي شهباز
افندي و اكباديس افندي و شوق بك افندي و اوخالس
افندي و حلي افندي اجتماع ابدوب قضي بك مفيد
اولديغي و قنطرا رتي منع ابدوب صورتده رفاقتنده
بوليس ماموري و يا ننده مداخه و كيلي دعوي
و كيلرندن هوداس قولوليسان افندي اولديغي
حاله توقيفخانه دن كنور دبلهرك و قظيف بك و نايم
افندي دخي كادرك باش مدعي عمومي معا و نرندن
كلاظم افندي جنسورنده محاكمه عليه به بالابتدار
جانب ريلاندن و فوجبولان سوال اوزرته موي
الهدن قضي بك اسمي احمد قضي ابوكتي و فرق

ديار بكر مامورين عدليه سي حقيقيه محكمه

تمير اعضاسندن مساعدتلو اراهيم بك افندي

حضرتلري طرفندن وارد اولان اوراق تعقيبه

اوزر بنه اخذ رشوت و مامورين سوا استعمال

و بعض كساي جنس و تحليه ابلدكاري ادعا

اولتغندن طولاي مطنون عليهم اولان ولايت

مذكوره اشقيات محكمه سي جزا داره سي رتسي

قضي و استينافي مدعي عمومي قظيف بكر ايله

بدايت محكمه سي رتسي نايم و مدعي عمومي

معاونق احمد جدي اقديلر حقلرنده درسمعات

استنطاق داره نحصه جريان اين تعقيبات

استنطاقيه و معاملات قانونيه في حاوي اولان

اوراق اوزر سنه هيت اتهاميه صفتيله تشكل

اين محكمه تمير حقوق داره سندن تنظيم اولان

في ۱۸ نومبر سنه ۳۰۵ تاريخي و اون نومرو

مضبطله ايله باش مدعي عموميك ماموريت عليه .

اكثریت و نظیف بگ و ناچم افندی به کفجه موی
 اليهما حقركم موجود اولان دلائل و امارات
 قانون جزائک مذکور التمش سکرنجی ماده سی
 موجبجه جنايته اتهاسته کافی اولوب حرکات
 و اعداری وظيفه مأمورین سوه استعمالدن
 عبارت اولسبيله حقركم لازم کلان معاملتک
 تعینی دخی دائرة مذکور به مانده ایدوکند واحد
 جدی افندی حقنده اوراق تحقیقده موجود
 دلائل موی اليهک وظيفه مأمورین سوه استعمال
 ایلدیکنده دخی مرتبه کفايده اولدیغنه اتفاق
 ارا ايله قرار ویردیکنده و اتهاسته سعادی دخی
 مضبطه مذکورده کوسرلدیکی وجهه موی
 الیهدن قصی یک رشوت جنايته منهم و نظیف
 بگ و ناچم افندی دخی وظيفه مأمورین سوه
 استعمال فعلرینک قاعلری بولسدقیرینی پساندن
 عبارتدر .

بونک اوزرینه اصول محاکات جزایه قانونک
 ایکوز التمش التجمی ماده سته توفیقاً جانب ریاستدن
 مدعی قومیتک اتهاسته منک عالی متهم موی الیه
 قصی بگ ايله نظیف بگ و ناچم افندی به تنهیم
 اندر بیلرک قصی بکه (اشنه سکا قانون جزائک
 التمش سکرنجی ماده سته مندرج فعلی اجرا ایش
 دورر) و نظیف بگ و ناچم افندی به دخی (مزرده
 وظيفه مأمورین سوه استعمال افعالی اسناد
 ایدیورر و باقیکر بوتلرک جهله سی فصل اثبات

التي ياتنده اولوب من اصل سوانلی اولدیغنی
 و مقدا دیار بکر ولایتی مدعی قومیتک شده
 و مؤخرأ محکمه استیافیه سی جزا دائرة سی ریاستده
 ولدیغنی حالده انفصال ایدیکنی و نظیف بگ
 دخی محل ولادی بته خطاش و سنی فرق اولوب
 سابق دیار بکر استیافیه مدعی قومیتکی اولدیغنی
 و ناچم افندی دخی سلیمانیه قصبه سی اهالیستندن
 اولوب الی التي یاشنده و لشدیغنی و دیار بکر
 بدایت محکمه سی ریاستندن مفصل ایدوکنی
 سونلرله جانب ریاستدن کندولرته و وکیل موی
 اليه اصول محاکات جزایه قانونک ایکی روز
 التمش دردنجی و ٣٦٥ نجی ماده لری موجبجه
 اختطارات لازم بعد الايض مضبطه اتهاسته ايله
 اتهاسته مضبط مأموری رؤف بکه قرائت
 ایدیرلدی .

مذکور مضبطه تک عالی موی الیهدن قصی
 بکه اسناد اولسان افعال قانون جزائک التمش
 سکرنجی ماده سته موافق مواد جنايته دن اولد
 یغنه و اوراق تحقیقده موجود اولان دلائل
 و امارات موی اليهک اتهاسته درجه کفايده
 ولدیغنه مینی موی الیه قصی بکک اولوجهله
 اتهاسته لاجل الحاکمه محکمه تیزر جزا دائرة سده
 ارساله و اصول محاکات جزایه قانونک درت
 یوزنجی ماده سی حکمجه مقسوب اولدیغنی محکمه تک
 توفیقخانه سته قولتی اوزره اخذ و گرفت اولغسته

قانونك ارئه وشریف ایلدییی وجهله شهیمی
اجرا و معاملات ساره دخی ایفاقلندی .

سنگ ۱۹ تموز سنه ۳۰۵ تاریخلی و ۴۶۲ نومروی
اتهامنامسی اوراق مترعه سبله براری فی ۱۹ تموز
سنه ۳۰۵ تاریخنده محکمه تمیز جزا دایره سنه
تودیع اولمقله بالمطالعہ اسول محاکمات جزایه
قانونک ۳۴۸ نجی و ۲۴۹ نجی ماده لرته توفیقاً
بونزدن جنایتله اتهام ایملان قسیمی بکنک مدت
معینه سی طرفنده توقیفخانه دن جلب ایله آروجه
طوبیلان ضیطناسامده قصبلا بیان اولدییی
اوزره استیواب و تعیین وکالته دایر اولان معاملات
قانونیه ایضا اولنورق اجرای محاکمات شمر
مذکورک بکرمی دردنجی باز ارایشی کوننه تعلیق
وقفیف و نایم اقلدیرله لازم کلان جلبنامدر تنظیم
وارسال اولندی

بوم مذکورده محاکمه اولمه سنده رئیس هاشمک
افندی واعضا حسین حامدک افندی و علی شهباز
افندی و اکادیس افندی و شوقی ک افندی و اوخالس
افندی و حللی افندی اجتماع ایلوب قسیمی ک مقید
اولدییی و قنطرا ریتی منع ایله جک صورتده رفیقنده
پولیس مأموری و یا ننده مدافع و کیلی دعوی
وکیلرندن هوادس فولولیبان افندی اولدییی
حالده توقیفخانه دن کتور دبلرک و قنطیف بک و نایم
افندی دخی کادرک باش مدعی عمومی معا وتزلدن
کالیم افندی حضورنده محاکمه علیده بالابتدار
جانب ریاسندن و فوجبولان سؤال اوزرته موی
الیه دن قسیمی ک امی احد قسیمی ایبوکتی و فرقی

دیار بکر مأمورین عدلیه سی حقنده محکمه

تمیز اعضاسندن سعادتلو ابراهیم ک افندی

حضرتمری طرفندن وارد اولان اوراق تعقیبه

اوزرته اخذ رشوت و مأمورین سوباستعمال

ومعض کسائی جنس و تخلیه ایلدکری ادعا

اولمندن طولایی مظنون علیم اولان ولایت

مذکوره استیاب محکمه سی جزا دایره سی رقیمی

قسیمی واستیاب مدعی عمومی نظیف بکر ایله

بدایت محکمه سی رقیمی نایم و مدعی عمومی

معاونی احد جدی اقلدیر حققرنده در سعادت

استطاق دایره حصه جریان ایمن تعقیقات

استطاقیه و معاملات قانونیه بی حاوی اولان

اوراق اوزرته هبت اتهامیه صفیه تشکیل

ایمن محکمه تمیز حقوق دایره سندن تنظیم اولان

فی ۱۸ تموز سنه ۳۰۵ تاریخلی و اون نومروی

مضبطله ایله باش مدعی عمومی ک مأموریت علیده .

قسم غیر رسمی

قضایه امر و بررسی و وارد شدن تعیین اولنسان
 کتبه طرفندن اشعار و قوه و بود قیامه ایشه باشلا -
 تدبر لمانسی مدیات ریاضتده بانفراف اخطار اللمی
 و شریف افندیگ عوییه و رعیت افندیگ نصیبین
 و حسن افندیگ حصن منصور محکمدری کتابتیرنه
 و ساهی افندیگ درک مستطعافنه تعیین اولنقری
 دردنیجیسی درک قضایه مستطقی الیاس افندی
 حقدنه ضابطه مأمورلغه الیاس افندیگ کا کان
 مستطقی طالمیله محکمه رئیسگ تصدیق اولسون
 اولسون مومی الیهک و ردینی توقیف و تحلیفه
 مذکره لریگ اجرای احکامی لازم کله جکمه دایر
 تحریرات بلزمسی بشعبیسی حاین احدک قتلندن
 طولای نقل دهومی استدعا سنده بولنش و بولک
 اوزرینه دهوانک تأخیری و اوراقت ارسال
 محکمه تیریک قرارینه متوقف بولنش ایکن مومی
 الیهک قانونشکنانه اوراقتی ارسال و محاکمی
 تأخیر ایتمی اتجیبی دایرهده او طه سنی
 خصوصی مراجعت ایدنره حصر ایدرک ایشلر
 دوچار تأخر و مشکلات اولقده و حتی سعید افندیگ
 استیفاف ریاستی و کالتنم رؤیت اولنان قرق بش
 ایشدن اون ایکینسده حاضر بولندیغی و موقو -
 فیک ارسال ایچون محکمدن و بریلان پوصلهده
 اشارتی اولدقجه موقوف کوندر لمانسنه دایر
 ضابطه امر و ردینی و جرجیسک قتلندن
 طولای و بریلان منع محاکمه قرارینه اعراض
 ایدینی حالد اوج ماه نزدقه قالدیغی و اسعد

- (دبار بکر و لایبی استیفاف جزا دایره می ریسی)
- (قضی و مدعی عومیسی نظیف بکاراله بدایت)
- (محکمه سی ناچ و مدعی عومی معاوانی احد)
- (جدی افندیگ محکمه تیریک جزا دایره سنده اجرا)
- (قلنان محاکمه علنهدری ضبطنامه سندن مایند)

بولندیغی سو یلدیلر مقام ریاستدن معاوان مومی
 الیه خطابا نظیف بک الیه ناچ افندی حقدنره
 اولان ادعایگ نهدن عیارت اولدیغک ماده
 قانونه و اسباب ثبوت سیک یالیله ابضاح ایدلمی
 تکلیف اولنسنه مینی معاوان مومی الیه نظیف بک
 علیهده بان ایدیلان افعال اتی مادهدن عیارت
 اولوب ریجیبی ابوطاهر فریسنه هموم ایدوب
 بر اثرینه فرار و بریلان مصطفی و رقاسی حقدنهدی
 اعلام عادیاً نقض اولنقله تکرار اجرا قلنان
 محاکمه بک سلیحی کچشد برنش اولندیغی حالد
 مومی الیهک و ایدرک مدافعه سنده قارشو برده چی
 اولندیغی درمیشان الیه و شیفه سنی ایضا ایتمی
 ایکنجیبی نصیبین قضایه بدایت محکمه سی ریسی
 حقدنه اقامه ایدیلان اشنگا عن الحکام دعوا سندن
 طولای خلاف قانون حرکتنده بولننندن نائی
 جهمه الیه اتمام ایدیلان ماردین بدایت محکمه سی
 هیئی حقدنه معار قانون اعطا قلنان اخذ و گرفت
 مذکره لریگ حکمی ایضا اللمی او پنجیبی یاره
 الهرق قضا ره کاتب و مباشر تعیین ایتمی و از جمله
 اسماعیل افندیگ مباشر لکه تعیین ایچون نصیبین

ورقماسی حفته منع محاکمه حاوی عیبت آنها -
 میدن و بریلان مضبوطک اون بی کون مسکره
 زنده بقولنی کبفتری اولوب ناچم افندی
 حفته بیان اولسان مواد دخی اوج توهرکه
 بونفردن ریجیبی اینایان طوماس افندی طلمنده
 مهر فکدن طلولانی اولسان دعوی مرت بش
 شاهدک شهادتیه تحقق ایش ایکن موسی الیهک
 رایت رأینده بولنی و اینکجیبی مازو طلمغنده
 رواج قره اوزرینه هجوم ایله اهالیکن انوال
 و شبامسی باغما و بکرمی به قریب نفوس قل
 و برخیلی اشخاص جرح ایلدکاری تبین المن
 و هیئت اتهامیه دن جنایتله اتهام ایملان مسکان
 قدر کسانک رایت ایدرلسی و اوچجیبی زمار
 نام مجله واقع اراضی منبهدن ابوطاهر قره سه
 هجومه احراق بوت و قتل نفوس و غضب اموال
 و مسا کره شاهانه به عدم مطاوعنده بولسان
 میرانی مصطفی ورقماسک قلی ثابت ایکن ر
 چوقی پارله الهرق رایتی رأینده بولنی خصوص
 مسزلی اولدیفنی بیان ایله ونلر حفته اولان
 اثبات ثبوتیه دخی اوراق میانده موجود اولد
 یعنی سوائسته تارشو انقیابک میرانی مصطفی
 ورقماسی حقرنده اینکجیبی دفعه و بریلان رایت
 قرارینی عدم قبول ایله تجیر ایش ایدوکنی و طاردین
 بدایت محکمه سی هیئت حقرنده صادر اولان اخذ
 و گرفت مذکره سی حکمنی نظارت جلبیلدن

وقوعبولان امر و اشهار اوزرینه حسب الوظیفه
 اجرا ابتدکنی و مباشر و کتبه تعیینه و طلمغه دار
 اولدیفنی کی و یابده اولان مدخلی دخی التامدن عبارت
 اولدیفنی و مسنطق الیاس افندیکن و ردیفی
 توقیف و تخلیف مذکره رایت اجرای احکامی
 لازم ککده چکنه دائر تحریرات یازمسی قوه
 مسنده ایله طوماس اولان بر طلمغ اشقیبا حفته
 و بریلان توقیف امر رایت رئیس محکمه طرفیندن
 تصدیق اولتامسندن ناشی تخلیفلهری جائز اولد
 مبه حفته و بو یابده ضابطه طرفین کندوسنه
 وقوعبولان اطافه و مراجعنه مانی و لندیفنی و حنا
 من حدک فتلدن طولانی وقوعبولان نقل دعوا
 مانی محکمه تجیردن اولوب کبفتی مقام نظارت
 عرض ایله طلب مذکور جانب نظارتین واقع
 اولدیفنی و محاکمه دائما کیده ماسو عهتده ایکی
 کون بوسنه ایشله مشغول اولوب و رکونی دخی
 استیاضی محکمه سی حقوق دائره مسنه و رکونی
 عیبت اتهامیه حصر المبرک قصور کو اثر استیاض
 جزا دار مسه لیسندن ابرو کدیکنی بیان و ناچم
 افندی دخی طوماس افندی ایشله سائر ایکی
 ماده حفته اولان رایت قرارری حاصل اولان
 قناعت وجدایه اوزرینه اعطا قلمش و وجدای
 اولان قرار رایسه اشتهاد قیلندن بولنش اولوب
 اشتهاده وقوعبولان خطا ایسه فرضدن معذور
 و مستثنای مسائلم اوله مبه جفنی جهنسه و کا
 وظیفه ماسورینی سوء استعمال دینه مبه چکنی و

اولیاده تنظیم اولنان قرارنامه محاکمه او طه سنه
 عودتک فرار اولدوقده وقتک عدم مساعده سنه
 مبنی دوام محاکمه قابل اولدمدیندن اوراقی
 موجوده تک تدقیقه فنی بک حقیقه اولان دلائل
 و اماراتک بیان و ابضاح اولتمی خصوصی معاون
 موسی الیه بعد التفهیم محاکمه تک مابعدی فر دای
 صالی کونه تعلیق قلندی .

شهر مذکورک بکرمی ایشچی صالی کونی
 ساعت الی راده زنده اعضادن علی شهناز
 و اکیادس اقدیلرک معذرت مشروعه لرینه مبنی
 کلمه منکاری جهته رئیس هاشم بک اقدی و اعضا
 حسین حامد بک اقدی و شوق بک اقدی
 و اوخانس اقدی و حلی اقدی الیه محاکمه
 سابقده بولغانش اولان اعضا مصطفی بک اقدی
 محاکمه او طه سنه اجتماع ایدوب موسی الیه فنی
 بک علی الاصول توقیعانه دن کتوردیلرک وکیل
 و معاون موسی الیه حاضر اولدوقلری حاکمه علناً
 دوام محاکمه بالابتداء ضبط سابق ضبط
 مأموری رؤف بک طرفدن قریشله مشدرجاتی
 طرفین جانبندن تصدیق اولدوقدنسکره طرف
 ریاستدن وقوعبولان طلب و افتاده اوزرینه معاون
 موسی الیه کاظم اقدی تشریح دهوا به قیام الیه
 ارضروم ولایتی مکتوبی معاونترندن مسفرت
 بکات دیار بکر سریانی قدیم بطریقندن استنداه
 ایلدیگی الی ابراهه متساہل بر قوطی درونده و

شاید ذهولاً و یا سہواً بر خطا وقوعبولسه الیه
 محاکمہ درجات اوزرینه تشکیل اولغانش اولدوقدن
 مدعی عومیل مانوقی محکمه سنده تصحیح خطا
 ایتدیره الیه جکاربینی و حتی شوادنا اولنان مادنر
 کندوسنک استیاض جزا ریاستی زمانده وقوع
 بولش شیر اولدیغی و اورادن بدایت بار سنه
 تعویل مأموریت ایدرک ارادن خیلی زمان مرور
 ایلدیگی حالده شمیریه قدر مسکوت عنه قانش
 اولدیغی ومع مافیه بلا سبب استیاض ریاستندن
 عزل الیه بدایت ریاستده تعیین کندی حقیقه بر
 نوع جزا اولوب بکره دخی بوصولته مظهر
 مجازات ایدلسنه قیام اولتمی موافق معذرت
 اولدمدیندن درمیان ایلرله مذاکره او طه سنه
 کتدرک مضبوط اتمامده بیان اولدیغی وجهله
 اول امرده تطیف و نایم اقدیلر حقلرنده لازم
 کلان معامله تک تعیین سننده اوجهنک مذاکره سنه
 لدی الانتدار موسی الیهما حقلرنده مدعی موسی
 جزا قانوننامہ همایونده مشدرج مواددن بر ماده
 قانونیه استناداً جزایی مستلزم بر ادعا درمیان
 ایدمامش و ذالناً موسی الیهما هیئت اتسایه
 مضبوط سنده دخی بک بر ماده قانونیه مستنداً
 اتهام ایدمامش و احوال موجوده تشکیلات محاکم
 قانونک فرق قانونی مادمسی موجب جمحل اولنه
 جق مواددن بولغانش او الیقینه بناء موسی الیهما
 حقلرنده محاکمه محل قالدیقنه منفناً قرار و بریلرک

ناجیم و چاپ کردنی کتیبی (هدیه الأمم و ينبوع الآداب و الحكم) له بهیروت

دوو سال پاش نهوهی ناجیم له ویلایهتی بهیروت وهک داواکاری گشتی دهستبهکار بوو، کتیبیکی به ناونیشانی (هدیه الأمم و ينبوع الآداب و الحكم/ دیاری گه لان و سهرچاوهی نهدهب و حکمهت) لهسالی ۱۳۰۸ک بهرامبر ۱۸۹۱ز چاپ و بلاوکردهوه. کتیبهکه وهک له ناونیشانهکهیهوه دیاره، کتیبیکه لهبارهی ناداب و رهوشتهوهو لهچاپخانهی روژنامهی "بهیروت" چاپکراوهس له شهش بهش پیکهاتوه:

- بهشی یهکهمی سهبارت به عقل و نهدهب و حکمهت و رهوانبیزی و زمانپارویی و ههروهها پیاهه لدان و داشورین و هاوشیوهکانیتی.
- بهشی دووم تاییهته به قسهکردن و بیدهنگی و راستگوویی و درو و گهمژهیی و نهفامیی و ئیرهیی و رق و دووزمانیی و ئاکارهوهیه.
- بهشی سییهم سهبارت به هاورییهتی و برایهتی و سهردان و کهنارگری و گلهیی و پیاوهتی و مافهکان و چاکهکاری و رهوشتهرزیهوهیه.
- بهشی چوارهم باسی دهسه لاتدارییتی و وهزارت و دادپهروهیری و ستهم و لیخوشبوون و تولهسهندنهوهو را و راویژو نهییپاریزی و جهنگ و ناشتی و ئارامیی و ورهبرزییهوهیه.
- باشی پینجهم لهنارهی کهسابهت و پیشه و پاره و دلفراوانیی و چاکهکردن و دیاری پیدان و سوپاسگوزاری و پابهندی و هیوا و ههژاری و قهناعت و سهفهرو غهریبیهوهیه.

- دوا به‌شیشی تاییه‌ته به عشق و جوانیی و دابران و ژوان و هاوسەرگیریی و کور و سیله‌ی رحمه‌وهیه. ژماره‌ی لاپه‌ره‌کانی کتیبه‌که تیکرا ۵۸۴ لاپه‌ره‌یه.

شایه‌نی باسه، له سه‌ره‌تای ئەم کتیبه‌دا، سه‌رنجی چەند زانا و ئەدییبیکی ئەوکاته‌ی عه‌ره‌ب نووسراون که سه‌رجه‌میان به‌وپه‌ری ریزه‌وه ئەم کتیبه‌ی ناجیم به‌رز دهنرخینن و به‌گه‌وه‌ه‌ریکی که‌موینه‌ی له‌جیهانی ئەده‌ب و حیکمه‌ت‌دا، داده‌نین.

سه‌ره‌تا (مه‌حمود ئەلحه‌مزای) موفتی دیمه‌سق له شام، به‌چەند دێریک باس له سوود و شایسته‌یی کتیبه‌که و نووسه‌ره‌که‌ی ده‌کات، پاشان (نوعمان خه‌یره‌دین ناسراو به ئیبن ئالوسی به‌غدادی) به‌ دارشتنیکه‌ی ئەده‌بی عه‌ره‌بیی ئاماژه به‌ گه‌نجینه‌ به‌هاداران‌ه‌ی ئەده‌ب و حیکمه‌ت ده‌کات که ناجیم لێ هه‌له‌ینجاون و به‌شه‌کانی کتیبه‌که‌ی لێ پیکه‌یناون. دواتر (سه‌ید عه‌بدولرهمان ره‌فاعی حه‌له‌بی) باس له‌و چێزه‌ ده‌کات که له‌زمانپاراویی و بایه‌خی باسه‌کان و شیوازی نووسینه‌ی کتیبه‌که‌دا هه‌ن و نزای ته‌مه‌ندریژی و پادا‌شتدانه‌وه له‌خودای مه‌زن بۆ نووسه‌ره‌که‌ی ده‌کات.

له پاش ئەو، (ئەبولحه‌سه‌ن عه‌بدولفه‌تاح ئەلمه‌حمودی ئەللازقی) به‌ شیعریک وه‌سفی کتیب و نووسه‌ره‌که‌ی ده‌کات و ناجیمی وه‌ک ئەستیره‌یه‌ک له‌ئاسمانییکی تاریکدا چوواندوه. له‌دوای ئەو، (ئەبولحه‌سه‌ن قاسم ئیبن محمه‌د ئەلکه‌ستی ئەلبه‌یروتی) چەند دێریک و شیعریکی سه‌باره‌ت به‌ کتیبه‌که و نووسه‌ره‌که‌ی "ناجیم ئەفه‌ندی مه‌ولان به‌گزاده" نووسیوه و کتیبه‌که‌ی به‌شاکاریکی پر زانیاری داناهه‌ که کات و شوینی رووناک کردۆته‌وه، هه‌روه‌ها شیوازی ناجیمیشی به‌ باشترین شیواز ناوبردوه. دوای ئەوان، (میسباح ره‌مه‌زان) که باشکاتبی گومرگی نیوزویی به‌یروت بووه، شیعریکی به‌سه‌ر

کتیب و نووسەرەکهیدا وتووہو پیاھەلدانیکی زۆری بۆ کردووہ.

شایەنی باسە، (عەبد یەسوع) کە سەرۆکی قەشەکانی ئامەدی کلدانی موسڵ بوو، چەند دێریکی لەسەر کتیبەکە نووسیوو پێی وایە شاکاریکە لەبواری رەوشت و ئادابدا کە لەسەر وەسف و پیاھەلدانەوہیە. ئینجا (فارس ئەفەندی شەقیر) کە ئەندامیکی دادگای پێداچوونەوہی ویلایەتی بەیروت، شیعریکی بۆ کتیب و نووسەرەکە ی وتووہ. دواکەس (سەلیم ئەفەندی عەباس) ه کە سەرنووسەری رۆژنامە ی (بەیروت) ه، سەرنجی خۆی نووسیوو پێی وایە کتیبەکە ئاویکی سازگارە بۆگیان و شەمالیکی دەمەوبەیانە و ھەموو مانایەکی جوانی ھەلگرتووہو لەھەموو بابەتتیک ی بەنرخ ی تێدایە، ھەر وەھا بەشیعرو دارشتنیک ی پاراو، سەرەتای کتیبەکە ی رازاندۆتەوہ.

PJ
7601
N3x
1890
V-1

كِتَابًا

هدية الامر وينبوع الآداب والحكم

تأليف

حضرة العالم الفاضل والجهيد التحرير الكامل

عزتو عبد الرحمن ناظم افندي

المدعي العمومي في ولاية

بيروت الجليلة

برخصة نظارة المعارف الجليلة

حقوق الطبع محفوظة لادارة جريدة بيروت

طبع في مطبعة جريدة بيروت سنة ١٣٠٨ هجرية

﴿ تقاريف العلماء الافاضل ﴾
﴿ والادباء المشار اليهم بالانامل ﴾

الحمد لله تعالى

قد سرحت طرف الطرف في مضار هذا الكتاب المستطاب فوجدته
جامعا لفرائد الفوائد شاهدا لجامعه بالفضل والكمال والادب والبراعة والبراعة
كان الله تعالى لي وله وبلغه من الخيرات مأمته **كتبه الفقير محمود الحمزاوي**
مفتي دمشق الشام

لقد اهتدى نظري الاعزل بنجوم هذا السفر. وطال بقواده من الفكر
اجدل. الى سماء هذا البدر. وشق عائم دركي لبحر هذا البحر. واستنشق ذهني
نساء هذا الفجر. فالفيته كتابا (نوح طيه). (وروضا انقا) غني عندليه.
(وانيس) غريب يفوق سمر الدامى. (وحديقة) ورود تلهيك عن ضم اليهود
وشم الحدود فاين الرند والحزامى. فن وجدته يرغب عن (المحاضرات) ومن
صحبه لا يولع (بالمسامرات) فما رنات المثلث والمثاني ولا معبد عنده (والاغاني) الا
كصير باب. وما (ديوان الصباية) بسعدى ورباب الا كطين ذباب. اذ هو
(المستظرف) من (خلاصة) الحكم وعبر الامم (والهدية) المقبولة عند العرب
والعجم. وثالى (تيمة) نثرها عروس القلم. على رؤوس ارباب التعم والتعم.
كيف لا وقد جمع شملها فاضل خريت. ومؤلف زاد بمذوده الى حماه من
المعاني كل شئت. وعالم طمى بحر ادبه. ولو ذعى ظهر بالسبك خالص ذهبه.
(ونقشبندی) نقش بنده بروابط ذوي الفضل. **فغدا (ناجما)** في روضه شاربا
من حوضه العلل والهل. صاحب العزه ومن تجلبب من الشعر (بديباجه)
ونجازه. جناب ذي الخلق التدي. **(عبد الرحمن ناجم افندي)** فلا زال يحوك
بقلمه للشعراء اشعارا. وللادباء دنارا. ولا برح في سماء الاداب. يضيء كإضاء
الشهاب
كتبه الفقير نعمان خير الدين الشهير بابن الألوسى البغدادي

الحمد لله الذي غمر طامة عباده بسوايغ النعم. وخص خاصتهم بما منحه
من نوابغ الحكم. والصلاة والسلام على أفصح من نطق بكلام. وعلى آله واصحابه
الكرام. الناهجين مناهج خطابه. والمتأدين بأدابه. رضوان الله عليهم اجمعين
وبعد فاني نظرت هذا الكتاب وطالمت ما فيه. ووقفت على ما رق وراق من

الفاظه ومعانيه. ولحظت محاسن ظرائفه. واجلت النظر في لطائفه. ورتعت في
رياض آدابه العلية. وتاملت ما حواه من المعاني الادبية. ولاحظت فصاحته بهين
الانصاف. واستعملت ما اشتمل عليه من محاسن الاوصاف. فرأيت قد اخذ

من كل حسن زخرفه. وتفننت افنانه ببديع زهر الفنون الله اكبر ما لطفه.
وشاهدت لسان القلم فيه وان كان ذا لسانين قد اهم الصواب فنطق بفضله.
وصفحات الاوراق وان كانت ذا وجهين قد اذعنت بكماله وصحة نقله. فقلت
سبحان من يرزق من يشاء بغير حساب. ما هذه والله فضيلة تنال باكتساب.

لكنما فضل الله يؤتية من يشاء فله در ناظم عقوده. وموشى بروده. لقد ملا
الاوراق بما عذب وراق. وتفرد به جارا ذيل الافتخار على ابناء عصره بما
راق وفاق **فان الله تعالى يديه لاهل الادب فخرا. ويجازيه بما ينماه في الدنيا**
والاخرى. امين

قاله بضمه وكتبه بقلمه

السيد عبد الرحمن
الرفاعي الحلبي

لله در مؤلف هو في الفضائل كالعلم
علامة العصر هما م الخبر والبحر الخضم
من قد تسمى (ناجما) وغدا كنجم في الظلم
قد جاد في تأليفه هذا البديع المنتظم
مذغاص ناقب فكره الفياض في بحر الحكم
فاتى بدر صيغ ما بين المحابر والقلم

فهو الهداية للورى وهو الهدية للأمم
 قاله بضمه وكتبه بقلمه ابو الحسن
 عبد الفتاح المحمودى اللاذقى
 عنى عنه

الحمد لله الذي أرسل رسوله محمداً بالهدى ودين الحق الى جميع الامم .
 ليهديهم الى صراط مستقيم . وختم به الانبياء ليتم مكارم الاخلاق ويفيض
 على الناس ينابيع الحكم . مستمداً بما اوحى اليه من حكيم عليم صلى الله تعالى
 عليه وعلى آله واصحابه الذين اهدوا بهداه واقتدوا به ولم يخرجوا عن دائرة
 رضاه . (اما بعد) فأقول اني لما وقفت على هذا الكتاب المسمى (هدية الامم
 وينبوع الآداب والحكم) وامعت النظر به بدا لي من خلال سطوره نور
 سره المكنون فتأكد عندي أنه جدير بالاعتناء والاعتبار يعجب كل ذي معرفة
 ودراية ويشتره مهذب الطبع ولو بقرطى مارية وقد ابتهج به الزمان والمكان .
 واستحق الثناء من كل لسان . ودلتى بلاغة معانيه . وفصاحة الفاظه ومبانيه .
 على فضل مؤلفه العالم الفاضل حضرة عزتو (ناجم افندي) ولان بك زاده
 المتصف بكل كمال والمقلد الآن وظيفه مدعى عمومى ولاية بيروت الجليلة
 واني لم اجد من سرى مسراه بهذا التأليف المؤلف الذي رتبته على احسن
 اسلوب وجمع به طرائف قلما توجد في غيره من الكتب الادبية ليكون له
 من اعظم المآثر الحميدة فان الانسان عنوان يستدل به على صفاته القائمة
 بذاته وقد بادرت لنقريظه بما ذكرته نثرا وألحقت به ما سنح لحاطري
 نظماً فقلت

هذا الكتاب هدية الامم	ومجلة الآداب والحكم
ترهو المعاني النور مشرقة	بسطوره كالزهر في الظلم
لما تيسر طبعه وبدا	وقفت له الافكار كالخدم
شكراً لمنشئه الذى تليت	اوصافه الحسنى بكل فم
اغنى به الدنيا وقلدها	بجواهر الآلاء والنعم

سفر لقد سفرت بدائعه عن سائحات نوابغ الكلم
 صدق الذي أرخ يقول به قد تم طبع هدية الامم
 ناظمه وراقده ابو الحسن قاسم
 ابن محمد الكسبي البيروتي
 ١٣٠٩

كتابك بحر بالمعارف قد طمى
 رايت به روضاً من النثر يانما
 بتأليفه فقت الاوائل فطنة
 وابدعت فيما قد جمعت بهمة
 واعربت عن فصل الخطاب بجمعه
 احطت باشتات المعارف خبرة
 فضائل اعلى من ذكاء محلة
 غدت فوق راس المجد ناجاً مرصعاً
 اذا شعراء العصر كبراً تعظموا
 هديتك الغراء مكتبة لهم
 دُعيت باطلال العراقين ناجماً
 سقى ترب الاستاذ الزهاوي هاطل
 احلك من نادي البلاغة ذروة
 وانك اغنى الناس عن ذكر سالف
 قاله بقمه وكتبه بقلمه باشكاتب الكمرك الداخلي في بيروت
 مصباح رمضان

قد وقفت على هذا التأليف الانيق. فرأيتُه اهلاً لان يتخذ وحده بمقام
 النديم الصديق. لما فيه من تهذيب العقل. بالنطق الشري وشريف النقل.
 ما يغني عن الكثير من الفوائد. والتكت النادرة الفرائد. كيف لا وفيه اجل
 الحكم لتثقيف الاخلاق. تلقيناً للشباب الاضمر ما وجب عليه عقلاً وشرعاً

ولاق ولعمري ان هي الا مجلة تفوق الوصف والتبجيل. وتستوجب الاشتغال
 بها ابداً وجداً بالتزوي الطويل. فله در المصنف الاديب العلامة. ذي المرؤة
 الفاضلة والهمة والشهامة. **حضرة (عبدالرحمن ناجم) افندي رئيس محكمة استئناف**
 الجزا بولاية ديار بكر الحليّة فانه قد تعب وجمع ورتب ونصب فجاء بملحة
 صارت تحفة لالباء العرب والعجم. بل هدية مقبولة لدى الامم. ينتفع بها
 المبتدي في ميدان علم الاخلاق والآداب. ولا يستغنى عنها من كان قد غاص
 في الفنون والآراب. **كتبه الفقير عبد اليسوع رئيس اساقفة**
الامدى الكلداني الموصللي

ما بلبل الروض طيب النغم
 اذا استحدثته كف ذي ادب
أجراه (عبدالرحمن ناجم) من
 العالم العامل الذي بهرت
 اهدي فاهدي ضليل كل نهى
 سفر اذا السفر عن سامره
 جلاه مثل المرآة منطبعاً
 من كل قيد لكل ابدة
 منتخبات مختارة جمعت
 كخطبة من فضائل عقدت
 تطرب ربّ الحسام والقلم
 منسوقة من فصيح منتشر
 لله (عبد الرحمن) جامعها
 لقد غدا مثله مؤلفه
 نظمه بقمه ورسمه بقلمه **فارس افندي شقير** احد اعضاء
 محكمة استئناف مركز ولاية بيرت الحليّة

وقد ختم هذه التقارير جناب سليم افندي عباس محرر جريدة بيروت
مظهراً مشتملات هذا الكتاب

كتاب قد حوى ريحان انس يحاكي تورهُ نورَ الشمس
سرت نفحاته في الروح مسرى نسيم الصبح زف الى النفوس
فوائده فراند والمعاني بدائع اشرفت طي الطروس
حلت نقاته لفظاً ومعنى فهن المسكرات بلا كوكوس

هذا كتاب تشربه النفس . وتبسط فيه موائد الانس . اوضاعه تستعيد
الاحراز بحسن بيانها . وتهب على النفوس كنسمات الاسحار بلطف سرياتها .
قد جمع من كل معنى جميل . ومن كل موضوع جليل . ما استعاز من النسيم
رقته . ومن اشهد حلاوته

كلامٌ بل مداً بل نظامٌ من الياقوت بل حبيب الغمام
وقد تزّهت في حدائقه الناظر . وسرحت بين اسطار ازاهره الحاطر .
فاذا هو غيث الربيع . وانفاس البديع . يتفرق ماء البلاغة في روضه المعطار .
ويتدفق منه معين الفصاحة فيملا بمحاسنه عيون النظر
وقد قسمه حضرة مولفه الفاضل الى ثمانية اجزاء الاول في العلم والعقل والادب
والحكمة والبلاغة والفصاحة والخط والكتابة والشعر والمدح والهجاء وما
يشابهها وهذا تم طبعه . وحسن عند ظهوره للعيان جمه
الثاني في النطق والصمت والصدق والكذب والحق والجهل والحسد
والبغض والغية والنخيمة وما يشاكلها
الثالث في الصحبة والاخوة والزيارة والعزلة والوفاء والعتاب والمرؤة
والحقوق ومكارم الاخلاق وما يناسبها
الرابع في السلطنة والوزارة والعدل والظلم والعمو والانتقام والرأى والمشورة
والحزم وكتمان السر والحرب والصلاح والشجاعة والتأني وعلو الهمة وما
يوافقها
الخامس في الكسب والصنعة والمال والكرم والاحسان والهدية والشكر
والحرص والبخل والاكسل والامل والفقر والقناعة والسفر والغربة وما يلائمها
السادس في العشق والجمال والهجر والوصال والتزويج والولد وصلة الرحم

ناجیم و چاپ کردنی کتیبی (گلزار آثار) له بهیروت

عبدولرحمان ناجیم هر له بهیروت، کتیبکی بهناونیشانی (گلزار آثار) لهسالی ۱۸۹۲دا، چاپ و بلاوکردهوه. ناوهرۆکی ئەم کتیبه وهک لهناوهکهیدا دیاره، گولچنینیکی شیعرییه له بهر ههمه شعیرییه عهره بیی و فارسی و تورکییهکان که چه دین سال بوو کۆیکردبوونهوه و په ندو حکمه تیان بو ژیان تیدایه. ئەو به پی پیتی ئەبجهدی، هه له پیتی ئەلیفه وه ههتا یاء، چی به باش زانیوه لهو شاعرانه دایناون که هه ندیکیان نووسه ریشیان دیار نییه. ئەو سه رهتا به شیعره عهره بییهکان و دواتر فارسییهکان و ئینجا تورکییهکان دهستیپکردوووه له پیتی که وه بو پیتیکی تر په ریوه ته وه. شایه نی باسه، له کۆتایی کتیبه کهیدا، چامه که ی خوی به ناوی (رهنمای دیار بکر) و ههروه ها پینچ خسته کییه کی له سه ر شیعریکی مهولانا جه لاله دینی رۆمی چاپ و بلاوکرده وه.

كلزار آثار

جمع وتاليف
عبد الرحمن ناجم

مدعي عمومي ولاية بيروت الجليلية

برخصة نظارة المعارف العمومية الجليلية

حقوق الطبع محفوظة لجامعه

طبع في بيروت: المطبعة الادبية سنة ١٣٠٩

* گلزار آثاری *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

السنه شعرايى مفاتيح اسرار حكمت و قلوب ادبىي مصابيح انوار علم
 و معرفت ايليان رب جليله حمد جميل احق واحرى و (ان من الشعر
 لحكمة) كلام معجز بيانيله پايه شعري بلند ايدن سرور ثنائته درود
 نامعدود اليق و اولى اولديغى عرض واجبند نصكره راجى لطف
 و عفو راحم * عبد الرحمن ناچم * شو و جهله بسط مرام * و سوق
 كلام * ايدركه قوم عربك طائفه ترك و عجمك اشعارنده خيلى حكم
 و مزايا موجود اولديغى حالده منظومه لرى درر منثوره كى متفرق *
 و هر برى آخريره دوشوب پرا كنده و متشتت * اولغله انلردن استفاده
 يولى مسدود قالمش * و اهلى نزدنده مرغوب و مستحسن بو مثللو آتارك
 واجب اولان محافظه سى بر مجله ده جمع و ضبطنه منوط بولتمش *
 اولغله انتخاب و التقاطنه موفق اولديغم اشعار بر كزیده لرى * حروف
 هجا اوزرينه ترتيب و تنظيم و كلدسته كى بريره جمع ايله * گلزار آثاری *
 ناميله توسيم * و ادبانك نظر مطالعه سنه تقديم * ايلدم * و الله هادى
 الامم * لجمع الآداب و الحكم *

حرف الالف

والايات عرية

قال ابو الحسن النوفاني

ابت نفسي الدنيا فانفس مالها كتاب ابي الا اليه سكونها
اصون كتابي عن يد لا تصونه صيانة نفسي عن اخ لا يصونها

قال آخر

ابكي وضحك خصمه ووليه بالسيف والقلم الضحك الباكي
الدرّ والدرّي خافا جوده فتحصنا بالبحر والافلاك

وقال المتنبّي

ابلى الهوى اسفاً يوم النوى بدني وفرّق الهجر بين الجفن والوسن
كفى بجسمي فحولا انني رجل لولا مخاطبتي اياك لم ترني

وقال ايضاً

اتاني هواها قبل ان اعرف الهوى فصادف قلباً خالياً فتمكنا

وقال العسقلاني

اتي من احبائي رسولٌ فقال لي ترفق وهن واخضع تفر برضانا
فكم عاشق قاسى الهوان تجنباً فصار عزيزاً حين ذاق هوانا

وقال اخر

اجعل جليسك مجموعاً تطالعه لتستفيد من الآداب والحكم
واترك مجالس اخوان تجادلهم فتكسب الاثم من سمع ومن كلم

وقال العماد الاصفهاني

احب المرء ظاهره جميل لصاحبه وباطنه سليم
مودته تدوم لكل هول وهل كل مودته تدوم

حرف الالف

والايبات فارسية

آبم زكرم بروی کار آوردی وزموج فرام بکنار آوردی
صبرم بدل ازغم فکار آوردی خواهم بدو چشم اشکبار آوردی

وقال اخر

آبی نجاست کا آتش هجرم جگر بسوخت وین برق جانکداز همه خشک وتر بسوخت
گفتم که سوز آتش دل کم شود باشک آنسوز کم نکشت ووزانم بتر بسوخت

وقال اخر

اجل چون فرود آیداز پیش و پس پس و پیش نکذاردت يك نفس
وقال کمال

احداث دهر و لطف تو واشتیاق من هر يك ازین سه کانه ندارد نهائی
وقال اخر

احوال دردمندی مانی نهایتست هنگام دستگیری و وقت عنایتست
وقال صائب

اخلاط دیده عینک را حروف آموز کرد صحبت روشن ضمیران کورر اینا کند
وقال اخر

آخر همه کدورت کلچین و باغبان کرد دبدل بصلح چو فصل خزان شود
وقال قاآنی

آدمی کورا نباشد تجربت بر چنان آدم شرف داردستور
می خوردمسکین نمک بر جای قند طعم شیرین رانی داندز شور

حرف الالف

والايات تركية

قال الشاعر

ابتدای عملك آخری در پیش كرك كار اولده كشی عاقبت اندیش كرك

فضولی

آتش برق فراقك نار دوزخ تك الیم جرعه جام وصالك آب كوثرتك لذید
ای فضولی عالی کوردم قوم نعمتترین هیچ نعمت کوردم دیدار دلبرتك لذید

وقال اخر

آتش عشقی اطفا ایده مزجر محیط ماجرا مزبزم ای دل دخی چوق صو کتورر

وقال سري

الحذر اوله اسیر نام مانند نکین روسیاه ایلسنی ایام مانند نکین

وقال راشد

اخلاف کائناتی حکمته حمل ایله هب یوقسه تقدیر ایلز برا مرده حاشا غلط

وقال عزت منلا

ادبار سخت عاقلی دیوانه کوسترر اجبار بخت جاهلی فرزانه کوسترر

مرآة دولتک بوده بر سر مبهمی منصبده آشنالری بیکانه کوسترر

وقال وهبي

آدم اودرکه ایتمیه تغیر وضعنی اقبال وبخت کندو یه اولمش اولمامش

وقال اخر

ارزان متاع فضل و هنر باق نه رتبه کیم بیک معرفت زمانه ده بر آفرینه در

ابنای دهر هر هنره آفرین ویرر یارب بو آفرین نه تو کمنز خزینه در

تکبیل

تخمیس نفیس علی غزل حضرت مولانا جلال الدین الرومی قدس
 سرّه العزیز جامع هذه المجموعه اللطیفه . کلماتها به تبرکاً
 بانفاسه المبارکه الشریفه . لیکن الختم باحسن
 الکلام . دلیلاً علی حسن الختام .

—SOURCE—

کر طالب وصلی بدر دوست بیاید یکره نظر پاک بدان کوی کشائید
 وز شوق وصالش بهمین بیت سراید (ای در طلب او شده بیخود بخود آید)
 (سر تا قدمت اوست شما خود بکجاید)

دل منزل آن دلبر موزون حرکات است جان مظهر اسما و شئونات وصفات است
 باخضر اگر راه سکندر ظلمات است (مقصود ازین ظلمت اگر آب حیات است)
 (لب تشنه مباشید که سر چشمه شماید)

از بیخودی خود نفسی کر بخود آپی دانی چه بود سلطنت و عرش خدایی
 بر در که او آه مزین کر چه کدایی (آهی که بر آرید دمام ز جدایی)
 (ای بیخبران در دل آن یار در آید)

هر چیز که آید بتوزان یار نکو خوست ز نهار مکن شکوه تو از دشمن و از دوست
 دائم حرکات و سکانات همه چون زوست (بی او نتوان زد نفسی هم نفست اوست)
 (یکبار بگرد نفس خویش بر آید)

هان معرفت نفس خود اول بکف آرید تا بی جهت آن کنز خفی را بتوان دید
 هر چند که آینه اسرار نماید (آن رتبه ندارد که خود را بشناسید)
 (ورنه نچدا مظهر بیچون وچر اپید)

خواهی که شود کشف ترا معنی موجود روی طلب پیر که کردد بتومشهود
 وزیر نماید بتویک ساجد و مسجود (بی بدرقه این ره نتوان برد بمقصود)
 (پس در طلب پیر طریقت بگر اپید)

تا کی شوی (ناجم) تو اسیر غم دنیا از خاک گذر کن بسوی عالم بالا
 وز ذره بیر راه بخور شید معلا (منلا) صفت ازجوی شتاید بدریا
 (چون خضر درین ظلمت اگر طالب ماید)

❀ قد تم طبعه فی شهر رمضان المبارک ❀

❀ سنه ۱۳۰۹ ❀

سه‌عید بهگ ئه‌فه‌ندی و ره‌خنه‌یه‌ک له ناجیم

دیاره ماوه‌ی چهند سالیکی ده‌بوو که سه‌عید بهگ ئه‌فه‌ندی سه‌روکی دادگای به‌رای له شورای ده‌ولت، خه‌ریکی بابه‌تیک بوو به‌ناونیشانی " غلطات ترجمه / هه‌له‌کانی وه‌رگیران " له‌و باره‌یه‌شه‌وه له چاپخانه‌ی روژنامه‌ی " ترجمان حقیقت " ه‌وه چهند به‌شیکی بلاوکردبووه. ئه‌و له لایه‌ره ۲۱-۲۲ ی به‌شی پازده‌یه‌میدا، که دوو سال پاش مه‌رگی ناجیم، واته له‌سالی ۱۳۱۵ ک به‌رامبه‌ر به ۱۸۹۷ ز، چاپ و بلاوکرایه‌وه، ده‌لێت که شاعیری به‌ناوبانگ ناجیمی خوالیخوش بوو، به‌هیتیکی میرزا حه‌بیبی له‌تورکیه‌وه به هه‌له وه‌رگیراوه بو فارسی و له‌مانا به‌ه‌تیکه‌ی لایداوه. دیاره وه‌رگیرانی شیعر بو شیعر یه‌کیکه له‌کاره گرانه‌کان و هه‌ندیک جار دوور نییه وه‌رگیر بکه‌وێته هه‌له‌وه، چونکه وه‌رگیرانه‌که ته‌نیا پشت به‌زانینی وشه‌کانی زمانه‌که نابه‌ستیت و هه‌ندیک جار وه‌ک ده‌وتری "ماناکه له دلی شاعیردایه " واته شاعیر له‌وانه‌یه وشه‌یه‌ک له‌شوینیک به‌کاربه‌نینیت که‌مه‌به‌ستی ته‌نیا رووخساری وشه‌که نه‌یت و ده‌شیت مانای دیکه هه‌لبگریت که وه‌رگیر په‌ی پی نه‌با، یان هه‌ندیک جار وه‌رگیر به‌هیتیک وه‌رده‌گیرئ و به‌ئه‌نقه‌ست مانای به‌هته‌که به‌لایه‌کی دیکه‌دا ده‌بات که خوی مه‌به‌ستیتی!! ئه‌وه‌ش زیاتر ره‌خنه‌گره شیعریه‌کان وردتر ده‌توانن ده‌ستنیشانی بکه‌ن. ئه‌مه‌ش ده‌قی به‌هته تورکیه‌که‌وه وه‌رگیرانه فارسیه‌که‌ی ناجیمه:

مور را نیست وام دادن دوست
اینک از کمترین معایب اوست
(میرزا حبیب)

داد مور اورا جوابی بس حسن
کاز میان جمله اخلاق من
هست این خوی بدم بسیات به
که نیم من هیچ کسرا وام ده
(ناجیم)

1
احمد مباحث افندی حضرت تارینه

~~Iran~~
34

عمر یضادر

از

سعیاد

رئیس محکمه بدایت در شورای دولت

« غلطات ترجمه » نك اون بشیجی دفترندن عیناً
نقل اونوب (ترجان حقیقت) مطبعه سناده
طبع اولمشهر

استانبول

۱۳۱۵

Activate
Go to Settings

Lacigale et مشهور La Fontaine

la fourmi نامنده کی منظومه سنی شعرای

ایراندن یوزلرجه شاعر ترجمه ایتدیکی

حاله منظومه من بوره نك :

La fourmi n'est pas prêteuse

C'est la son moindre defaut.

La fontaine.

بیتی ترجمه نظمیه خصوصنجه برسد آهین
کبی شعرانك اوکلرینه کرلمش ونه ایت
مرحوم میرزا حبیبک :

موررا نیست وام دادن دوست
اینک از کمترین معایب اوست

بیتیه ایتدیکی ترجمه اسلافک ترجمه لرینی
چیکنه یوب کچمشدر.

ینه بو بیتی ترجمه ایچون جدا شاعر
اولان بعض ذواتک اختیار ایتدکاری کلفتله

برابر حقیقی ترجمہ دن درجہ تباعد لری

اک مشہور فارسی خوانانر مزدور شاعر

شہیرناجم افندی مرحومک ترجمہ آتیہ سی

کوسترر :

داد مور اورا جوابی بس حسین

کاز میان جملہ اخلاق من

ہست این خوی بدم بسیار بہ

کہ نیم من هیچ کسرا وام دہ

اسنہ اوروپا السنہ سندن السنہ شرفیہ

آثار ادبیہ ترجمہ سندنہ کی کلفت وزحمت بو

مرکزہ اولدینی کبی بزم اشعاردن اوروپا

السنہ سنہ ترجمہ ابیات دخی اونسبتدہ

رہین صعوبت اولوب حتی خیالات واستعا

رات وکنایاتی محتوی اشعارشویلاہ طورسون

{سہل ممتنع} نوعندن اولان منقبہ مولد

شرفورد حضرت رسالتپناہینک :

Activate Window

Go to Settings to activ

ناجیمی خهتخوش

ئەوسا وانەى خهتخوشىي يهكئىك بوو لەو بابەتانهى كه له خوئندنگا فەر ميبهكان و حوجرهكانيش وهك بهشئىك لهوانهى نووسين و هونهر بايهخئىكى زورى پئدهدراو فئرخواز دهبوو جۆرهكانى نووسين بهشئىوازە جياوازهكان بزائئيت بۆ ئەوهى پروانامهى دەرچوون وەر بگرئيت. دياره ههئديك له فئرخوازهكان كه بههرهيان تئدابوو، بهئارهزوويهكى زياترهوه بايهخيان بهم هونهره دهاو تيايدا قوول دهبوونهوهو زياتر شارهزاييان پهئدادهكردو پاشان له دهزگا بهرئويهبهرايهتئى و ئائينئى و فئركار بيهكانئى دهولئهتدا بۆ نووسينهوهى دهقه ئائينئى و ئەدهبئيهكان و ياسا بيهكان دادهمەزران و سووديان لئى وەر دهگئيرا. شايهئى باسه، كهسئىكى وهك عهبدولرهمان ناجيم، جگه لهوهى قازئى و ئەدئيب و شاعئرو دانەر بووه، بهخهتخوشئيهكهشى ناوبانگئى دەر كردووه، دياره يهك لهو هۆكارهش كه واىكردبوو وهك رئىكخهرو ببئيلئوگرافهري كئئبئى كئئبئىخابهكان دهستئيشان بكرئيت، خهتخوشئيهكهى بوو. تاكو ئئستا جگه له دهستخهتهكانئى خۆئى، ههئديك نموونهى خهتخوشئىي نووسينهكانئى له ئهرشئيفخانهى دهولئهتى عوسمانئيدا ماون كه ئەمه دوو نمونهئيهتى به فارسئىي و عهرهئبئىي :

